1902. HARMINCZHATODIK ÉVFOLYAM. 72. SZÁM. BUDAPEST, PÉNTEK, MÁRCZIUS 14.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV. PAPNÖVELDE-UTCZA 8.
Telefon száma 788.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.

ELŐFIZETÉSI DIJ
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva.
Egy évre . . . 40 kor. | Egy negyedévre 10 kor.
Egy fél évre . . 20 kor. | Egy hóra 3 kor. 60 fil.
Külföldre: 3 hóra Németországba 13 k. 40 fil. Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz-, Romania- és Szerbiába, valamint azon országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 18 k. 40 fil.
Egy szám ára 12 fil.

EGYETÉRTÉS

EÖTVÖS KÁROLY
felelős szerkesztő.

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV. PAPNÖVELDE-UTCZA 8.
Telefon száma 706.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTERBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
Párisban főügynökségünk: John F. Jones & Cie. 31 bis, Faub. Montmartre.
Londonban főügynökségünk: Telski József 11. Bloomsbury Square.
Frankfurtban a/M: Németországi kizárólagos vezérképviseletünk Daube G. L. és Társa, valamint összes fiókjai.
Bécsben: Dunenberg I., I. Kumpfgasse Nr. 7, Dukes K. utóda, I., Wollzeile Nr. 6—8, Hasenstein és Vogler, I., Wallfischgasse 10, Mosse Rudolf Seilerstätte Nr. 2, Oppelik A., Stubenbastei Nr. 2, Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
Zürichben: Orell, Füssli & Co.
és valamennyi hirdetési iroda.

Mai számunk főbb közleményei:
Vezércikk: Oláh irredentista diákok.
A katholikus autonómia.
A magyar alkotmány és országgyülés.
Országgyülés (A képviselőház ülése.)
Márczius 15.
Hajsza a szerb összeesküvők után.
A transzváli háboru.
A spanyol kormányválság.
Szemere Miklós mandátuma.
Közgazdaság: Országos hitelszövetkezeti kongresszus.
Tárcza: Temetés után. Irta: Barna Tibor.

Oláh irredentista diákok.

(Sz.) A leghatározottabb irredentista programmal készültek a budapesti oláh egyetemi hallgatók a szeptemberben Budapesten tartandó nemzetközi kongresszusra. A képviselőház tegnapi ülésén maga Wlassics miniszter is a legmélyebb megbotránkozás hangján beszélt erről az alávalóságról, mikor válaszolt Sebess Dénesnek e tárgyban hozzá intézett interpellácziójára.

Ámbátor csak egy diákkongresszuson tervezett hazaárulásról van szó: ne tessék a dolgot kicsinyelni! És megelégedéssel látjuk, hogy a közoktatásügyi miniszter igen komolyan veszi a kérdést, az egyetemi rektorátus pedig a maga hatáskörében egész erélylyel lépett fel, hogy az irredentista oláh mozgalom fiatal apostolainak torkukra forrjon a hazaárulás.

A budapesti oláh egyetemi hallgatók, kik alkalmasint nem a maguk esze után indultak, hanem a bukaresti liga dákóroman izgatásaira hallgatnak, a legperfidebb tervet főzték ki. Mozgalmat inditottak — persze egyelőre titokban — valóságos összeesküvés formájában, hogy a szeptemberi nemzetközi diákkongresszuson, mely a magyar állam hozzájárulásával és anyagi támogatása mellett lesz megtartandó, nyiltan állást foglalhassanak a magyar állam ellen. Még pedig a romániai egyetemi fiatalsággal egyetemben, ezekkel külön nemzeti csoportot alkotva. Arra készültek, hogy nem az állami, hanem az etnografiai hozzátartozóság szerint csoportosuljanak s a magyarországi román ifjak a román királyságbeli egyetemi fiatalsággal alkosson külön csoportot, hogy igy egész külön testületben demonstráljanak a külön román nemzeti egység mellett.

Ez annyit jelent, hogy a magyarországi oláh ifjak a nemzetközi kongresszus rendjén a leghatározottabb formában meg akarták volna tagadni a magyar államhoz való tartozásukat.

Erre mondta tegnap Wlassics miniszter, hogy ez a legnagyobb irredentizmus, a mit valaha látott.

Ime, a vérszemet kapott dákó-román magyarországi oláhok szabadjára hagyott izgatásainak legfrissebb gyümölcse. Hanem azért Széll Kálmán miniszterelnök ur a minap igen büszke államférfiui önérzettel jelentette ki a parlamentben, hogy Magyarországon nincsen nemzetiségi kérdés. Vajjon micsoda kategóriába osztályozza a miniszterelnök ur a magyar állam jóvoltából, magyar egyetemen tanuló oláh ifjak czudar vakmerőségét, ha Magyarországon nincsen nemzetiségi kérdés?

Az egyetemi rektorátus által meginditott szigoru vizsgálat immár kideritette, hogy kik az irredentista mozgalom fökolomposai. Hárman vannak ezek a jómadarak. Névszerint Eoga Oktavián, Lápas János és Virgil Pál Mojsil. Ez a jeles triumvirátus, mely a nyilt hazaárulás hitványságát már eddig is elkövette, alkalmasint igen büszke a maga cselekedetére. De hogy ezek az oláh gyerköczök büszkék-e vagy nem: az mellékes dolog. Lakolniok kell vétkökért. Csak hadd legyenek martirok azok előtt, kik a hazaárulást erénynek tartják!

Hanem ebből az esetből kifolyólag van szavunk a magyar egyetemi fiatalsághoz. Az oláh kollegák szertelen vakmerősége nagyon tanulságos lehet reá. Egyrészről figyelmezteti ez a magyar ifjuságot, hogy az az irányzat, melyet a legutóbbi esztendőkben a közéleti szerepelgetés rendjén követett, a képzelhető legveszedelmesebb ép a magyar nemzeti ügy szempontjából; mert ugyszólván provokálta az ifjuságnak különféle politikai csoportokba való alakulását, s igy szinte utat mutatott az oláh fiataloknak is arra, hogy külön nemzeti csoportba verődjenek. Másfelől pedig figyelmezteti ez az eset a magyar fiatalságot, hogy a jövőben egyesüljön, tömörüljön a nemzeti eszme szolgálatában és egyesült erővel küzdjön azok ellen az államellenes törekvések ellen, melyek az egyetemi hallgatóság körében fölmerülnek.

Érdekes véletlen, hogy ugyanazon a napon, mikor az oláh egyetemi hallgatók irredentista összeesküvése nyilvánosságra jutott, oszlott fel a harmincz esztendő óta fennálló egyetemi kör. Ez az egyetemi kör az utóbbi időben csupa ferde, sőt egyenesen kárhozatos munkálkodásban jeleskedett. Vezetősége, megtagadván az egyetemi fiatalság nemes tradicziói, a legléhább felekezeti harczok ostobaságaiba vitte bele az ifjuság zömét. Nem arra törekedett, hogy az ifjuságot fönséges, magas szárnyalásu, ideális eszmék és csakugyan magyar nemzeti törekvések mellett egyesitse, hanem felekezeti gyülölség mérgét szórta szét, megmételyezte a fiatalság kedélyvilágát s a legzavarosabb indulatok rabjává tette az ifjuság elméjét.

Hadat üzent a liberalizmusnak, mialatt mindenfélekepen diszkreditálta saját magát. És nem riadt vissza attól sem, hogy a felekezeti áramlat érdekeinek kedveért szövetséges társat keressen ép a nemzetiségi fiatalság csoportjainál. Ez történt a párisi diákkongresszuson is. Nos, az egyetemi kört megbuktatta. A magyar fiatalság közérzését megrontotta, s a nemzetiségi egyetemi hallgatók vakmerőségét olyannyira fokozta, hogy ezek immár irredentista mozgalom csinálására vetemedtek.

A hazaárulók összeesküvésének titka kipattant. A magyar ifjuság pedig okuljon ebből az alávalóságból! Tömörüljön a régi tradicziók szellemében, a mely illik a fiatalság lelkéhez és hevületéhez! Legyen rajta, hogy az igazi magyar hazafiság jegyében munkálkodjék! Azt az idejét, a mit a tanulás, az önképzés nagyszerü feladata nem vesz igénybe: józan és okos nemzeti törekvések terjesztésére használja! A nemzetiségi fiatalságnak ne adjon rossz példákat, hanem győzze meg arról, hogy azok, kik a magyar állam ellen izgatnak, nincsenek közösségben a nemzetiségi népelemekkel, mert ezek becsületes, jóravaló magyarok akarnak lenni, ha más nyelven dicsérik is istenöket.

Az irredentista oláh diákok összeesküvésének igy legalább meg lenne az a nagy haszna, hogy hatásai a régi tiszta eszmevilágba vezetnék vissza a magyar egyetemi fiatalságot.

Budapest, márczius 13.

A képviselőház holnap d. e. 10 órakor ülést tart. Napirend: a földmivelésügyi tárcza költségvetésének tárgyalása; Lukács László pénzügyminiszter válaszol Zboray Miklósnak az ipar- és kereskedelmi bank ügyében hozzáintézett interpellácziójára; és Pavlyovics Ljubomir interpellál a szerb egyházi kongresszus összehivása tárgyában. *Márczius 15-én*, szombaton, a ház nem tart ülést. Az erre vonatkozó inditványt holnap teszik meg, s ahhoz a miniszterelnök hozzá fog járulni.

Miniszterek a királynál. Báró *Krieghammer* Ödön közös hadügyminisztert, a ki tegnap reggel ide érkezett, még tegnap délelőtt magánkihallgatáson fogadta a király. A hadügyminiszter tárczájának folyó ügyeiről tett jelentést. Báró *Krieghammer*, ki szárnysegédével, báró Abele ezredessel érkezett ide, ma több látogatást tett, este résztvett herczeg *Lobkowitz* hadtestparancsnok ebédjén, holnap reggel pedig visszautazik Bécsbe. — Ma délután egy órakor báró *Fejérváry* Géza honvédelmi minisztert és délután két órakor *Lukács* László pénzügyminisztert hosszabb kihallgatáson fogadta a király.

Báró Fejérváry lemondása. A honvédelmi miniszter lemondása foglalkoztatta ma is a politikai köröket. Nyiltan beszélte már mindenki, hogy báró *Fejérváry* semmi esetre sem tartja meg, csak a honvédelmi budget letárgyalásáig, tárczáját. Tizennyolcz évi miniszterkedése után menni fog, nem lehet kiengesztelni a haragvó katonát. A király ma ujból kihallgatáson fogadta, de *Fejérváry* — mint értesülünk — elhatározását csak nem változtatta meg. Távozásának következményeiről is beszéltek már ma. Bizonyosra vehető, hogy nem egyedül megy, vele bukik még egy, esetleg két tagja a kabinetnek, sőt az is bekövetkezhetik, hogy utána bukik az egész Széll-kormány, melynek elnöke iránt erősen megrendült a korona bizalma.

A katholikus autonómia.

Mióta a formulák és paktumok embere ül a miniszterelnöki széken, nemcsak a különféle nemzetiségek, hanem a reakczió fekete lovagjai is elérkezettnek látják az időt, hogy terveikkel, czéljaikkal nemzeti létünk nagy veszedelmére nyiltan fellépjenek a politikai élet küzdterén. A Széll-kormány alatt nőtt nagyra a külföldi klerikálizmus által irányitott néppárt is, mely a katholikus autonómia szervezetének ürügye alatt olyan merényletet intézett a liberálizmus ellen, mely ha csak részben sikerül is, nemcsak államot teremtett volna az államban, hanem örök időkre oda lánczolta volna ezt az országot a Vatikán s ezzel együtt az abszolutizmus lábaihoz. Itt van az ideje tehát, hogy a magyar nemzet tisztába jöjjön, mi az a tervezett katholikus autonómia s mi annak a czélja. Nyiltan felelt erre a kérdésre a néppárt feje, gróf *Zichy* Nándor, midőn a katholikus kongresszus egyik ülésén ország-világ hallatára kijelenté:

„Nem autonómia kell nekünk, hanem az alapok kiadása!“

Igazán meg kell döbbennie minden hazáját szerető honfinak, midőn látja azt a vakmerő játékot, mit ez a párt a katholikus autonómia különben tiszteletreméltó nevével üz. Szerencsére akadtak józan gondolkozásu katholikus államférfiak, kik gátat vetettek e párt törekvéseinek. De azt már nem voltak képesek megakadályozni, hogy a tetszetős autonómia szervezetének létesitésébe a katholikusok bele ne menjenek és létre ne hozzanak egy olyan alkotmányt, mely ha megvalósul, a katholikusoknak nem sokat használ, a nemzetnek, az országnak pedig kiszámithatlan károkat okoz.

Nem emlitjük most azt a máskülönben lényeges dolgot, hogy a megalkotott szervezetet autonómiának nem lehet nevezni, hanem csak hivatkozunk arra, hogy a magyarországi nagy, hatalmas és gazdag római-katholikus egyháztól, az ennek élén álló püspöki kartól, tehát a magyar zászlós uraktól joggal elvárhatta volna a nemzet, hogy az, a mit megalkotnak, nem csak egyházuknak, de magának a nemzetnek is a megerősitésére szolgáljon. És e helyett mit tett a katholikus kongresszus? Megalkotott egy olyan szervezetet, mely egyházi téren valósággal darabokra tépi szét ezt az országot. Hallatlanná tették a *balázsfalvi* görög katholikus érsek tiltakozását, melylyel kijelenti, hogy nem csatlakozik a magyar katholikusokhoz s érseki megyéje fentartja különállóságát. Nem vették figyelembe a *Strossmayer-féle* államellenes törekvést s szabad kezet engedtek a horvát katholikusoknak, hogy nemcsak a szorosan vett *Horvát*országban, hanem a *Muraközön* is tovább folytathassák nemzet- és államellenes üzelmeiket.

A katholikus egyházat itt ebben az országban *Szent István* király teremtette meg. Ő rendelte az esztergomi érsek fenhatósága alá mindazokat a katholikus egyházakat, melyek a Szent István koronájának területén alakultak. Miért nyujt tehát a katholikus autonómia segédkezet az oláhoknak, a horvátoknak arra, hogy itt ebben az országban külön nemzetiségi egyházakat alakitsanak? Miért csonkitja az esztergomi herczegprimás jogait s ha már önkormányzati szervezetet létesit, miért nem vonja abba bele az ország területén lakó összes katholikusokat?

Nagy kérdések ezek, melyekre a katholikus autonómia-szervezet nem ad feleletet. És mi, kik megszoktuk a magyar katholikus egyházat minden ízében hazafias nemzeti eszmékért lelkesülni tudó egyháznak tekinteni, csak sajnálattal látjuk, hogy ez az egyház, a néppárt fanatizált fekete seregének befolyása alatt, teljesen megfeledkezett nemzeti nagy missziójáról.

Épen ezért, nincs, nem lehet olyan magyar kormány, mely egy ilyen autonómia-szervezet létesitésére beleegyezését adná s azt a királynak szentesités végett ajánlaná. Ez a véleményünk a jelenleg szentesités alá terjesztett szervezetről és ezt nyiltan, fölemelt fővel mondjuk el, mert a mily kötelességünk védelmezni történelmileg kifejlett egyházainkat, épen oly kötelességünk megakadályozni minden olyan törekvést, mely egyházilag is, politikailag is kárhoztatandó, elitélendő.

A magyar alkotmány és országgyülés.

Emlitettük már, hogy gróf *Apponyi* Albertnek fenti czimen (La constitution et le parlamentarism hongrois) tanulmánya jelent meg a párisi Annuaire du Parlament-ban. Ennek a parlamenti évkönyvnek 1901-re szóló kötete, mely gróf Apponyi tanulmányát tartalmazza, ma érkezett meg hozzánk. Sietünk bemutatni a tanulmányt, mely külföldön, hol a magyar alkotmányos viszonyok ismerete mind maig sok félreértéssel jár együtt, méltó feltünést költött, s eddigi hireink szerint igen rokonszenves fogadtatásra talált.

Gróf Apponyi tanulmánya, mindössze 93 oktáv lapon, két főrészre oszlik. Az első részben a magyar alkotmány multját, a második részben ugyanannak jelenét vázolja rövid, de markáns vonásokkal. Ránk nézve, kik éljük és küzdjük a gróf Apponyi által hiven előadott állapotokat és viszonyokat, a jelen rajza másodfontosságu. De rendkivül érdekes az a rövid történeti rész, melylyel gróf Apponyi tanulmányát megnyitja, s ebben a történeti részben is az a megbecslés, melyben gróf Apponyi a magyar nemzet törhetetlenségét, az események folyásában, részesiti.

Mint mondtuk, madárröptiben tekint át Magyarország történetén, kezdve a honfoglalástól a 67-iki kiegyezésig, illetőleg a legujabb időkig. Szemelvényeinket ebből a történeti részből vesszük.

Magyarország, a magyar nemzet korszámlálásának ezredik évében megalakult s a czivilizált nyugotnak kelet felé elővédje, őrsége lett. Ehhez a feladatához hü maradt mindmáig. Kiállta a tatárcsordák rombolását, s midőn 1526-ban Mohácsnál katonai ereje megtörött s Magyarország elveszettnek látszott, legalább Európa meg volt mentve a törökök-től. A két részre szakadt ország Zápolya és

Temetés után.

Irta: Barna Tibor.

Egy halálest hire terjedt el. Meghalt Mária József, a ki nyugalmazott bölcsészet-tanár volt.

Négy nappal rá a tönki puszta lugasában ültünk hárman. Udvardy Ferencz, Szerday Pál (mindkettő rokonságban volt a boldogulttal), meg én. Csendesen, hallgatagon ültünk; néha-néha széthajtottuk a filagóriát befutó vadszőlő leveleit és kikémleltünk a sötétségbe, az állomás felé. Vártuk vissza a temetésről az elhunyt bátyját: Mária Bernátot.

A váratlan haláleset (a halál mindig váratlan) ránk nehezedett; nyomott és fojtogatott, ellustitott bennünket és mégis teli voltunk nyugtalansággal. Alig tudtuk bevárni a vonatot. Minden perczben az óráját nézte valamelyikünk vagy kidugta az orrát a lomb között az éjszakába.

Szép nyári éj volt, a csillagok, kaczér asszonyszemek módjára, lehunyorogtak, villogtak a végtelen Alföldre, de hogy a hold fogyatkozásban volt, a földet nem érte semmi világosság és áthatatlan homályban aludt. Tücskök czirpeltek, arrébb a nádas felől zavarosan, kuszán hangzott kuruttyolás a távolból.

Udvardy Ferencz visszafordult az asztalnak és szólt:

— Nem látom még a vonatot.

— Nincs itt még annak az ideje, — válaszolt reá Szerday Pál, megint az óráját nézve.

Ekkorra megint csönd lett, pedig ilyenkor nem jó a csönd, mert nehéznek érzi az ember a némaságban a levegőt.

— Szegény Bernát — szólt Szerday, — meglásd Ferencz, egészen odalesz.

— Oda, oda . . . Jó testvérek voltak, ugy-e barátom?

Szerday felelet helyett szomoru gesztussal hátrafordult és ujra kinézett az éjszakába.

Nekem pedig eszembe ötlött sok mindenféle mende-monda meg személyes tapasztalás, a mi a József és a Bernát egymáshoz való szeretetére vonatkozott . . .

A Mária családnak mindig volt egy tagja, ki az eszivel szerzette meg a hirt, a becsületet, a kenyeret is. A többiek gazdálkodtak gazdagabb, ki szegényebb dominiumon, de nagyon összetartottak, semmi távolság sem szüntette meg az egymás iránt való szeretetüket. A család azt az egy tagját pedig, a ki a föld helyett a tudomány vagy a müvészet tarlóján — egyébnek ugyan nem nevezhető kenyérkereseti szempontból — böngészett, azt egyenest imádták. Beczézgették. A legelső fürt szőlő, a legszebb faj alma, a legjobb gyümölcs, alig hogy megérett, gyorspostával ment utána. Ő volt a tekintély. A családi ügyekben az ő véleménye döntött. Ha véletlenül megbetegedett, a hány nőrokona volt, mind nála termett, ápolni, patáliát csapni, hogy: Hát nézze az ember, nem tud magára vigyázni! Istenem, hogy meghült. Ugyan drágám vegye be ezt a kanál orvosságot. És igy tovább. A mikor a testvérek még gyermekek voltak, ugy tetszett, meg fog bomlani a bevett szép rend. Mind a kettő a filozófiára adta magát. Az apjuk halálával azonban Mária Bernát lemondott e pályáról. Ő azzal magyarázta, hogy nem tud semmit, tehetség hiján való, gyerekes hajlandóság volt az egész. József más véleményen volt. Ha nem is akkor, de később.

— Édes jó bátyám — irta egyszer — végtelen gyönyörrel olvastam leveledet. Talán tizszer is kibetüztem. Lassan olvastam, hogy lélekkel élvezzem minden egyes szavad sulyát, minden mondásod jelentőségét. A mit te irsz, csak amugy, mellékesen a mai kozmopolita irányzatról, szemben a hazaszeretettel, az bizvást megérdemelné, hogy mint ezelőtt három századdal az öreg Nostradamus irásait, a te terjedelmes leveledet is ezüst betükkel nyomassák ki. A bölcsészet örök kára meggondolatlanul abbahagyni tudományos pályád. Tedd hibádat jóvá. Az észhez ugy sem kell kutyabőr. Ne fojtsd magadba gondolataidat, hanem ird le a világ ámulására. Mi vagyok én hozzád képest? Kicsinyeskedő könyvmoly. Te pedig hatalmas, széles, mint a természet, melynek ölén élsz.

Ezt a levelet maga Márta Bernát mutatta meg nekem. Utána mosolyogva, de elnyomott sóhajjal — mint a ki egy rég eltemetett, de ujra éledő érzésen könnyedén akart átsiklani — mondta:

— Félrevezeti a földszag, mely itt rám ragadt. A paraszt természetem. Sohasem tudtam annyit, mint ő.

Igaza volt. De József lehetetlenné tette magát. Két év után ott kellett hagynia az egyetemet. Lehetetlenné tette magát ateistasága miatt, de a meggyőződését magával vitte. Dolgozott, dolgozott. Azután vége lett ennek is. Beteg lett, meghalt . . .

— Jön a gőzös, — szólt halkan, tompán, Udvardy Ferencz.

Szerday Pál felriadt, megmozdult, de ülve maradt. Távolról zugva, bömbölve közeledett a vonat, hosszan elnyuló füttye pedig széthasitotta a csendet és belevágott az ember idegeibe.

*

Mária Bernát hatalmas alakja feltünt a kert utján. Udvardi felkelt. Ugy tetszett, elébe akar menni. De meggondolta a dolgot és megállt a lugas bejárójában.

— Isten hozott Bernát! — szólt fojtottan.

A mikor Mária megpillantotta rokonait, szemei könybelábadtak s a mig átölelte a kettőt, össze-vissza csuklott és oly hang tört ki ajkain, mintha belsője széjjelszakadna. Azután leült az asztalhoz és ujra beállott a csend, melyben az embernek oly nehezen esik a lélekzés.

— Vacsoráltál? — kérdezte sok idő után Szerday.

Bernát szótlanul rázta a fejét.

— Éhes vagy?

— Köszönöm, nem eszem.

Ujra csend. Az arczát néztük. Sápadt volt, a tekintete sötét és komor. A hónalja alatt egy jókora csomag volt. Ezt lassan az asztalra tette.

— Nem szentelték be? — kérdezte Udvardy — Ugy-e?

Mária belekapott tömött, őszbecsavarodó hajába. Majd összecsapta kezeit és a fejét ingatva nézte a menyezetet. Ugy kellett, történt valami, a mit nem ér fel észszel.

— Mindjárt gondoltam, — füzte odébb Udvardy.

Majd felszökött a székről.

— Hagyj . . . az isten szerelmére hagyj! Különben nyugodt lehetsz. Beszentelték. Hogyne szentelték volna be. Ott volt az egész eklézsia. Violaszinü volt az utcza a püspökök togájától. József pedig belekerül az erkölcsös kalendáriumokba, a népiskolai olvasókönyvekbe. A papok prédikálni fognak róla időtlen időkig és ha ezentul be akarják bizonyitani, hogy van isten, azt fogják mondani: ecce tibi Mária József.

Mind a hárman összenéztünk, ő pedig rácsapott tenyerével a magával hozott csomagra és a fejét rázta.

— Ha tudnátok! — kezdte. — József nyomorgott . . . Nem tudom mit csinált a pénzével . . . Valami asszonyt emlegettek . . . Mikor beléptem a két egymásba nyiló nyomorult hónapos szobába, ugy meg voltam lepve, megdöbbenve, hogy megálltam. Egyszeriben megértettem, mi miatt kerülte el mindenféle módon két év óta, hogy meglátogassuk. — Im, gondoltam, egy ember, a ki nélkülöz, nyomorog még utolsó perczében is a meggyőződéséért. A milyen nyomorult vagyok, örültem neki, hogy ilyen hatalmas léleknek vagyok a testvérpárja. Elhagyottan hal el, mert az esze lángjától az emberek riadtan szökdöstek szét körüle, mint a farkasok a közéjök vetett csóva mellől. Nem tudom meddig álltam ott az ajtóban, de azalatt mindez keresztül-kasul járta az agyamat . . .

A másik szobában haldoklott József. A küszöbön gyáva lettem; féltem meglátni és lesütött szemmel vesztegeltem. Végre erőt vettem magamon és beljebb léptem. A szoba homályos volt, csak lassankint vettem észre, kik vannak ott. Először az apáczát a szoba egyik sarkában, később az ágyat. Elébe léptem. Magasra vetett párnákon nyugodott. Inkább ült, mint feküdt. Oly sovány volt . . . Irgalmas isten! . . . Az arcza kemény, szigoru, haragos. Összekulcsolt kezekkel hullottam térdre.

Mária Bernát hangja elcsuklott.

— József! — kiáltottam. — Hiába, eszméletlen volt.

Az is maradt . . . Néha már azt hittük, hogy halott. De majd megmozdult, majd összerezzent. Iszonyu izgalom ez, de megszoktam. Az ember mindent megszokik. Van ebben valami alávalóság . . . A negyedik napon végre magához tért. Megismert, de nem mosolygott, gyönge volt ahhoz. A kezét kezembe tette, de nem tudta megszoritani. Megcsókoltam.

A fejével intett.

— Az asztalon a hagyományom. A temetésen semmi . . . — lehelte.

Tudta, hogy meghal, Borzasztó lehetett neki . . .

Másnap megérkeztek a rokonok. De ő eszméletlen volt folyton. Megint elmult néhány nap. Szombaton délelőtt elkezdett feszengeni, a homloka gyöngyözött, az arczán látszott, hogy iszonyuan erőlködik valamin. Végre kinyiltak a szemei és egészen kidagadtak. Csupa félelem, borzadály, rettegés az egész ember.

— Papot — hörögte.

Ugy álltam ott, mintha fejbe ütöttek volna taglóval.

— Papot, — rikoltotta kétségbeesetten.

Rohantam a papért. Későn jött. József akkor hülni kezdett már. De hát hivatott papot. Meg volt halva mindenképen. Élete, nyomorgása, szorgalma, esze, igazsága: hivság. Kaczagni való hivság! . . . Oh! . . . Minden meghalt.

A fejét kezei közé fogta és rádőlt az asztalra.

— Bernát — szólt aggodalmasan Szerday Pál — nem utaznál inkább holnap reggel? Hálj ma itt.

Mária a fejét rázta.

— Nem. Utazom a birtokomra, mennyi időm van még?

— Jó negyed óra.

— Jól van . . .

*

— Tudjátok mit hoztam magammal? — A csomagot bontotta. — Ezt. Tőle van. Itt ezen a lapon az áll: „Harmincz esztendő munkássága, a vele szerzett tudomány, az alatta folytatott elmélkedés gyümölcseként, igaz meggyőződéssel bocsátom közre e müvet az egész theologia hiu voltáról és hamis erkölcséről.“

Mária Bernát a kezével legyintett.

— Nesze, neked egy lap, neked is egy lap. Neked is. Tegyétek el emlékül, az ő betüvetése. Egyéb értéke nincs. — Osztogatta keserü mosolylyal az iveket. — Fuit . . . Fuit? . . .

Az arczkifejezése kemény lett.

— Négy nap óta gyülölöm a halált. Szeretnék találkozni vele és megfojtani őt. Marakodni vele, mint egy vadállat. A körmeimmel marczangolni és a fogaimmal agyonharapni. Minden bajnak a kutfeje. Rablók, gyilkosok, paráznák szülő apja. Minden bün melegágya. — A szeme szikrázott. — Azt mondjuk, hogy megváltás. Ez is olyan bölcseség! A szükségből erényt csinálni. A gyáva eltür minden jogtalanságot, azzal kendőzi silányságát, hogy az erőszakot is jognak deklarálja. Egy példa millió esetre, a hogy képpé csaljuk magunkat. A halállal is ugy vagyunk. Rágódik testünkön, lelkünkön. Moslékká, pocsolyává tesz. Gyávává, könnyelmüvé, bitanggá, bünössé. Minderre az a mentségünk, „egyszer élünk“

Ferdinánd közt más-más módon remélte a megmenekülést. Az előbbi a magyar enthuziazmussal, az utóbbi a Habsburgok bőséges segédforrásaival vélt szabadulni a török iga alól. Egyik párt várakozása sem teljesült. A Habsburgok, kik Magyarország trónjára épen a török iga alól való felmentés végett s azzal a kifejezett feltétellel hivattak meg, hogy az ország függetlenségét és szabadságát fentartsák, a törökök ellen nem fejtenek ki elég erőt, de annál többször támadják meg az ország alkotmányát. Ehhez járult a felekezeti küzdelem. S ilyen volt a helyzet százhatvan éven át. Melyik nemzet nem bukott volna el hasonló megpróbáltatások alatt? De Magyarország győzedelmesen került ki a megpróbáltatásokból. Ősi alkotmányának szent hagyománya érintetlenül maradt. A legszörnyübb korszakokon át a nemzet megőrzi Corpus juris-ában az ország jogát. Megvárja a kedvező pillanatot, midőn a viszonyokat beleillesztheti a jogos keretbe. Vár évekig, vár századokig, ha kell, de a nemzet nem mond le soha.

A törököt 1686-ban kiverték. Ez a szerencsés esemény azonban oly rettentő kormányi elnyomással párosult, hogy az országnak nem lett örömére. Kitört a tiz évig tartott fegyveres ellenállás, melynek a szatmári béke vetett véget, mely a dinasztia öröklési joga mellett Magyarország függetlenségét és szabadságait biztositotta.

A mult század negyvenes éveire térve, gróf Apponyi igy ir: Ez politikai életünknek aranykora. Intézményeink tökéletlenek s nincsenek kellőkép kijavitva, de nagy férfiak állanak elő, kiknek kezében a hiányos eszközök csodákat mivelének. Szónokok, jogászok, közgazdák, filozófusok, tudósok, költők és irók adnak a nemzeti életnek oly lendületet és fényt, minőt Mátyás király óta nem ismertünk. Ez a nagy korszak hozta létre az 1848-diki reformokat, megteremti a magyar demokrácziát, s ezzel uj erőt ad ősi alkotmányunknak a parlamentárizmus segélyével. E nagyszerü eredmények azonban katasztrófába fultak. A nemzet ujra szembe került uralkodójával s a győzelmes ország az orosz intervenczió miatt elbukott. Ettől fogva ugy bánnak vele, mint meghóditott tartománynyal s alávetették oly kormányzati rendszernek, mely nyilt ellentétben állt nemzeti és alkotmányos életével. Ez volt talán a legrettentőbb megpróbáltatás, melyet a gondviselés ránk mért. Azonban a nemzet passziv ellenállása ezt a megpróbáltatást is hősiesen kiállotta. A Habsburg hatalom 12 évi próba után a Magyarországgal való kibékülés szükségét érezte. A kibékülést Deák Ferencz intézte A nemzet rendithetetlen kitartása és Ferencz József császár-király bölcsesége létrehozták az 1867-es kiegyezést. Ez a kiegyezés elismeri a magyar királyság függetlenségét, visszaállitja területi integritását, életet önt alkotmányába. E szerint meg van benne nemzeti politikánk változhatatlan elveinek tündöklő szentesitése, egyuttal megadja Magyarország és Ausztria különös védelmi kötelezettségének, mely a pragmatica sanction nyugszik, az intézményeket s ama formákat, melyek Ausztria alkotmányos uralmi rendszerét tételezték föl. Örök dicsősége lesz a mostani uralomnak, hogy ezt a nagy gondolatot felfogta és végrehajtotta.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése márcz. 13-án.

I.

A képviselőház egyetlen szerb nemzeti képviselője, *Pavlovics* Ljubomir, a költségvetés általános vitája idején szerzett babérait egy levéllel akarta gyarapitani a mai napon és az interpellácziós könyvbe sürgős interpellácziót jegyzett be a szerb kongresszus egybehivása tárgyában.

Az interpelláczióra azonban — bármilyen sürgős is volt Pavlovicsra nézve — ma nem került sor. A földmivelési budget tárgyalása annyira belenyult a késő délutáni órákba, a t. ház figyelme annyira kimerült, hogy a nagyfontosságu interpelláczió máról elmaradt holnapra vagy talán még azon tulra is.

A mai ülést egészben a földmivelési költségvetés dominálta. Gróf *Benyovszky* Sándor vezette be a vitát. Szokott alaposságával fejtegette a földmivelési tárcza hatáskörébe tartozó ügyek részleteit. Szakszerü fejtegetéseit figyelemmel hallgatták még a vele szemben ülők is, mig a szélsőbal, a melynek soraiból emelkedett szólásra, sokszor honorálta tetszéssel a gondos beszédet, különösen pedig ama részeit, a hol a kisgazdák helyzetét, a bortermelés nehézségeit ecsetelte. Pártállásához hiven, természetesen nem fogadta el a költségvetést, a melyet azután *Leidenfrost* László akart megvédelmezni. Beszéde a kormány politikája iránt való bizalomnyilvánitásban csucsosodott ki, de a gazdaközönség hitelviszonyainak könnyitésére irányuló megjegyzései a ház minden részében visszhangra találtak.

Uj témáról lévén szó, nem maradhatott ki a beszélők sorából *Major* Ferencz, a ki a képviselőháztól való nem épen önkéntes távolmaradása alatt elmulasztott alkalmakat iparkodik kipótolni és beszél, beszél sokat és unalmasan. Sikerült is néki kihuzni az időt déli 1 óráig és igy beszéde után szünet következett.

A folyosó ma igen népes és szemben a mult napok sivárságával elég érdekes volt. *Apponyi* Albert az elnökséget ma *Tallián* Bélánál engedte át, ő maga a miniszterelnökkel, majd báró *Jósika* Samuval a volt miniszterrel tárgyalt a folyosón, majd a miniszteri szobában.

Szünet végeztével a villamos csengő lázas berregése eseményt jelzett a folyosó népének. Ki is ürültek csakhamar a széles körjáratok és mindenki sietett be a terembe, a hol az agrariusok vezére gróf *Károlyi* Sándor emelt szót. Az uj házban, a melyben először foglal helyet egy bár nem önálló pártszervezet, de egy olyan csoport, a mely az ő neve körül és az agrár jelszavak alatt küzd a szabadelvü kormány táborában, természetesen élénk érdeklődést keltett az ősz vezér zászlóbontása, a mely el kell ismerni, nem volt olyan disszonáns, és a szabadelvü párt programmjától annyira eltérő mint korábbi beszédei az agrariusok vezérének. A félhivatalos ujság siet is ezt a tényt, mint nagy vivmányt kikiáltani, mondván róla, hogy „a mai politika kereteibe szerencsésen illeszkedett be és távol volt minden olyan elemtől, a mely valamikor ellentétek látszatát idézte fel“. Károlyi Sándor a mezőgazdasági hitel és a szövetkezetek ügyét világitotta meg adatokkal s számos olyan eszmét vetett fel, mely érdeklődésre és vele való foglalkozásra érdemes. A szövetkezeteknek rendeltetését, és ezt nyomatékosan kiemelte, *nem a szolid kereskedelem elnyomásában látja*, sőt ellenkezőleg: csakis a kereskedelem terén előforduló egyes kinövések ellen tekinti orvosszerül. Érdekes dolgokat mondott az elevátorokról, továbbá a vidéki szövetkezeteknek az osztrák-magyar bank olcsó pénzforrásait kivánja megujittatni.

Az érdekes beszéd után *Uray* Imre emelkedett szólásra. A ruthén hegyvidék egyik nagy kerületének képviselője levén, a felvidéki viszonyokról szólt nagyszabásu beszédjében, a mely annyira érdekfeszitő és tartalmas volt, hogy az egész házat együtt tartotta, daczára, hogy az amugy is meghosszabbitott ülések rendes terminusa is lejárt, a mikor befejezte beszédét. Akármennyi beszéd is hangozzék még el a földmivelési budget tárgyalása alatt, az bizonyos, hogy Uray Imre mai harmadfél órás, mindenre kiterjeszkedő, csaknem essay számba menő beszéde, egyik kimagasló eseménye marad az idei budgettárgyalásnak. A gazda gyakorlati szemeivel nézte és tanulmányozta a felvidék állapotait, a melyekről az élet tapasztalataiban szerzett filozófiával mondta el kritikáját nemcsak a földmivelési kormányzat működéséről, hanem az egész ország, főleg a maga jól ismert vidékének mezőgazdasági viszonyairól. Szarkasztikus kijelentései sokszor keltettek derültséget a ház minden részében.

Jóizü magyar beszédét, temperamentumos előadását örömmel hallottuk a törvényhozás termében, a hol *Uray* Imre rokonszenves egyéniségét öt éven át nélkülözni voltunk kénytelenek. A földmivelési miniszter is nagy figyelemmel hallgatta *Uray* Imre beszédét és a Kossuth-párt zajos tetszéssel és éljenzéssel honorálta, a mikor harmadfél órai beszédét befejezte.

II.

Elnök: *Tallián* Béla.

Jegyzők: *Eszterházy* Kálmán, *Szőts* Pál, *Lázár* Árpád és *Illyés* Bálint.

Hitelesitették a mult ülés jegyzőkönyvét.

Elnök jelenti a háznak, hogy *Pavlovics* Ljubomir sürgős interpellácziót jelentett be azzal az indokolással, hogy szombaton valószinüleg ülés nem lévén, azt ma kivánja előadni.

A ház belenyugszik abba, hogy az interpelláczió a mai ülés végén előterjesztessék.

Következik

a földmivelésügyi tárcza

folytatólagos tárgyalása.

Gróf **Benyovszky Sándor** a gabonaárak csökkenésének okairól szól. Az őrlési forgalom eltöröltetett, s ha a papirosbuzával üzött határidőüzletet is eltörölik, némelyek szerint mindjárt magasabb lesz a buza ára. A mostani magasabb buzaárakat különben előidézte a mult évi rendkivüli rossz termés, s ha jobb termésünk lesz, megint alacsonyabb lesz a buza ára, melynek alakulására szerinte a határidőüzlet sem gyakorol lényeges befolyást, mert hiszen a 60-as és 70-es években is fennállott a határidőüzlet, mégis magas volt a buza ára. Azt igyekszik azután bizonyitani, hogy a budapesti piaczon nem volt olcsóbb a mezőgazdasági termények ára, mint a külföldi piaczokon. Nálunk különben az árak mindjárt emelkednének, ha volna nagyobb kivitelünk, melylyel kárpótolhatnánk magunkat az amerikai verseny ellen. Kéri a földmivelésügyi minisztert, hogy a dohánytermelés fejlesztésére nagyobb figyelmet forditson. Megemlékezik arról, hogy a gyapju ára leszállott; ennek következtében a birtokosok kevesebb birkát tartanak, holott többet keltene tartaniok, mert a hol a szarvasmarha meg nem él, ott a juh még talált eledelt.

Ezután azt hangsulyozza, hogy csakis az önálló vámterület segithet gazdasági bajainkon. Szerinte nem az olasz borvám kicsisége az oka annak, hogy a mi boruknak alig van ára Ha mi felemelnénk az olasz borvámot, az olaszok is represszáliákkal élnének ellenünk. Hogy a borért a termelő keveset kap, annak oka a tulmagas fogyasztási adó, mert hiszen mi méregdrágán fizetjük Budapesten a csak valamire való bort, de mit ér, ha a jövedelmi többlet nem a termelőé, de az államé lesz. Sürgeti ennélfogva a fogyasztási vámok leszállitását. Sürgeti továbbá az okszerü gyümölcstermelés fejlesztését, mert daczára hogy gyümölcstermelő ország vagyunk, több gyümölcsöt importálunk, mint a mit exportálunk. Szól a kisbirtokosok szomoru helyzetéről, melynek oka a tömeges kivándorlás Olcsó, törlesztéses kölcsönöket kell a kisbirtokosoknak nyujtani, akkor valamikép segitve lesz rajta, mert most az uzsora teszi tönkre, továbbá rendezni kell a telekkönyveket, mert ez emelni fogja hitelképességét. A vidéki takarékpénztárak nagy kamatköveteléseivel szemben a hitelszövetkezeteket kell az államnak oly helyzetbe juttatni, hogy olcsó hitelt nyujthassanak a földmives osztálynak. (Helyeslés a szélső baloldalon.) A költségvetést nem fogadja el. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

Leidenfrost László: Szükségesnek tartja, hogy a gazdák a képviselőházban előmozditsák a földmivelésügy érdekeit és egész erejükből támogassák a földmivelésügyi minisztert működésében. Szónok már tavalyi beszédében kijelentette, hogy tőke nélkül belterjes gazdaságot üzni nem lehet. A tőke hiányzik nálunk az országban, vagy ha rendelkezésünkre áll is, oly drága és oly nagy kamatokat kell érte fizetni, hogy a gazda tulajdonképen nem a maga, hanem az illető pénzintézet számára fárad és dolgozik. Oda fizeti a kamatokat az amugy is csekély és egyoldalu jövedelemből. Sajnos ugyanis, hogy csak gabonatermelésre vagyunk berendezve és gazdasági iparunk, a mely a gazdának a tőkét megszerezné, alig van. Ilyen iparág a répaszeszgyártás, mely a hazai viszonyokra alkalmazva olyan iparnak bizonyul, a mely kizárólagosan és egyedül gazdaságinak mondható, mert kezelése egyszerü s aránylag kevés befektetést igényel. Ezután a répáról szól. A répa ott, a hol csak értéke van, de ára nincs, takarmánynak tekintendő, ha pedig a gazda répáját nem takarmánykamrában apritja fel, hanem a szeszgyárban, hogy ez által a répa termelési költségeit és a gazdaságának belterjesebb miveléssel járó nagyobb kiadásait fedezhesse, már is haszonnal dolgozik. Még egyes részletkérdésekhez szól, mely után kijelenti, hogy a költségvetést elfogadja. (Helyeslés jobbfelől.)

Major Ferencz: A mezőgazdasági ipar fejlesztését szükségesnek tartja. Az agrár és merkantilis érdekeket végre-valahára össze kell egyeztetni s meg kell szüntetni azt, hogy az utóbbi az előbbin élősködjék. Ha Magyarország 1867-ben ráállott volna az önálló vámterületre, akkor ma nem volna az országban gazdasági válság és volna iparunk. A költségvetéssel foglalkozik ezután. Kevesli azt az összeget, a mit ennek a tárczának költségvetésekép előirányoztak. A hitelszövetkezetekről, vidéki pénzintézetekről rég ismert dolgokat hoz fel s a hitelviszonyok rendezését sürgeti szövetkezeti uton. A kivándorlási ügyről is szólt ismeretes módokat ajánlva a kivándorlás megakadályozására. Végül kéri a minisztert, hogy a mezőgazdasági ipart karolja fel, határozati javaslatot nyujt be.

Elnök: Az ülést öt perczre felfüggeszti.

(*Szünet után.*)

Gróf **Károlyi Sándor**: Azt tapasztalom, hogy a hitelszövetkezeti organizmust illetőleg, a mely előttünk már három éve működik, félszeg kiindulási pontból indultak ki akkor, mikor ezt a hitelszövetkezeti organizmust ebben a házban létesiteni méltóztattak. Már akkor jeleztük, hogy nem elég hitelről gondoskodni egyedül, hanem vannak a hitelszükségleten kivül értékesitési és fogyasztási szükségletek is, a melyekről szintén szövetkezeti uton kell gondoskodni, szemben a kereskedelem oly irányu tulkapásaival a belföldi versenyben, a melyek nem helyesek. A hitelszövetkezeteknél beláttuk ezt, s ez meg is történt, csakhogy a hitelszövetkezetek ugy, a hogy ma vannak, tulajdonképen nem felelnek meg azoknak a czéloknak, a melyeknek megfelelniök kell, mert nem tudnak kiterjeszkedni.

Egyedül az az egy benne a jó, hogy egy nagy elvet proklamál: hogy szövetkezeti uton reorganizálja Magyarországon a hitelt; hogy ez a reorganizáczió nem csak a földmivelésre terjesztetett ki, hanem kiterjesztetett a munkára és az iparra; és ebben van a nagy érdem: mert ezzel nem félszegen csak a földmivelés érdeke, hanem tulajdonképen Magyarország produktiv érdekeinek összessége a legvitálisabb módon részesül támogatásban, legalább elvileg, in thesi (Ugy van!); már most, hogy a kivitel a czélon innen maradt, azt talán a tájékozatlanság és azok az aggályok tették, a melyek akkor, a mikor ez a dolog megindult, fölmerültek. Tényleg a hitelszövetkezetek nem terjedtek ki elég tág körre és nem is terjedhettek ki azzal az organizmussal, a melylyel birnak. Ennek kijelentésével tartoztam a dolog valóságának, vagyis inkább meggyőződésemnek. (Helyeslés.)

Ma 1280 és néhány szövetkezetünk van 250.000 taggal, 1,200.000 tartaléktőkével és körülbelül 10 millió befizetett üzletrészszel. A kölcsön, a mit kaptak 35 millióra megy. Ezek látszólag igen szép számok, de ez kevés; ennél több kell. És a hitelszövetkezetek, sajnos, épen ott nem terjedhettek, a hol leginkább lett volna reájuk szükség, tudniillik azon a vidékeken, a hol a nép nincs azon a kellő müveltségi fokon, a mely szükséges arra, hogy egy hitelszövetkezet a faluban megélhessen. Ha végignézünk a Kárpátok vidékén, aztán bemegyünk Erdélybe, szóval: ha megnézzük különösen a tót és román nemzetiségü vidékeket, azt tapasztaljuk, hogy ott a hitelszövetkezetek vagy egyáltalán nem, vagy nem kielégitő mértékben boldogulnak, mert nincs vezető a faluban. Ez volt az a dolog, a mely engem már régen bántott, mert láttam, hogy a hitelszövetkezet eszméje itt nem fog gyökeret verni. A hitelszövetkezet ott is boldogulni fog, ha összeegyeztetik az organizmusát, a mint azt törvényünk meg is engedi, a népies hitel igényeivel. A skót bankok régente kiküldték ágenseiket a városból a faluba, a gazdaság szinhelyére és igy ajánlották föl az illetőknek a hitelt. Ebből persze baj lett, mert ezek a bankok csak arra néztek, hogy minél több engagement-t biztositsanak, sok helyen azután ezen tulzások miatt bukások következtek be. Én azt hiszem, ha ezt az ideát összeegyeztetnők a mi hitelszövetkezeteinkkel, hamar boldogulnánk.

E mellett baja a mi hitelszövetkezeteinknek az, hogy mind hitelre bazirozzák az egész operácziót. Pedig épen ezeken a vidékeken arra kellene törekedni, hogy az értékek fele jelzálogos hitelben adassék.

A másik, a mit praetendáltam, az lett volna, hogy necsak egy központi szövetkezetbe legyenek utalva a szövetkezetek, hanem, hogy legyenek vidéki központok is (Helyeslés balfelől és a középen), a melyek természetesen ezen országos központ alatt álljanak, ennek felügyeletétől függjenek és azzal szervezetileg teljesen egygyé olvadjanak, a mi által a felügyelet könnyebbé válnék. Felemlitem azt is, hogy különösen a mai helyzetben oda kellene törekedni, hogy a kölcsönöknek azon részét, a mely nem személyes hitelre van alapitva, ne bankoktól és bankok reeskomptja utján szerezzük meg, hanem tessék ezt a kérdést lehető legdirektebb összeköttetésbe hozni az osztrák-magyar bankkal. Az osztrák-magyar bank képes erre; eddig is ő adta azt a pénzt; ezentul pedig nem mint közvetitő, hanem direkte fogja azt a pénzt adni. És én nagyon el tudom gondolni azt, hogy az osztrák-magyar bank közvetlenül alimentáljon vidéki központokat. (Helyeslés balfelől és a középen.) Magától értetődvén, hogy a központ abból egy bizonyos hányadot huzna; abból a kamatból, a melyet az érdekeltek fizetni fognak, természetesen a központnak és a vidéki központoknak is meg kell élniök, de azért a pénz még mindig olcsóbb lesz, mert a mai viszonyok között a mi pénzünk tulajdonképen drága, Ma a pénz után öt és fél százalékot fizetünk; ez más viszonyok között — megengedem — nem volt sok, de ma határozottan sok. Ezt nem szabad továbbra is igy hagynunk, hanem meg kell adni annak a lehetőségét, hogy a hitelszövetkezetek pénzforrása direkte a nemzeti bank legyen (Helyeslés balfelől) és ezáltal a lehetőségig kedvező kamatláb álljon elő.

Azt hiszem, hogy a fogyasztási szövetkezetek némelyek szemében valami afféle dolgot képeznek, mint okoz például a vörös posztó a mezőn a bikának; ez némely körökben kellemetlen impressziót ad fel, de engedjék meg, hogy azt mondjam, hogy igen méltatlanul. (Halljuk! Halljuk!) Méltatlanul azért, mert a fogyasztási szövetkezetnek nem az a feladata, hogy a kereskedelmet tönkretegye, (Helyeslés balfelől.) hanem az, hogy a kereskedelem tulkapásait az illetékes mérvekre szoritsa vissza (Helyeslés a ház minden oldalán.) És mihelyt a kereskedelem olyan helyzetbe jut, hogy azon illetékes mértéket megtartja, azonnal elesik a fogyasztási szövetkezetek szüksége és nem is fognak tovább működni, hanem bezárják a boltot. (Helyeslés balfelől.) Hanem arra igenis igen nagy szükség van, hogy interveniáljon, hogy versenyt csináljon, mert hogy mig kereskedelmünknek épen ez a baja, — de másutt is ez a baja a kereskedelemnek — mindig a kereskedelemben az összetartozandósági érzet teljes mérvü kifejlődése, addig a nagy vevőközönségben az összetartozandósági érzet teljes hiánya tapasztalható. Kérem ezt csak verseny utján lehet elérni és ha ez a verseny nem keletkezik magától, meg kell azt teremteni. (Helyeslés a jobboldalon.) Igy volt ez Angliában, igy volt ez másutt is. Angliában a fogyasztási szövetkezetek kolosszális mérveket öltöttek és azt hiszem, hogy a kereskedelem nem bukott meg miattuk, sőt nagyon jól érzi magát ma is mellettük és azt hiszem, hogy igen jó szolgálatot tett, mert a kereskedelemnek magának megadta azt a természetes versenyt. Egy dicséretes példánk van itt, Darányi Ignácz miniszter ur inszczenálta, midőn a tej- és vajszövetkezeteket csinálta. Melegen üdvözlöm őt ezért. (Éljenzés a jobboldalon.) Ez nagy terjedelmet vesz fel, ez buzdit, bátorit a további cselekvésre a szövetkezeti téren. Az értékesitést ennél is tovább kell fejleszteni, a minthogy ő maga is szándékozik ezt tenni. Fejleszteni kell azt a bornál, tehát alkot országos központi és vidéki pinczeegyleteket. Mindezek jó dolgok, a melyeket kultiválni kell, csakhogy van itt egy másik dolog is, a miről eddig még nem hallottunk, pedig ez is kivánatos. (Halljuk! Halljuk!) Ez a gabonaértékesitő szövetkezet. Erre különös sulyt fektetek, mert a gabona értékesitésének kérdése már nemcsak a kis emberek kérdése, hanem a középbirtokosok kérdése is par excellence. A középbirtokon lehet segiteni, hogyha méltóztatik elrendelni a magyar takarékpénztárak reformját (Élénk helyeslés jobbfelől.); már husz év óta nézem és látom, hogy ez az akczió nem indul meg és meglehet, hogy még igen soká nem fog megindulni. És azért, mert már husz év óta nézem ezt és azt láttam, hogy ez a reform, ez az akczió nem indul meg, a mi annyira kivánatos volna, mert ezt senki sem tagadta, de senki sem tette meg, azért jutottam néhány jóbarátommal arra a gondolatra, hogy szövetkezeti uton kell nekik versenyt csinálni. (Tetszés jobbfelől.) Ez azonban magában még nem elég, annak sokkal nagyobb extenziót is kell adni. A hogy a versenyt megindítjuk az értékesitési szövetkezeteknél, ép ugy meg kell inditani a versenyt a fogyasztási szövetkezeteknél is. Az értékesitésnél a feladat az, hogy mi a versenyt lehetővé tegyük az által, hogy vidéki falusi magtárakat létesitünk. (Helyeslés a jobboldalon.) És hogy ha ilyen vidéki falusi magtárak vannak, akkor azután egy második organizmussal, a mely ennek felette áll, egy vagy több helyen közraktárakat létesitünk és a közraktárakba berakjuk azokat az anyagokat, a melyeket a falusi raktárak kitisztitanak, összeegyeztetnek, raktároznak és eladnak. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Ezeknek a központi raktáraknak azonban egy bizonyos szervi összeköttetésben kellene lenni a vidéki raktárakkal, a mennyiben az ő tulajdonosaiknak kellene lenniök a birtokosoknak. A szövetkezeteknek tehát ezek kezébe kellene jönni és nem a spekulálók kezébe. Az ellen nincs kifogásom, hogy bizonyos arányban kereskedők is vegyenek részt a központi raktárakban, hanem az, hogy ott az eladásban a domináló szerepet vigye az a birtokos, a kinek eladni valója van, azt megkövetelném. (Helyeslés.) Ezek volnának a kérdések és ezeket a kérdéseket szolgálni kell és lehet is, teszem a warrantok utján. Az én hitem szerint ezt azért voltam bátor felhozni, hogy most kell ezzel foglalkozni, mert egy év mulva talán már nem lehet és azt hiszem, hogy ezzel a magyar közgazdaságnak nagy hasznára fogunk lenni. Azt hiszem, hogy ha a fölvetett eszmét ez alapon tovább fogjuk fejleszteni, pedig én ezt jónak tartom, ezzel megmentjük a földbirtokos osztályt. Ezt méltóztassanak kegyesen figyelembe venni és e részben kérem a t. kormánynak pártolását is, hogy legyen szives ebben az irányban a szövetkezeti mozgalmat fölkarolni és e tekintetben eszmémet becses támogatásában részesiteni. (Általános élénk helyeslés.)

Uray Imre: T. ház! Évek óta keressük okát Magyarország gazdasági hanyatlásának. Mindenben képzeljük azt, csak magunkban nem. (Halljuk! Halljuk!) Ha tekintem a jelen költségvetést, ugy vagyok vele, mint valami régi ismerősömmel (Halljuk! Halljuk!), a kit, ha találkozom vele, jó szinben látom. Ugyanazokat a formákat mutatja, csak kissé meghizott. (Derültség.) A költségvetés, a mely előttünk fekszik, összehasonlitva a hat év előttivel, ugyanazokban a keretekben mozog, ugyanoly sablon szerint van összeállitva, csak pár millióval több a kiadás, mint volt azelőtt.

Hogy Magyarország gazdasági helyzete idejutott, annak első sorban magunk vagyunk okai. Hiszen én mindig, minden alkalommal, a multban és a jelenben, nagy érdeklődéssel viseltettem a költségvetés e tárczája iránt. (Halljuk! Halljuk!) Mint gazdának kötelességem is volt, hogy érdeklődjem iránta. Nem azért, mintha valami különös szakértelemmel birtam volna e téren, mert én is abban a szerencsétlen korban nevelkedtem, mint többi kollégám itt, a mikor Magyarországon az az irány volt, hogy intelligens ember mindennek nevelte a fiát, csak gazdának nem. Elárasztottuk Magyarországot jogászokkal, szégyennek is tartotta a fiatal ember, ha más pályát végzett, mint a jogi pályát. Ennek eredménye pedig az lett, hogy a jogot megtanultuk, a perek vitelét megtudtuk, de rendesen az idegenekét, mialatt idegenek perelték el ősi vagyonunk legnagyobb részét. (Derültség.)

Hibás volt nevelési rendszerünk. (Ugy van! balfelől.) Ha figyelemmel kisérem az uj fiatalságot és nézem azokat, a kik akadémiát végeznek: látom, hogy ők a mostani nehéz viszonyok közt is prosperálnak, meg tudnak élni. Ebből is látom, hogy az volt a baj, a mit mondtam. Ez a baj és állapot ma is fennáll. Nevezetesen, ma is tódul a fiatalság a jogi pályára, a középiskolák pedig gombamódra nőnek, ugy, hogy alig van város, a mely gimnáziumot nem igényelne (Ugy van! a baloldalon.), pedig a proletárizmus egy-egy melegágyát tartják fenn ezzel, ha minden város igényeit ki akarják elégiteni. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélső baloldalon.) A fiatalság ma sem megy a szakpályákra, nem megy a gazdasági pályákra, hanem kilencztizedrésze rohan a jogra, a mire pedig egyáltalán nincs szükség. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Innen magyarázható az, hogy bár, ha végignézünk ezen a házon, kétharmadrészben gazdasággal foglalkozó tagokból áll, mégis 34 esztendeje hozatnak itt törvények, a melyek éle mindig a gazdaközönség ellen irányul és a melyeket mindig a gazdaközönség rovására alkottak meg. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

Nem akarok e kérdésnél sokáig vesztegelni, de a hibát mindenesetre abban látom, hogy nincs szakértelmünk. Magam is felszólalok ebben a kérdésben, de a tárgy iránt való szeretet és ragaszkodás visz rá, nem a szakértelem, mert én is abban a hibában szenvedek, hogy jogot végeztem, de pereimet viszi a fiskális és oly pályát folytatok, a melyre nem készültem, a melyen csak experimentáltam, holott elvégezhettem volna Hohenheimtól Magyar-Óvárig ötször is az akadémiát azon a költségen, a mit erre forditottam. (Derültség.)

Előre is jelzem, ne méltóztassanak tőlem sokat várni, mert csak annyit adhatok, a mennyigel rendelkezem. Nem megyek én mélyen a kérdésekbe, általában az előttem szólók sokkal mélyebben jártak, de ha valamit mondok és valamire figyelmeztetem a miniszter urat, mindenesetre többet teszek, mint kollegáim, a kik idáig — nem most, de a multban — nem tettek semmit. Az is bátorit, hogy ennek a tárczának élén látok egy jogászt, a ki fiskális és a ki pláne miniszter lett s ugy gondolkoztam magamban: én is elvégeztem a jogot, az államvizsgát is letettem és lett belőlem gazda, a mihez legkevesebbet értettem. (Derültség.) Valami nagy eredményt tehát egyikünk sem érhetett el. (Derültség.) Ugy jártunk, mint az az ember, a ki a malomba jár és ha nem őröl is, ragad rá egy kis liszt. A miniszter ur is inkább gyakorlati ember, mint theoretikus. A jóakarat megvan nála. Én a világért sem támadom őt azért, mert egyes dolgai nem sikerültek. Ha jobban értett volna hozzá, lehet, hogy jobban sikerültek volna. (Derültség. Felkiáltások a középen: Éljen Darányi!) Ekkor igy okoskodtam magamban: Magyarország 34 esztendőn keresztül áll a közös vámterület alapján és Magyarországot, akárhogy disputálunk is felette, mert tagadni nem lehet, ez a 34 esztendős közös vámterület juttatta a mai szomoru állapotra. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.) Már most, hogy agrárpárt legyen közös vámterülettel, hogy fából vaskarikát csináljak, azt tőlem követelni nem lehet. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.) Megölte a keletkező agrár pártot mindjárt az a jelszó, hogy közös vámterület, a publikum elhidegült iránta, másrészt pedig megölték azok a lapok, a melyek azt gondolták, hogy az agráriusok az ipar és kereskedelem rovására működnek, pedig az ipart és kereskedelmet Magyarországon senkisem pártolná jobban mint én, a gazda, mert én meg nem élhetek sem ipar nélkül, sem kereskedelem nélkül, nekem azt, ha kell, még áldozat árán is fenn kell tartanom. (Helyeslés.) De én az ipar és kereskedelmet majd pártolom akkor, ha lesz, mert most, ha pártolom, csak a bécsi, csak az osztrák ipart támogatom. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Ebből az egész mozgalomból, melybe nagy reményeket vetettem, csak egyetlen egy maradt: az, hogy megmaradjak az eredeti kiindulási ponton, hogy örüljek annak, hogy Magyarország gazdaközönsége egyszer életre, öntudatra ébredt, (Helyeslés a szélső baloldalon és a baloldalon.) és ne engedjük, hogy ez a közönség elaludjon; másodszor, az egyik is, a másik is vállat vállhoz vetve, a pártpolitikát félretéve, egyetlen egy czélt tüzzünk szem elé: minden fölmivelési érdeket Magyarországon támogatni igyekezzünk, hogy magunk koldusbotra ne jussunk. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

Madarász József: Önálló gazdaság!

Uray Imre: Most áttérek a költségvetésnek néhány részletére. Sok ideig nem akarom igénybe venni a ház türelmét, hanem csak kiveszek ezen minisztérium resszortjából három ágazatot, a legfontosabbat. Itt vannak például az állami erdők. Itt a bevétel — kerekszámban beszélek — 13 millió korona, a kiadás kitesz 9 millió koronát, a jövedelem tehát három és fél millió korona. A 700—800.000-ezrekről nem beszélek. Urasan csinálom, mint a miniszter ur szokta. (Derültség.)

Ezt a gazdálkodást én jónak és reálisnak nem tartom, főleg, ha azt nézem, hogy ezen költségvetésen belül a kincstári erdőknél Horvátországgal együtt 60—61 millió korona a bevétel, 30 millió korona pedig a kiadás, a mi az egész jövedelemnek több mint a fele, a mely dologi és személy járandóság czimén megy el, mig Máramarosban bérleti rendszerben adják ki az erdőket és Bereg vármegyében a Tiszaparton, a hol azelőtt tutajon szállitották a fát, nem vagyunk képesek fát venni, hanem Beregszászon azt a fát vesszük, a mely Galicziából érkezik. E szerint Máramarosban, a hol az erdők nem jövedelmeznek átlag 5 pengőt sem, a Galicziából behozott fát olcsóbban vesszük, mint a mennyibe a 15—20 mértföldre fekvő kincstári erdőkből hozott fa kerül. (Mozgás.)

A ménesbirtokokon 7 millió forint a bevétel és 6 millió forint a kiadás. Itt tehát egy millió és néhány százezer forint a jövedelem. Ha tudnám, hogy hány hold ez a ménesbirtok, akkor meg tudnám mondani, hogy körülbelől hány koronát hozhatnak éveukint, és mert alig hiszem, hogy ezek holdankint 3—4 forintnál többet jövedelmeznének, ezeknek körülbelől 200.000 holdnak kell lenniök. (Egy hang a szélső baloldalon: Nincs annyi! 70 vagy 80 ezer!) Ha ennyi: akkor 6—8 pengőt hoz, a mi még «czimlich». (Általános derültség.)

Itt van az állami lótenyésztés. A bevétel 2,800.000 korona és a kiadás 6,690.000 korona. Egy gazdag államnak nem kell arra nézni, hogy mibe kerül valami. A melyik államnak minden dolga, minden községi iskolája rendben van és nincs 2—3 ezer olyan községe, a melynek iskolája még ma sincs felállitva, az experimentálhat 3 millió koronával, hogy aztán brillirozzon lovaival. De mi ezt nem tehetjük. E mellett meg kell emliteni, hogy az előtt sokkal jobban állott a magán-lótenyésztés. Majd minden birtokosnak volt saját ménje. Most meg azt látjuk, hogy ha valakinek van is jó lova, annak is csak állami méneket szabad használni. (Mozgás és ellenmondások balfelől.) Én kérem példákat tudok. Nem földbirtokosokról beszélek, hanem olyan gazdákról, a kiknek sokkal jobb lova volt, mint a szomszéd méntelepen és nem engedték meg, hogy sajátját használja. A t. parancsnokság pedig tiszta vak lovakat hozott oda, olyant, a melyet ha kieresztenek az istállóból, többé nem talál oda vissza. (Derültség.)

Én tehát a magam részéről elérkezettnek látom az időt, hogy a miniszter ur ezen a téren leszereljen, ha másért nem, nemzeti szempontból, mert hát én azt látom, hogy a közös hadseregbeli kétfejü sasos csákóju katonák nevelik ott azt a csikót. Hát miért neveli? Hát nagyobb respektusa van annak a csikónak a kétfejü sasos csákóju katona előtt? (Élénk derültség.) Hiszen hogy a miniszter urak nagy respektussal vannak a kétfejü sas iránt, azt én régen tudom, de a csikó kutyába sem veszi, nem törődik vele. (Derültség.) Felőle tehát már réges-régen lehetett volna oda magyar czimerü katonákat állitani. De hogy én nekem ott is a közös hadsereg avatkozzék bele, az nincs rendén. Hát jótáll nekem a miniszter ur, hogy ha valami eset történik Magyarországon, nem történnétik-e meg az, hogy az a Bécsből jött katonaság felül azokra a lovakra és az egész anyagot átszállitja Ausztriába? (Derültség. Zaj a jobboldalon.) És most áttérek a gazdasági tanintézetek rovatára, a hol nem tudom megérteni laikus eszemmel, hogy Keszthelyen, Kassán, Debreczenben és másutt hatosztályu bizonyitványnyal ugyanolyan diplomát kaphat valaki, mint a milyet Magyar-Óváron csak érettségi bizonyitványnyal szerezhet. Hát minek koczkáztassa meg ezt az érettségi vizsgát? De másodszor még azt is kérdezni akarom a miniszter urtól: méltóztassék nekem megmondani, hogy örökségképen kapták-e mi ezt a Magyar-Óvárt, hogy épen ott van ez az intézet? Mert eddig a publikumot azzal áltatták, hogy ott Albrecht főherczegnek uradalma lévén, ott az a fiatal ember mindjárt a legtökéletesebb gazda lesz abból, a mit ott Albrecht főherczeg gazdaságában lát. Nincs erre szükség, hiszen az intézetnek magának 500 holdnyi területe van; ez tökéletesen elég, hogy azon a gazdaságnak minden alapelemeit, a tehenészetet, kertészetet, kellőleg elsajátithassa, mert ez a gazdaság ugy van felszerelve. Bocsánatot kérek, 200 fiatal embere Magyarországnak van ott azon az akadémián, valamennyi intelligens családoknak a sarja Nem értem, hogyan lehet őket egy ilyen «Kraehwinkl»-ben tartani; a Duna fenekétől csupa miazmás helyen. (Ellenmondás a néppárton.) Bocsánatot kérek, én magam voltam ott, nem más szájával laktam jól. (Derültség a jobboldalon.) Van ottan két rossz kávéház, meg két rossz korcsma; társadalmi köre pedig annak a fiatalságnak semmiféle sincsen, és igy az a fiatal ember nem csinál egyebet, mint pénzt pocsékol, lumpol és horribilis pénzébe kerül a szüleinek. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.)

A filloxera kipusztitotta Magyarországon az óriási jövedelmet képező szőlőt. Az állam kezébe vette a kezdeményezést és megtette mindazokat az intézkedéseket, melyeket lehet. Nagyon helyes, nagyon korrekt és nagyon okos dolognak tartom. De, bocsánatot kérek, ma már odajutottunk, hogy a publikum azon kezd gondolkozni, hogy mivel a területek is évenkint nőnek, ma még tudja ugyan értékesiteni, de már fél a jövőtől, hogy mikép fogja majd a szőlőt a jövőben vagy azután értékesiteni tudni Itt két dolognak kell egy miniszter előtt állnia. Az egyik az előállitás, és ha abban eleget tett a miniszter ur, akkor azzal felhagy vagy redukálja addig, a meddig szükséges; a másik pedig: elkövetni mindent arra nézve, hogy a már előállitott produktumokat hol tudja majd a gazdaközönség, a mely ezen a téren tehetetlen, értékesiteni. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Rákosi Viktor: Az olasz bort kell kitiltani. (Egy hang a szélső baloldalon: Többet inni!)

Uray Imre: Ne méltóztassék elrontani a beszédemet. (Élénk derültség.) Eötvös Bálint barátom itt felhozta azt, hogy a homokszőlőknek is adjunk segélyt Ezt felesleges dolognak tartom. A homokszőlő idáig is megcsinálta a magáét és igy nagyon is szépen fejlődik. Sőt többet mondok: már egy időre, ha rajtam állana, én nem is bánnám, ha öt hat esztendeig felhagynánk az ültetéssel a homoki szőlőknél is. Mert mi haszna termelem én a nagy világba azt a czikket, ha nem vagyok biztos abban, hogy azt hol értékesitem, sőt a többit is koldussá teszem, mert az se tudja elértékesiteni, mert ránevelem a többletet, ugy, hogy tulajdonképen az sem ér semmit, a mit az produkál, az sem ér semmit, a mit én produkálok. De mivel ezt tenni nem lehet, a magam részéről abban a meggyőződésben vagyok, hogy mivel elértük már azt az időt, hogy legnagyobb része az országnak be van ültetve, szőlőtelepek mindenütt vannak, óriási nagy telepek; ma nem kell az országnak azt a

---

és „oly rövid az élet.“ S tudjátok, mi a mentség? Léggömb, mely könnyebbé teszi a lelkiismeretet és azután mint minden ballon, játékszerévé válik a szenvedélyek viharának.

— Mit gondolsz Szerday Pál? Volna gyilkos, ha egy örökké való fogság volna büntetése? Lenne tolvaj, ha világ végeig számüzve volna gazságaiért az emberek becsüléséből. Ki lenne akkor gyáva? Ki merné az igazságot, a jogot elfojtani, ha ugy is tudná, hogy meg kell élnie az igazság és jog diadalát? Kinek volna lelke rosszat cselekedni, ha mégis végig kellene néznie tette minden következményét? Ki rugná el magától az elcsábitott asszonyt, ha nem biztatná a tudat, hogy gyermeke és gyermekének gyermekei életének már ugy sem lesz tanuja . . . De azért . . . Hát igy van . . . Csak ne tegyük hozzá, hogy jól van. Kár igy tenni. Kár remegve, félénken beleszédülni a semmibe. Ez csak nehezebbé teszi. Meg kell tudni, hogy az dühösebb ellenünk, mint akármelyik fenevad és gyülölve, gyengeségünk tudatában nem meghunyászkodva, hanem büszkén kell fogadnunk . . . Ha tőlem függne . . . De hát . . .

Mária Bernát felállott. A szeme sötéten égett. A melle kidülledt és a fejét magasan hordta.

— Megyek! Áldás veletek.

— Elkisérjünk?

— Nem. Jó nekem egyedül.

És elment. A léptei erősek és sulyosak voltak. A lugas petroleumlámpája egyet-egyet lobbant tőlük . . .

Távolról visitva fütyült a berobogó vonat, később a zugása, a dübörgése is hallható lett, azután ujra csend lett. Megállott az indóháznál . . .

— Lefekszünk? — kérdezte Udvardy.

Mind a ketten igent intettünk, de ülve maradtunk. Ő is. Némán és gondolatokba merülve hallgattuk a tücsköt. A távoli berregés már elnémult . . . Nagyon lassan mult az idő.

Végre ujra fütyült a vonat. A kerekei zörrenve, prüszkölve indultak meg. Ugy hallatszott a némaságban, mintha itt volna a hátunk mögött.

Hajnalban kelet felől halavány sáv kuszott az égre. Ilyenkor mindig szellő kerekedik és megborzongatja az embert . . .

sok vinczelleriskolát meg telepet fentartani, a mit eddig fentartott.

Igen érdekes adalokat beszélt el a Tisza és Duna szabályozási munkálatairól, majd áttért a ruthén kérdésre a következőkben: Nem sajnálom, hogy tiz esztendeig voltam képviselő azelőtt, sem azt nem sajnálom, hogy most az vagyok; — de jobb szerettem volna öt évvel ezelőtt lenni, ha sem most, sem azelőtt nem is lettem volna; nem azért, mintha vágytam volna a képviselőségre, — soha sem vágytam arra, — de azért, hogy a mennyire tőlem telt volna, soha se engedtem volna ezt a ruthén kérdést ugy megindítani és ide juttatni, mert ennél abszurdabb dolgot, mint a mit ott csináltak, még csak kitalálni is bajos.

Azt mondta itt tegnap báró Feilitzsch képviselő, hogy fényes példa van Bereg vármegyében. 180.000 kat. hold kiterjedésü ott a hitbizományi erdőbirtok, a melyben még közel 42 000 kat. hold mezőség stb. van. Ez a gróf Schönborn-család hitbizománya, a kik mind áldozatkészek, azután a kik hazafiasan gondolkoznak. Persze, az összes könyvvezetésük mind német, egy betüt magyarul nem leveleznek.

Barta Ödön: Magyarországon soha sincsenek!

Uray Imre: Egy garasnyit itthon el nem költenek, hanem mind Bécsbe viszik. Hát nem gondolkozott még a miniszter ur arról, hogy ezeket a külföldi passasérokat négy-ötszörös adóval rójja meg (Helyeslés a szélső baloldalon.), a kik itt keresik meg a pénzt és ott költik el? Hát olyan gazdag ez az ország, hogy nincsen reáutalva, hogy legalább a részét adják meg neki? (Helyeslés a szélső baloldalon.) Ha nem szeret bennünket az illető, hát fizessen; ha pedig szeret bennünket, mint báró Feilitzsch mondja, akkor tessék annak az urnak az orrát itt tartani és itt költse a jövedelmét, ne pedig ott.

De hát hogy illusztráljam azt a nagy áldozatkészséget és nagy hazafiságot, a melyet a gróf Schönborn-család Magyarországgal szemben tanusitott? A dolog ugy áll, hogy Beregmegyének kétharmad része a gróf Schönborn-uradalomé. És ez a szerencsétlen nép, az az orosz, a melynél szerencsétlenebb, a merre a nap jár, még nem mozgott e földtekén, ennek t. uraim, soha, de soha abból nem jutott része, hogy jót élvezett volna. Magyarországra Árpáddal együtt jött be, de nyomoruságnál soha egyebe nem volt. Csak türt mindig és szenvedett. Nem volt olyan csapás, a melyből a részét ki nem vette, de nem volt olyan jó ezer éven keresztül, a miből neki csak egy csipetnyi is jutott volna. Ennek a szerencsétlen népnek, a mely ott a határszélen van, a mely mindig becsületesen viselte magát, a haza ellen soha semmiféle aspirácziót nem támasztott, mindig velünk volt, a Rákóczi korszakában ép ugy, mint a 48-as forradalomban, a szabadságharczban, a melyet végigküzdött velünk, ennek a szegény népnek nem volt csak nyomorusága és szegénysége s egyedüli baja az volt, hogy velünk mindig testvériesen viselkedett, de mi mindig csak mostoha testvérnek tekintettük.

És ez a szerencsétlen nép hogyan járt ezzel a Schönborn-uradalommal? Ez a grófi uradalom a politikai és közigazgatási tisztviselőket sorban, szolgabirákat és községi jegyzőket belevéve, deputátummal látta el az összes hivatalnokokat. Fát, szénát, mindent ő szolgáltatott és ennélfogva nem lehet csodálni, hogyha az alispántól kezdve le az esküdtig meg az utkaparóig mindenféle állást ugyszólván ő töltött be. Ha valaki egy községben biró akart lenni, csak az lett, a kit az uradalom akart; ha valaki pap akart lenni, csak az uradalom segítségével lehetett az. És már most méltóztassanak megnézni azt a helyzetet, mi történt akkor, ha annak a szegény embernek baja volt? Ha elment a szolgabiróhoz, ha elment az alispánhoz, igazságot nem kapott sehol, mert mindenütt az uradalom gyakorolta a befolyást. Annak csak az Istene meg Mária-Póca volt meg, mert ha földön keresett igazságot, azt meg nem találta soha, sehol. A törvény és a közigazgatás összes faktorai csak elnyomatásán dolgoztak, de nem előmenetelén.

Ha pedig itt a házban szóba hozzuk a dolgot és igazságot akarunk szolgáltatni a népnek a jövőben, ismernünk kell annak bajait. Annak a négy betegsége pedig a következőkből áll: (Halljuk! Halljuk!) Először gróf Schönborn az ő uradalmi embereivel. Másodszor a közigazgatás, a mely most a jelenlegi szolgabiró alatt javult, de a jegyzőit, valamennyit a kállai akasztófán kellett volna megszáritani (Derültség.), mert mind odavaló. Harmadszor maga a pap. Az is szeret uraskodni, szereti a katholikus klérust utánozni és a vége az, hogy máskép nem lehet, mint a hogy lehet: nyuzzák a parasztot. Negyedszer — és ezt méltóztassék jól figyelembe venni — ha valaki arrogálja magának azt, hogy ő szabad gondolkozásu ember, ha valaki tiszteli ennek az országnak valamennyi felekezetét és nemzetiségét: én tisztelem, mert én minden becsületes embert, minden jó hazafit kutyakötelességemnek tartom tisztelni. Ne azonositsa magát az az osztály, az a felekezet ezekkel, a kikről én beszélek. Ott van a bevándorlott zsidóság. Nekem semmi szükségem arra, hogy a tiszaháti kerületből a magyarság folyószámba megy ki Amerikába és jön helyette ez a rongy, a ki alatt maga a zsidóság, a becsületes zsidóság is kipusztul . . . (Élénk helyeslés a bal- és szélső baloldalon.)

Elnök: Kérnem kell a képviselő urat, hogy inkább parlamentáris kifejezéseket használjon. Általánosságban ilyen kifejezéseket használni ne méltóztassék.

Uray Imre: Ezek nem ide valók, idegenek itt, mert Oroszországból vagy Lengyelországból jöttek, én magyar polgárokról nem beszélek; én az idevaló zsidókat, előre kijelentettem, nem azonositom velük és én épen azon igyekszem, hogy az a szegény idevaló nép, a mely már asszimilálódott velünk, a mely ő tőlük nem tud boldogulni, mert a megélhetését rontják meg, szabaduljon tőlük. Ha én itt Magyarországon olyan elemet kapok, a mely nekem akár közgazdaságilag, akár erkölcsileg, vagy akármicsoda tekintetből csak becsületemre, nemességemre és javamra válik, szivesen látom; de hogy kikergessem a magam fiát és ezt kapjam helyébe: (Élénk tetszés a bal- és a szélső baloldalon.) ez az öngyilkosság politikája volna, ezt én alá nem irom soha.

Tudom, remélem, hogy a miniszter ur a jóakaratban még sokra fogja vinni. De azért, mert én az ő működésében ezeket a hibákat látom, hogy nincsen minden kibasználva, látom, hogy sok helyen nincsen megtéve minden és azt látom, hogy a miniszter ur hasonlit ahhoz az emberhez, a ki a Dunán van, evezőjét azonban elvesztette és minden attól függ, hogy melyik irányban fuj a szél, hogy ez a tanácsos fujja-e balra, vagy az a tanácsos fujja-e jobbra, szóval, hogy esetről-esetre való politikát folytat ebben a tekintetben nagyobb eredményeket tőle nem várhatok és ezért a miniszter ur jelenlegi költségvetését el nem fogadom. (Hosszantartó élénk éljenzés a bal- és szélső baloldalon.)

Elnök: T. ház! Jelentem a t. háznak, hogy Pavlovics Ljubomir képviselő ur azt kérte, hogy interpelláczióját holnap terjeszthesse elő. (Helyeslés.) Ebbe tehát méltóztatnak beleegyezni.

Javaslom a t. képviselőháznak, hogy a holnap délelőtt 10 órakor tartandó ülésre a mai napirend tüzessék ki, vagyis a földmivelésügyi tárcza költségvetésének folytatólagos tárgyalása. (Helyeslés.) Ezt tehát határozatul kimondom.

Egyuttal jelentem a t. háznak, hogy a pénzügyminiszter ur holnap fog válaszolni Zboray Miklós képviselő urnak az ipar és kereskedelmi bank ügyében tett interpellácziójára. (Helyeslés.)

Ezzel a holnapi ülés napirendje meg lévén állapitva, az ülést bezárom.

Az ülés végződik délután 3 óra 40 perczkor.

A képviselőház állandó igazoló bizottsága ma déli 1 órakor *Szentiványi* Árpád elnöklete alatt tartott ülésében *Kiss* Ernő szolnoki megbizólevelét megvizsgálta, azt az alaki kellékek szempontjából rendben találta s a kérvényezésre fentartott 30 nap fentartásával igazolta. A bizottság jelentését *Belitska* Béni előadó a holnapi ülés napirendje előtt fogja bemutatni.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter folyó évben a felvidéken, különösen Gömör, Nyitra és Zemplénmegyék területén állami iskolák felállitását tervezi és e végből a már meglévő felekezeti iskolák vezetőivel a tárgyalásokat megkezdette. A miniszter terve szerint az uj állami iskolák már az őszszel kezdik meg működésüket.

A főrendiházból. A főrendiház *közgazdasági és közlekedési bizottsága* 1902. évi márcz. hó 19-én, szerdán, délelőtt 11 órakor ülést tart, melynek napirendje a következő: A csorbatói birtoknak az államkincstár részére történt megvásárlásának jóváhagyásáról szóló törvényjavaslat bizottsági tárgyalása.

A pénzügyi bizottság 1902. évi márczius 17-én, hétfőn délelőtt 11 órakor ülést tart, melynek napirendje a következő: 1. A dunántuli helyi érdekü vasut részvénytársaság tulajdonát képező vasuti vonalak épitésére és üzletére kiadott engedélyokiratok és a vasutvonalak szállitási adómentességének a zalavölgyi helyi érdekü vasut szállitási adómentességével egységes időtartamban való megállapitásáról. 2. A vármegyék közigazgatási, árva és gyámhatósági kiadásainak fedezésére szükséges 322.437 korona 77 fillér póthitelről szóló törvényjavaslatok. 3. A Magyarország és Horvát-Szlavon Dalmátországok közt az 1899 évre megejtett leszámolás tárgyában a m. kir. állami számvevőszék által az országgyüléshez beadott jelentésre hozott 972. számu képviselőházi határozat. 4. A törvényhozás által engedélyezett évi hitellel szemben (1900. VI. t.-cz.) az 1900-iki számadási év pótnegyedében; továbbá az 1901. IV. t.-czikkben engedélyezett évi hitellel szemben, az 1901-iki számadási év I., II. és III. negyedében előfordult tulkiadások, előre nem látott kiadások és hitelátruházások tárgyában, a m. kir. állami számvevőszék által az országgyüléshez beterjesztett jelentésekre és pótjelentésekre hozott 791. számu képviselőházi határozatok tárgyalása.

A közjogi és törvénykezési bizottság 1902. évi márczius hó 18-án, kedden, délelőtt 11 órakor ülést tart, melynek napirendje a következő: 1. A román királysággal Bukarestben 1901. évi junius hó 14/27-én a büntettesek kölcsönös kiadása iránt kötött államszerződés beczikkelyezéséről. 2. A Nagy-Britania és Irhon egyesült királysággal 1873. évi deczember hó 3-án a közönséges büntettesek kölcsönös kiadása iránt kötött államszerződés XI. czikkének módositásáról 1901. évi junius 26-án kiállitott pótnyilatkozat beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslatok és 3. A m. kir. miniszterelnöknek a krajovai cs. és kir. alkonzulátusnak teljes konzuli hatáskörrel történt felruházása tárgyában az országgyüléshez beadott jelentésére hozott 516. számu képviselőházi határozat tárgyalása.

A Kossuth szobor és a főváros. A Pol. Ért. jelenti: A főváros törvényhatóságának tagjai, mint értesülünk, akczióra határozták el magukat, mely a Kossuth szobor ügyét valószinüleg dülőre fogja juttatni. Dr. *Vázsonyi* Vilmos a jövő szerdai közgyülésen interpelláczió alakjában akart a kérdéssel foglalkozni, de elállott ettől a szándékról, mert több bizottsági tag sokkal alkalmasabb eszköznek találta, ha inditványt nyujtanak be a tanácshoz. Az eszme a bizottsági tagok körében tetszéssel találkozott s ennek tulajdonitható a lelkesedésnek az a spontán megnyilatkozása, hogy az inditványt azonnal harminczkét bizottsági tag aláirta. Az inditvány a következőképen hangzik:

A közgyülés utasitja a tanácsot, hogy a Kossuth szobor haladéktalan felállitására haladék nélkül terjesszen javaslatot a közgyülés elé. Az inditványt a kezdeményező Vázsonyi Vilmoson kivül a következő biz. tagok irták alá: Dr. Filó János, dr. Komlós Ágost, Földváry Imre, Mezey Péter, dr. Pollák Illés, dr. Baracs Marczel, Sümegi Vilmos, Novák Sándor, dr. Schmitt Lajos, Widder Mór, dr. Kollár Lajos, dr. Eulenberg Salamon, Eötvös Károly, dr. Reiner Ede, Schwarz Lajos, Boros Soma, dr. Berger Rezső, dr. Buday József, Neuschloss Ödön, Friedwalszky Sándor, dr. Rózsavölgyi Manó, Dózsa Kálmán, dr. Leitner Adolf, Kasics Péter, Kozma Gyula, dr. Hecht Ernő, Török György, Némay Antal, Veres Alajos, Koch József, Beck Dénes.

A katholikus kongresszus a királynál. A mai általános kihallgatás előtt a király a katholikus autonómiai kongresszusnak gróf *Szapáry* Gyula vezetésével megjelent küldöttségét fogadta. A szabályzat átnyujtásakor gróf *Szapáry* Gyula a következő beszédet intézte a királyhoz:

Császári és apostoli királyi felség! Legkegyelmesebb urunk! A katholikus egyház önkormányzatát szervező kongresszustól nyert megbizatásunk folytán jelentünk meg felséged előtt, hogy az általa hosszas tárgyalás után megállapitott munkálatot felségednek hódolattal beterjesszük. A katholikus kongresszus szem előtt tartotta felségednek 1895. évi november hónap 29-én kelt legkegyelmesebb leiratában kifejezett azon óhaját, illetve parancsát, hogy a magyarországi katholikusok önkormányzatát ugy a római katholikus egyház szervezetének, valamint felséged legfőbb kegyuri és felügyeleti jogainak figyelembe vételével állapitsa meg. Mikép oldottuk meg a feladatot, annak elbirálása nem tőlünk függ. Midőn azt átnyujtani szerencsések vagyunk, egyuttal esedezünk, hogy bennünket királyi kegyében megtartani méltóztassék.

A király igy felelt erre a beszédre:

Meleg érdeklődéssel és élénk figyelemmel kisérem a mindkét szertartásu katholikus autonómiai kongresszus működését. Az önök által elém terjesztett szabályzatot megfontolás tárgyává teendem és jelentéstétel végett magyar kormányomnak kiadom.

Tisztelgés az uj miniszternél *Horánszky* Nándor kereskedelemügyi miniszter minden pénteken délután fog kihallgatást tartani. A miniszternél ma délelőtt látogatást tettek: *Burchardt-Bélavary* Konrád és *Kornfeld* Zsigmond főrendiházi tagok, lovag *Bockenheim* ezredes, a közös hadügyminisztérium vasuti osztályának főnöke, a magyar kereskedelmi részvénytársaság *Bujanovich* Sándor udv. tanácsos, elnök és *Elek* Pál vezérigazgató vezetésével, *Förster* Nándor és *Biró* Zsigmond min. tanácsosok, lovag *Bráhm* Miksa min. tanácsos, a déli vasut-társaság vezérigazgatóhelyettese és *Thaly* Emil miniszteri tanácsos, a dunai gőzhajó-társaság forgalmi igazgatója.

Barlovácz György, volt budapesti szerb főkonzul ma a képviselőházban volt *Széll* Kálmán miniszterelnöknél, ki egy negyed óránál hosszabb ideig értekezett a szerb államférfiuval. Képviselői körökben e látogatást Karagyorgyevicsék üzelmeivel hozzák kapcsolatba.

Román püspökök a királynál. A román gör. kel. egyház érseke *Metianu* János, *Goldis* József aradi és *Popea* Miklós karánsebesi püspök az általános kihallgatás alkalmával ma ő felségének emlékiratot nyujtottak át, melyben a szerb gör. kel. egyházzal szemben fennálló vagyonjogi kérdések elintézését kérik. A király kegyesen fogadta a főpapokat és a legjobb reményekkel biztatta őket.

A román ifjuság és a diákkongresszus. A budapesti egyetemen beiratkozott románajku hallgatók határozottan elitélik az egyes izgatók által a diákkongresszus alkalmából tervezett magyarellenes tüntetést és legközelebb nagyobbszámu küldöttséget menesztenek a rektorhoz és nyilatkozatot fognak átadni, melyben határozottan kijelentik, hogy politikával egyáltalában nem akarnak foglalkozni és hogy határozottan elitélik a mozgalmat, melynek czélja az lenne, hogy a diákkongresszuson a romániai egyetemi hallgatókkal egy csoportban résztvegyenek. Ez inzinuácziót a román ifjak határozottan visszautasitják.

Az osztrák képviselőház mai ülésén *Mossdorfer, Wilhelm* és társai interpellácziót intéztek a pénzügyminiszterhez a *Magyarországgal való vámszövetség* rendelkezéseinek pontos végrehajtásáról és a határszéli forgalomban tapasztalt zaklatások megakadályozásáról. *Ellenbogen* a trieszti áldozatok családjainak segitéséről kér fölvilágositást, továbbá a február 14-én és 15-én meghalt emberek számáról és a sebesültekről. A A napirend előtt *Körber* miniszterelnök felel, *Breitter* interpellácziójára a lembergi munkátalanok dolgában. A miniszterelnök ismertetvén a lembergi viszonyokat, konstatálja, hogy az adóvaló hatóságok a munkátalanokról lehetőleg gondoskodnak. Azután folytatják a honvédelmi költségvetés tárgyalását. *Svozil* több panaszt ád elő és különösnek találja, hogy Oroszország felé jól megerősitették a határt, ellenben Csehország határán nincs erőd, pedig a nagynémet mozgalmat Németországból irányitják. Szóló pártja nem ellensége Ausztriának, de ellensége egy *német* Ausztriának; nem ellensége a hadseregnek, de igenis ellensége olyan hadseregnek, a mely fiait elnemzetietleniti.

Welsersheimb honvédelmi miniszter azt mondja, hogy a mi a két éves szolgálatot, a fegyvergyakorlatok megszoritását és a többi kérdéseket illeti, lesz rá alkalom, hogy ezeket a dolgokat behatóan megvitassák. A két évi katonai szolgálat esetén minden kedvezmény megszünik. Utal azokra a nagy költségekre is, a melyekkel ez járna és annak a nézetének ad kifejezést, hogy a mostani rendszernél is vannak bizonyos könnyitések. A mai viszonyok között a védőkötelezettség leszállitásáról nem lehet szó. Áttérve az egyes óhajokra megjegyzi, hogy nemcsak a hivatalnokok és tisztek fizetését emelték, hanem a legénység élelmezését is már megjavitották. Ebben az irányban még további intézkedéseket helyezett kilátásba. A miniszter óv a tulzástól, utal arra az állitásra, hogy a bosnyák csapatok közül Bécsben 60% tuberkulózisba esett, a mit helyre kell igazitani, mert az ilyen dolog borzasztó hatást kelthetne és konstatálja, hogy a legutóbbi három évben 1·4% betegedett meg tuberkulótikus tünetek közt és a bosnyák katonák közül Bécsben csak 0·06% halálozott el, mig a bécsi lakosság körében az általános halandóság tuberkulózis következtében nyolczszor ekkora. A véderőrendszer ellenében emelt ama vád, hogy ebben rejlik az oka kereskedelmi osztályunk hiányos fejlődésének, igazságtalan. Az altisztek ellen felhozott szemrehányásra, hogy durvák és erős kifejezéseket használnak, a miniszter kijelenti, hogy a hadsereg a közbecsülésben sokkal magasabban áll, mintsemhogy ez valamiképen érinthetné. A miniszter azzal végzi, hogy a fegyveres erő sok áldozatba kerül, de mi lenne az egész államból az állami lét eme oltalma nélkül (Élénk tetszés.) Miután még *Gasteiger* beszélt, a vitát berekesztették és *Schwegel* előadó zárszava után a honvédelmi minisztérium költségvetését a beadott határozati javaslatokkal együtt elfogadták. A ház megkezdte a közoktatási költségvetés tárgyalását a «központi kormányzat» czimével.

Az osztrák költségvetési bizottság változatlanul elfogadta a költségvetési provizóriumot. *Pacak* szemére vetette a minisztériumnak, különösen az igazságügyi miniszternek a semlegesség hiányát és kijelentette, hogy ha a cseh nép törvényes jogát nem respektálják, ugy az kilép tartózkodó magatartásából és elfoglalja régi harczi állását minden következményeivel együtt. *Pataj* határozottan tiltakozik az ellen, hogy a kormány által tervezett nyelvtörvényt a reichsrathban tárgyalják.

VIDÉK.

* **Pestmegye közigazgatási bizottsága** ma délelőtt ülest tartott *Beniczky* Ferencz főispán v. b. t. t. elnöklése mellett. Az ülésen ott voltak: Báró *Prónay* Dezső, *Tahy* István, *Baross* Pál, *Freysinger* Lajos, *Förster* Aurél, gróf *Keglevich* Gábor bizottsági tagok s a főbb tisztviselők közül: *Bellaagh* Imre kir. tanácsos tiszti főjegyző, *Dalmady* Győző árvaszéki elnök és mások.

A napirendre térés előtt: *Fazekas* Gusztáv főjegyző felolvasta azt a válasz-iratot, a melyet *Vaszary* Kolos biboros herczegprimás intézett a közigazgatási bizottsághoz arra a táviratra, a melylyel őt a születése napjának hetvenedik évfordulója alkalmából üdvözölte. A herczegprimás köszönő irata a főispánhoz van czimezve.

— Jóleső örömmel töltött el — ugymond az egyházfejedelem — a megtisztelő, szives megemlékezés, nemcsak azért, mert ily tekintélyes testülettől jött, hanem azért is, mert meleg hangjával azt a derüt hintette hetven éves koromra, a mit a napsugár ad őszszel a fának. Óhajtja, hogy a hatóság működése legyen a hazára olyan üdvös és gyümölcsöző, hogy mindinkább teljesüljön mindnyájunknak szive vágya, a mely nemzetünket erkölcseiben tisztának, anyagi jólétében megelégedettnek és erejében nagynak, hatalmasnak óhajtja látni.

A herczegprimás levelét lelkes éljenzéssel fogadták.

Ugyancsak a napirendre térés előtt elhatározták, az elnöklő főispán inditványára, hogy *Horánszky* Nándor kereskedelemügyi minisztert a kineveztetése alkalmából üdvözlik.

A napirendre térve, tudomásul vette a bizottság, hogy a gödöllői vasuti állomás megbővitésére és még két sinpárnak épitésére vonatkozó közigazgatási bejárási jegyzőkönyvet a kereskedelemügyi miniszter jóváhagyta és az épitő-engedélyt megadta. — Ugyancsak a kereskedelemügyi miniszter hozzájárultahhoz, hogy Ujpesten a váczi állami uton, a budapestvidéki közuti villamos vasut vágányait a budapest—ujpest—rákospalotai villamos vasut vágányaival összekössék.

Tudomásul vette a közigazgatási bizottság, hogy Vácz-Szt.-László vasuti állomáson postahivatal nyilik meg márczius 16-ikától kezdve.

Beniczky Lajos alispán bemutatta a közigazgatási bizottságnak egy évi működéséről szóló jelentést, a melyet fel fognak terjeszteni a kormányhoz.

Barczy László kir. tanácsos pénzügyigazgató bejelentette, hogy *egyenes állami adóban* február hónapban 1,127.368 kor. 38 fillér folyt be, a mi a január hónap eredményét 75 631 kor. 59 fillérrel mulja felül. A közvetett adók kielégitő módon folytak be.

Tóth József kir. tanácsos, pestmegyei kir. tanfelügyelő jelentette, hogy az elmult hónapban 39 felekezeti és községi iskola részesült Pestmegye területén állami segélyben.

Felebbezések elintezése után az ülés véget ért.

* **Viharos közgyülés.** *Lukács* György főispán elnöklete alatt *Hódmezővásárhely* törvényhatósági bizottságának ma viharos közgyülése volt. Ezen a gyülésen ugyanis napirendre került az aszfaltjárdák kiépités. *Breuer* Gyula a tanács javaslatával szemben azt inditványozta, hogy a 170.00 koronás vállalatot egy kőmivesmesternek adják ki, *Bibó* Lajos lapszerkesztő pedig a magyar asfalt-részvénytársaságot ajánlotta. Ezek az inditványok nagy és heves vitát idéztek elő. *A tanács javaslatát nagy többséggel elvetették* és azután kilencz szótöbbséggel a *Breuer* inditványát fogadták el. A délutáni folytatólagos ülésen vita nélkül határozták el, hogy a város szükségleteinek fedezetére *három milliós kölcsönt vesznek fel*, s ennek a pénzügyi müveletnek keresztülvitelére, illetőleg előkészitésére *Juhász* polgármestert, *Endrey* Gyula országgyülési képviselőt és *Póri* Antalt bizták meg.

* **Horánszky üdvözlése.** *Eger* város képviselőtestülete mai rendkivüli közgyülésén elhatározta, hogy *Horánszky* Nándor kereskedelemügyi minisztert feliratilag üdvözölni fogja.

* **Kivándorlás Romániába.** Mint *Brassóból* jelentik, január hó folyamán nem kevesebb, mint 1868 egyén vándorolt ki *Erdély* különböző részeiből *Romániába*. Ezek között volt 625 oláh, a többi majdnem kizárólag magyarok és szászok, kik Romániába kivándoroltak, hogy ott valami keresetre szert tegyenek.

---

* **Nagyvárad város** törvényhatósága *Beöthy* László főispán elnöklete alatt tartott mai ülésén elhatározta, hogy *Horánszky* Nándor kereskedelmi minisztert feliratilag üdvözli. A közgyülés Bulyovszky József volt polgármesternek, ki jelenleg a Schwartzer-intézetben betegen fekszik, kegydijat szavazott meg. A szinházépités czéljára kisajátitott ház árát a kuria a tulajdonos felebbezése folytán 100.000 koronával emelte fel. *Halász* Lajos inditványozza, hogy a tanács tagjaira mondják ki a vagyoni felelősséget. Többek fejtegetése után, hogy a tanácsot nem lehet jogosan felelősségre vonni, az inditványt elvetették.

Márczius 15.

Már csak két nap választ el bennünket márczius idusától, attól a szent ünnepnaptól, a melyen minden derék magyar hazafi szivében föllobog a kegyelet lángja, hálával és rajongással áldozva dicső nagyjaink emlékének. Az ország minden részéből érkeznek tudósitások, melyek márczius 15-nek küszöbön levő megünnepléséről hoznak hirt. Több mint egy félszázad mult el azóta. Sok keserü megpróbáltatáson és csalódáson mentünk keresztül, sok reményünk foszlott szét, sok megaláztatást kellett elszenvednünk, de mindent tulél az emlékezet, a mely a nagyok dicső példáján buzdulva, nem engedi kialudni sziveinkből a *hazaszeretet*. Azt a szeretetet, a mely ehhez a vérrel áztatott röghöz köt bennünket szivünk minden dobbanásával . . .

Ez az eszményi *szeretet*, mely ott lobog minden igaz magyar ember szivében, ez szüli a *hitet*, a szebb jövő *reményébe* vetett hitünket!...

Adja a magyarok istene, hogy ez a *hit*, ez a *remény* és ez a *szeretet* soha . . . soha el ne hagyjon bennünket . . .

A holnaputáni ünnepélyekről ma a következő tudósitásokat vettük:

A fővárosban.

Az egyetemi ifjuság márczius 15-iki ünnepét a *müegyetemi kör* rendezi. Délelőtt 10 órakor a vigadóban matinét rendez, melynek programmja a következő: Szózat, énekli a mérnök daloskör, elnöki megnyitó, tartja Kolozsváry Kiss Ferencz, a müegyetemi kör elnöke, «Márczius idusán» irta és szavalja Szepessy László. Alkalmi beszéd, tartja Varga László, a müegyetemi kör alelnöke, «Petőfi» magyar vonós suite ifj. Ábrányi Emiltől, előadja a müegyetemi zenekar. Ünnepi beszéd, tartja Rátkay László országgyülési képviselő, szavalat, tartja R. Maróthy Margit, a nemzeti szinház tagja, zárszó, tartja Neubauer Ferencz, Himnusz, énekli a mérnök daloskör. A délutáni ünnepély ½3 órakor kezdődik az egyetem-téren a következő programmal: Szaval Földes Ede, beszédet tart Thoma István, «Szabadság ünnepén», irta és szavalja Oláh Gábor. Innen a menet a muzeum elé vonul, a hol a «Talpra magyar»-t szavalja Jakab Sándor, ünnepi beszédet tart Hoffmann Ottó, «Előre», szavalja Nuser János. Innen a Petőfi-térre megy a menet, a hol Bónis Pál szaval és Berzenczey Domokos beszédet tart. A délelőtti matinére a meghivók szolgálnak belépőjegy gyanánt, melyek a «Müegyetemi kör»-ben kerepesi-ut 17. sz. II. em. kaphatók.

A szabad sajtó kivivásának évfordulóját, márczius 15-ikét a *főváros összes iskoláiban* megünneplik és igy egyetlen tanintézetben sem lesz tanitás. A tanári testületek éppen ugy, mint a tanuló ifjak, nagyban készülnek az ünnepélyekre. — *A budapesti katholikus ifjak köre* márczius 16-án üli meg az ünnepet üllői ut 5 sz. a. helyiségében. — *Az első Kossuth Lajos-asztaltársaság* szintén vasarnap tartja ünnepélyét kerepesi-uti helyiségében. — A székes-fővárosi *II dik kerületi felső keresk. iskola tanuló ifjusága* márczius 15-ikén délelőtt 10 órakor az intézet tornatermében (II., szalag-utcza 16) iskolai ünnepséget rendez a következő müsorral: 1. Himnusz, énekli az ifjuság daloskara *Fehérvári* Ferencz énektanár vezetése mellett. 2. Megnyitó beszéd, mondja: dr. *Nagyőszi* Ferencz tanár igazgatóhelyettes. 3. Ünnepi beszéd, tartja: *Mustó* Béla tanár. 4. Utolsó ábrándok Palotay Gy.-től, zongorán előadja: *Ringeisen* Aladár f. o. t. 5. Nemzeti dal Petőfi S.-tól szavalja *Spáth* Ferencz felső oszt. tan. 6. Honvédtüzér temetés, Káldy Gyulától, énekli az ifjuság daloskara *Fehérvári* Ferencz énektanár vezetése mellett. 7. «Sárga cserebogár» Hubay Jenőtől, hegedün előadja *Károlyi* György f. o. t., zongorán kiséri: *Fehérvári* Ferencz tanár. 8. «Talpra magyar» Káldy Gyulától, énekli az ifjuság daloskara *Fehérvári* Ferencz énektanár vezetése mellett. Az ünnepség után az ifjuság a budavári honvédszoborhoz vonul, hol Sárközy István felső oszt. tan. azt beszéd kiséretében megkoszoruzza és Spáth Ferencz felső oszt. tan. Petőfi nemzeti dalát elszavalja. — *A IV. kerületi községi polgári leányiskolában* szombaton délelőtt, a szabadság napjának évfordulója alkalmából fényes matinét rendeznek. A matiné kimagasló pontja lesz, hogy Jászai Mari, a legnagyobb magyar szinmüvésznő több költeményt fog szavalni. A müsor többi számát szavalatok és beszédek képezik, a dalárda pedig Bellovics Imre tanár vezetésével a Szózatot és Himnuszt fogja elénekelni.

Az erzsébetvárosi demokrata kör saját helyiségében hazafias ünnepélyt rendez s *Petőfi* szobrát megkoszoruzza. Az ünnepélyt társasvacsora követi.

A fővárosi győri kör márczius 15-én szabadséglakomával ünnepli meg a szabadsajtó születése napját szombaton este 8 órakor tartandó rendes évi közgyülése után a Drechsler-féle vendéglő külön helyiségében. Ez alkalommal *Szávay* Gyula mond ünnepi beszédet és *Petri* Arthur «Szobrot Kossuthnak» czimü alkalmi költeményét szavalja el. Részvételi jegyek dr. *Heszlein* Henriknél, a kör igazgatójánál (kerepesi-ut 6. sz.) előre válthatók.

A ferenczvárosi polgári kör összes helyiségeiben márczius 15 én hazafias ünnepélylyel egybekötött családi estélyt rendez a következő müsorral: 1 Szózat. Enekli: a ferenczvárosi polgári kör dalárdája. 2. Ünnepi beszéd. Tartja: dr. Springer Ferencz. 3. Előre. Tóth Kálmántól Szavalja: tiszaujhelyi dr. Köncs Boldizsár. 4. Felolvasás. Tartja dr. Pekár Gyula orsz. képviselő. 5. Kurucz nóták. Előadja tárogatón: Horváth Róbert, a vigszinház zenekarának tagja. Czimbalmon: Lányi Géza, a népszinház zenekarának tagja. 6. Himnusz. Énekli: A kör dalárdája.

A *felső kereskedelmi iskolai tanárjelöltek köre* márczius hó 15-én, szombaton d. u. 6 órakor a budapesti kereskedelmi akadémia disztermében (V., Alkotmány utcza 11, II. emelet) hazafias ünnepélyt rendez.

A *polg. isk. tan. jelöltek köre* márczius 15-én d. e. 11 órakor a paedagogium disztermeben (I. ker. Győri-ut 9, I.) nemzeti ünnepélyt rendez a következő müsorral: 1. Himnusz. Előadja a kör ének- és zenekara. 2. Nemzeti dal. Szavalja Osztrovszky József. 3. Báthori Lajos: Riadó. Előadja az énekkar. 4. Ünnepi beszéd. Tartja Sághi Tamás, a kör alelnöke. 5. Lavotta szerelme. Előadja a zenekar. 6. Várady Antal: Magyarok istene. Szavalja Zsögön Zoltán. 7. Kurucz dalok. Énekli Darabos Pál, zongorán kiséri Kovács Dezső. 8. La Marseillaise. Előadja a zenekar.

Az Irányi Dániel asztaltársaság szombaton este 7 órakor saját helyiségében Királyi Pál utcza 7. sz. a. tartja szabadságünnepét. Az ünnepély müsora a következő: 1. Himnusz. 2. Elnöki megnyitó. Mondja Orth Miklós elnök. 3. Rákóczy-nyitány. Kéhler Bélától. Zongorán előadja Sommer Jenő. 4. Nemzeti dal. Szavalja Bankó Lajos. 5. Csárdai jelenetek, Hubay Jenőtől. Előadják: hegedün Katzer József, zongorán Sommer Jenő. 6. Márczius 15. Felolvasás Karch Kristóftól. 7. A vén czigány. Melodráma, szövegét irta Farkas Imre, zenéjét Farkas Lajos. Szavalja Katzer József, zongorán kiséri Sommer Jenő. 8. Zárószó, mondja Márton Béla alelnök. 9. Szózat.

Az állatorvostanhallgatók köre márczius 15-én délután 3 órakor a m. kir. állatorvosi főiskola dísztermében tart ünnepélyt. A müsor következő: 1. «Himnusz», előadja az állatorvostanhallgatók daloskőre Fuhs tanár vezetésével. 2. Elnöki megnyitó, tartja Koppányi Imre. 3. Nemzeti dal, szavalja Tatár János. 4. Márczius 15-ének méltatása, irta és felolvassa Renu Tihamér. 5. «Rab» Petőfi Sándortól, szavalja Szende Károly. 6. Kurucz szerenád, előadják Egerházy Balázs, Kiss Nándor, Megyercsy Kázmér, Solymossy István, Parak Gy. Viktor. 7 «Márczius 15.» Irta Jakab Ödön, szavalja Kiss Árpád. 8. «Szózat», előadja az állatorvostanhallgatók daloskőre.

A kereskedelmi alkalmazottak márczius 16-án *Petőfi* ünnepet rendeznek a kereskedelmi alkalmazottak szakegylete helyiségeiben (király-utcza 64.).

A Damjanich-asztaltársaság márczius 16-án, este 7 órakor szabadság ünnepel rendez saját helyiségében, Lintebner Ödön soroksári-utcza 41. szám alatti vendéglőjében a következő sorrendben: 1. Himnusz. Énekli a müszerészek dalköre. 2. Ünnepi beszéd. Tartja Farkas Emőd. 3. Szent az érzet. Énekli a müszerészek dalköre. 4 Márczius 15. Szavalja Halvachs Paula. 5. Kurucz-nóták. Előadja Erdélyi Dezső czimbalomművész. 6. Magyar dalok. Előadja Donáth József hegedüművész. 7. A hazáról. Irta és felolvassa Margittay Béla. 8. Apró humoreszkek. Irta és elmondja Bártfay Antal. 9. Zárszó. Mondja Gara József lapszerkesztő. 10. Szózat. Énekli a müszerészek dalköre.

A vidéken.

Vidékről a következő tudósitásokat vettük:

A barcsi olvasókör márczius 15-én saját termeiben hazafias ünnepélyt rendez. Müsor: 1. Himnusz. Énekli a közönség. 2. Megnyitó. Tartja Fried Lajos, a B. O. elnöke. 3. Nemzeti dal. Petőfi Sándortól. Szavalja Gruber György tanitó. 4. «Szabadság.» Előadja dr. Piszár Antal. 5. «Márczius 15-ike Barcson.» Alkalmi felolvasást tart Gruber György tanitó. 6. Szózat. Énekli a közönség.

A békéscsabai ág. h. ev. Rudolf főgimnázium önképzőköre márczius 15-én délután 3 órakor a főgimnázium tornacsarnokában hazafias ünnepet rendez, melynek tárgysorozata a következő: 1. Kölcsey Himnusz. Énekli a főgimnázium énekkara. 2. Márczius 15-én. Pályadijas óda. Irta és szavalja Achim Géza VIII o. t. 3. Ünnepi beszéd. Tartja dr. Rell Lajos tanár, az önképzőkör elnöke. 4. Petőfi: Élet vagy halál? Szavalja Urszinyi Endre VIII. o. t. 5. Kurucz-dal. Előadja a főgimnáziumi zenekar. 6. A magyar nők a szabadságharczban. Pályadijas munka. Irta és felolvassa Szolár Ferencz VIII. o. t. 7. Rell L.: A költő halála. Szavalja Katona Sándor VIII. o. t. 8. Zárszó. Mondja Szolár Ferencz, az önképzőkör titkára. 9. «Talpra magyar!» Énekli a főgimnáziumi énekkar.

Az enyingi függetlenségi polgárság nagy ünnepséget rendez márczius 15 én. Az ünnepi szónok *Bakó* József Kossuth-párti képviselő lesz. Este *Bakó* képviselő tiszteletére nagy banketet rendeznek.

A fiumei magyar kör (Circolo Ungherese Fiumano) márczius 15-én este felkilencz órakor a Deák-szálloda nagytermében ünnepélyt rendez. A müsor a következő: 1. «Szózat», énekli a *fiumei magyar dalo-kör*. 2. Ünnepi beszéd, elmondja *Albisi Barabás* Albert szerkesztő. 3. «Nemzeti dal» (Petőfitől), szavalja *Fazekas* József tanitó. 4. Márczius 15. 1848—1902. Felolvassa dr. *Balász* Sándor tanár. 5. «A ledőlt szobor» (Petőfitől), szavalja *Stolzer* Zsigmond. 6. «Himnusz», énekli a *fiumei magyar daloskör*. A zenét *Jónás* Jancsi zenekara szolgáltatja.

Balmiban a nemzeti ünnep rendezésében a *polgári olvasókör* jár elöl. Márczius 15-én a római katholikus és református templomokban isteni tisztelet lesz, este a Polgári olvasókör helyiségeiben ünnepélyt rendeznek, a mikor *Mándics* János római katholikus plébános megnyitó beszéde után dr. *Léderer* Zsigmond ügyvéd ünnepi beszédet mond, majd a város főjegyzője, *Kun* Károly elszavalja a *Nemzeti dalt*. Az ünnepély után a kör helyiségében társas vacsora lesz.

A kecskeméti államilag segélyezett ev. ref. főgimnázium «Önképzőköre» 1848 márczius 15 emlékére márczius 15-én délelőtt fél 11 órakor ünnepélyt tart. Müsor: Nemzeti fohász. Beliczaytól. Énekli az ifj. vegyeskar. Megnyitó beszédet mond Marton Sándor, az önképzőkör tanár-elnöke. Petőfi Nemzeti dalát szavalja Kiss István VIII. o. t. Imádságom. Petőfitől. Énekli az ifj. férfikar. Emlékezés az első márcziusról. Irta és felolvassa Stefanovich Elemér VIII. o. t. Régi nóták. Előadja az ifj. zenekar. «Ötven év után.» Drámai költemény. Irta Földes Imre. Ének- és zenekisérettel. Személyek: Magyar ifju — Kiss István VIII. o. t. Elégedetlen — Tóth Zoltán VII. o. t. Idegen ifju — Békéssy Sándor VII. o. t. Induló. Az ifj. zenekar számára irta Baktay Mihály. Előadja az ifj. zenekar.

A késmárki állami felső keresk. iskola önképző köre a dalkör és zenekör közreműködésével 1848. márczius 15-ike emlékére szombaton délelőtt tiz órakor, az intézet tornatermében nyilvános ünnepélyt rendez. Müsor: 1. Himnusz, zongorakisérettel énekli a dalkör. 2. Megnyitó beszéd, tartja Matern Nándor. 3. Hunyadi-induló, énekli a dalkör és a polg. iskola tanulókból alakult vegyes kar. 4. Talpra magyar, Petőfi Sándortól, szavalja Kozma József. 5. Nemzeti dal, énekli a zenekör kiséretével a dalkör vegyeskara. 6. Emlékbeszéd, tartja Gescheidt Alfréd. 7. A vén czigány, melodráma, szövegét irta Farkas Lajos, zenéjét szerzette Farkas Imre, előadja Braun Károly, zongorán kiséri Glasner Irén, hegedün kiséri Haas Imre. 8. Kossuth-induló, énekli a dalkör vegyeskara. 9. Márczius 15., Jakab Ödöntől, szavalja Steiner József. 10. Kossuth-nóták, vonós sextet, előadják Haas Imre (I. hegedü), Lipták Gyula (fuvola), Ottósy Rezső (II. hegedü), Lieb Imre (III. hegedü), Nagypál Imre (czimbalom), Jaeger Kálmán (nagy bőgő). 11. Szózat, zenekisérettel énekli a dalkör. 12. Rákóczi-induló, előadja a zenekör.

A *keszthelyi kereskedő ifjak önképző-egylete* és az iparos ifjak önképző köre márczius idusát márczius 15 én nagy ünnepséggel üli meg. Bokodi Jakab szintársulata a nemzeti nagy ünnep alkalmából diszelőadást rendez. Az ünnepély emelésére dr. Lakatos Vincze főgimnáziumi tanár «Árpád látomása» cz. prológját fogják nyitányul előadni.

A *nováki* államilag segélyezett izraelita iskola is rendez szabadságünnepet, melynek programmjába mükedvelői előadás is van fölvéve.

A pozsonyi magy. kir. áll. főreáliskola önképzőköre márczius 15-én délután 4 órakor hazafias ünnepet rendez. Müsor: 1. Himnusz. Enekli az ifjusági énekkar. Karvezető: Szloboda Miklós VIII. o. t. 2. Ünnepi beszéd. Tartja: Krämer Nándor VIII. o. t. 3. Hunyady-induló. Erkel Ferencztől. Játsza az ifjusági zenekar. Karvezető: Szloboda Miklós VIII. o. t.. 4. Talpra Magyar. Petőfi Sándortól. Szavalja: Reiss Emil VIII. o. t. 5. Számüzött dala. Énekli a férfikar. Karvezető: Szloboda Miklós VIII. o. t. 6. Cserebogár, sárga cserebogár. Ábránd. Mihály Ignácztól. Zongorán játsza: Sedlak Vincze IV. o. t. 7. Magyar népdalok. Játsza az ifjusági zenekar. Karvezető: Szloboda Miklós VIII. o. t. 8. Márczius 15-ike. Ábrányi Emiltől. Szavalja: Blumschein Károly VII. o. t. 9. A vén czigány. Melodráma Farkas Lajostól. Szavalja: Schefbeck J. VII. o. t. Zongorán kiséri: Sedlak Vincze IV. o. t., hegedün: Matyasovich Viktor VIII. o. t. 10. Repülj fecském. Spiller Adolftól. Hegedün játsza: Szloboda Miklós VIII. o. t., zongorán kiséri: Sedlak Vincze IV. o. t. 11. Szabadsághoz. Irta: Petőfi Sándor. Szavalja: Glaser Aladár VII. o. t. 12. Magyar népdalok. Enekli az ifjusági énekkar. Karvezető: Szloboda Miklós VIII. o. t. 13. Alkalmi költemény. Irta és szavalja: Fleischhacker Mór VII. o. t. 14. Szózat. Enekli az ifjusági énekkar. Karvezető: Szloboda Miklós VIII. o. t. Rákóczy induló.

A sümegi polg. önképzőkör márczius 15-én hazafias ünnepélyt rendez. Az ünnepet társasvacsora követi, melyre hivatalosak a 48—49-es honvédek, valamint a város közönsége.

A szegedi m. kir. állami főreáliskola Eötvös önképző köre márczius 15-én délelőtt ½10 órakor az intézet tornacsarnokában ünnepélyt rendez. Müsor: 1. Szózat. Egressy Benitől. Vegyes kar. Énekli az ifjusági vegyes kar. 2 Nemzeti dal. Irta Petőfi Sándor. Szavalja Pálffy Jenő, VIII. oszt. tanuló. 3. Egy gondolat bánt engemet. Irta Petőfi Sándor. Zenéjét szerzé Kapi Gyula. Melodráma Szavalja Czógler Kálmán, VIII. oszt. tanuló, zongorán kiséri Pálmai Béla VIII. oszt tanuló. 4. Előre! Irta Tóth Kálmán. Szavalja Reisenhoffer Lajos V. oszt. tanuló. 5. Fohász. Irta Oláh Károly. Férfikar. Énekli az intézet férfikara. 6. Ünnepi beszéd. Mondja

Ternesz András, VIII. oszt. tanuló, az Eötvös-önképzőkör elnöke. 7. Roham-induló. Liszt Ferencztől. Zongorán négy kézre előadják Bauer Herbert és Pálmai Béla, VIII. oszt. tanulók. 8. Márczius 15-én. Irta és szavalja Bauer Herbert. VIII. oszt. tanuló. 9. Nemzeti dal. Petőfi Sándortól. Férfikar. Énekli a férfikar. 10. Változatok. Hubay Jenőtől. Hegedün játsza Szilas Emil, VII. oszt. tanuló, zongorán kiséri Bauer Herbert, VIII. oszt. tanuló. 11. Himnusz. Erkel Ferencztől. Vegyes kar. Énekli az ifjusági vegyes kar.

A szeghalmi olvasó egylet márczius 15-én a nagy napnak évfordulója alkalmával saját termeiben felolvasással, szavalatokkal, dal-előadással és társasvacsorával egybekötött ünnepélyt rendez. Műsor: 1. Elnöki megnyitó. 2. Himnusz. Énekli a dalárda. 3. Felolvasás: Técsy József. 4. Szavalat: Dapsy Gizella. 5. Sir a Tisza, sir a Duna: Énekli a dalárda. 6 Szavalat: Csák Ildikó. 7. Csak gyönyörü nemzet: Énekli a dalárda. 8 Szavalja: [illegible] Lajos. 9. Szózat: Énekli a dalárda. 10. Elnöki zárszó.

Tapolcza város nagyszabásu programmal ünnepli meg márczius idusát. Az ünnep után 150 teritékes bankett lesz. A tapolczai kath. legényegylet saját helyiségében ünnepli meg a nemzeti nagy ünnepet. Lesznek szavalatok, felolvasás s hazafias énekek.

A tápió-szelei asztaltársaság márczius 15-én este 7 órakor a «Gambrinus»-hoz czimzett vendéglő helyiségeiben a magyar szabadság kivivásának emlékére hazafias ünnepséget rendez. Az ünnepséget társas halvacsora követi. Az alkalmi beszédet tartja *Árvay* István kántor és főtanitó, alkalmi költeményt szaval *Czaich* Endre tanitó, s végül hazafias beszédet tart *Nagy* Kálmán jegyző. A Himnuszt, a Szózatot és a Kossuth-dalt énekli az asztaltársaság.

A végvári olvasó-egylet márczius 15 én emlékünnepélyt rendez. Az ünnepély müsorozata: I. Istentisztelet az ev. ref. templomban délelőtt 9 órakor. II. Körmenet este 7 órakor, mely alkalommal 1. «Nemzeti dal»-t irta Petőfi Sándor, szavalja Rezvay József. 2 «Márczius 15», irta és szavalja Kele József. 3 «Szózat», irta Vörösmarty Mihály, szavalja Molitorisz Károly. 4. «Előre», irta Tóth Kálmán, szavalja Németh András. 5. «Huszár testvérek», irta Tóth Kálmán, szavalja Sz. Tóth Lajos. Este 1/2 8 órakor a «Magyar korona» összes termeiben: 1. «Elnöki megnyitó» tartja Zöld Zoltán. 2. «Szózat», énekli a dalárda «3. Nemzeti dal», irta Petőfi Sándor, szavalja Tóth Péter. 4. «Ünnepi beszéd», tartja Molitorisz Károly. 5. «A magyarok istene», irta Petőfi Sándor, szavalja Izmendy István. 6. «Az özvegy és fiai», szavalja Szőke György. 7. «Egy gondolat bánt engemet», irta Petőfi Sándor, szavalja Tóth Mihály. 8. «Alkalmi felolvasás», tartja Steffler Dezső. 9. «A nemzethez», irta Petőfi Sándor, szavalja Tájai Károly. 10. «A magyar ifjakhoz», irta Petőfi Sándor, szavalja ifj. Kis János. 11. «A gólyához», irta Tompa Mihály, szavalja Rezvay József. 12 «Riadó», irta Czuczor Gergely, szavalja ifj. Csátrai Mihály 13. «A madár fiaihoz», irta Tompa Mihály, szavalja Steffler Dezső. 14. «Himnusz», énekli a dalárda. 15. «Zárszó.» Végül társas vacsora és táncz.

*

Margittáról, *Mangel* János a következő panaszos levelet küldötte be hozzánk: A margittai és vidéki népkör, mint minden évben ugy ez évben is megünnepli márczius 15-ikét, a szabadság, egyenlőség és testvériség megszületésének napját. Ez az ünnepély volt mindig hivatva nálunk arra, hogy a lefolyt évben előforduló politikai és társadalmi surlódásokat elfelejtesse.

Margittán a népkör volt olyan szerencsés, hogy ezt az ünnepélyt minden évben rendezze és erre az ünnepre eljött a város és vidék minden rendü és rangu polgára. A népkör ehhez a rendezéshez jogot is formált, és ezen jogát általában elismerték, mert 1898-ban, a jubiláris évben is, a mikor a város hivatalosan ünnepelt, a rendezést a népkörre bizták. És ezen a napon elfeledte mindenki a társadalmi különbséget; a főszolgabiró egy vak koldussal koczintott; méltóan a márcziusi napok emlékéhez, a szabadság, egyenlőség és testvériség jelszavainak megvalósulását hirdetve általa.

De mi történik most Margittán? Egyszerre az uri kaszinóban felébred a hazafiság és azt mondja: Ünnepeljünk mi is testületileg. Vajjon csakugyan a hazafias érzésnek a felébredése ez? Hisz a hazafias érzelmü kaszinói tagok részt vettek azon az ünnepélyen, melyet a népkör rendezett. És sohasem jutott eszökbe, hogy az ünnepélyt a polgári egylet rendezi.

Ez a pár órai együttlét van hivatva arra, hogy az év folyamán elhidegült elemeket kibékitse, hogy a hazaszeretet szent tüzében fölmelegedjenek a kedélyek. Ez a pár óra van hivatva arra, hogy az uri osztályt a polgársággal közelebb hozza egymáshoz és mindkét osztály kölcsönösen kimutassa, hogy a köztük fennálló feszült viszony, az idegenség tulajdonképen ok nélkül való. Ez a pár óra, a mit egymással töltenek, megteremtheti köztük a társadalmi kapcsot, azt a közérzést, mely a közügyek szolgálatában annyira kivánatos.

Mindenesetre szomoru lesz, hogy azon az ünnepélyen, a melyen ez ideig megjelentek a város előkelőségei, azon az ünnepélyen, a melyen ezelőtt négy évvel Morvay Tihamér volt főszolgabiró egy vak koldussal koczintott, most, 1902-ben, a főszolgabiró távollétével tüntet, az egész uri kaszinóval egyetemben.

És miért? Állitólag azért, mert a helyiség nem eléggé fényes, mert a vacsorát egyszerübb stilben tálalják. Ez nem komoly és nem elegendő ok. Az elmult években ez soha sem jutott eszükbe. Ez tehát csak kifogás, csak ürügy. Valószinübb az, hogy az uri kaszinó néhány tagja nem akar velünk, a polgársággal ünnepelni, és ezek módot kerestek arra, hogy most a hazafiság örve alatt különitsék el magukat. Ámde ez csak föltevés. Mert a mikor köztudomásu dolog, hogy az itteni uri körök egyik legtekintélyesebb tagja, látva a Margittán uralkodó mostoha viszonyokat, odaadó buzgalommal fáradozik az uri osztály és a polgárság között való kölcsönös bizalom és jó egyetértés létrehozásán: nagy kár lenne ezt a jóravaló törekvést agyonütni. Ismerve a mi jelenlegi főszolgabiránkat, azt hiszem, hogy az uri kaszinó külön márczius 15-iki ünnepéről és banketjéről szóló hiresztelések csak afféle riasztó mende-monda s a valóságnak nem fog megfelelni. Próbálják csak meg az uri körök általában, hogy közeledjenek a polgársághoz, a mint ezt egyesek teszik: akkor tapasztalni fogják, hogy a polgárság milyen melegen viszonozza ezt.

EGYHAZ

Tisztelgés Várossy püspöknél. A *budapesti* katholikus papnevelő-intézet elöljárósága *Krizsán* Mihály pápai kamarás, kormányzó vezetése mellett ma *Székesfehérvárra* utazott, hogy tisztelegjen dr. *Várossy* Gyula püspöknél. A püspök igen szivesen fogadta vendégeit, kik ebéd után, miután megtekintették a püspöki palota nevezetességeit, az esti vonattal visszautaztak a fővárosba.

Egyházi kitüntetések. A király az eperjesi görög kath. székeskáptalanban *Kovaliczky* Kornél éneklő kanonoknak a nagyprépostságra, *Répássy* György őrkanonoknak az olvasó-, *Petricskó* Miklós iskolás kanonoknak az éneklő és *Hodobay* Andor ifjabb kanonoknak az őrkanonokságra való fokozatos előléptetését jóváhagyván, az ekként megüresedő iskolás kanonokságot *Bacsinszky* Ágoston czimzetes kanonok és garadnai plébánosnak, az ifjabb kanonokságot pedig *Mizsicskó* József papnevelő intézeti tanár és lelki igazgatónak adományozta, — *Stefánik* János várgedei esperes plébánost, *Fábián* Kamil fülek püspökii esperes plébánost, *Majkuth* István krompachi plébánost és *Láng* Antal rozsnyói főgimnáziumi tanárt és szentszéki ülnököt a rozsnyói székeskáptalan tiszteletbeli kanonokjaivá kinevezte.

Előkészületek a konventre. A magyarországi reformátusok konventjét rendes körülmények között mindég a tavaszi hónapokban szokták megtartani. A konventi üléseket azonban megelőzi a bizottságok munkálkodása. *Antal* Gábor, a dunántuli kerület püspöke, mint a tanügyi bizottság elnöke, ezt a bizottságot, mint értesülünk, április hónap negyedikére már össze is hivta *Budapestre*. A többi bizottságok is valószinüleg április hónap első napjaiban fognak összeülni.

Egyházkerületi főtörvényszék. Az *erdélyi* ev. ref. egyházkerület főtörvényszékének, mint értesülünk, e hónap 21-én *Kolozsváron* rendes ülése lesz. Ezen az ülésen az összes felebbezett fegyelmi ügyek kerülnek tárgyalás alá.

Az oltáregyesület kiállitása. A budapesti központi oltáregyesület kiállitása holnap, pénteken reggel nyilik meg az egyesület váczi-utczai helyiségében. A kiállitáson azok az egyházi fölszerelések, ötvösmüvek, képek, szobrok és himzések láthatók, a melyeket az egyesület a vidéki szegényebb templomok számára gyüjtött. A kiállitás, melyet ingyen tekinthet meg bárki, négy napig maradt nyitva.

UJDONSÁGOK.

— márczius 13.

— *Személyi hir.* *Frigyes* főherczeg ma délután Dárda állomásról Kelenföldön és Hegyeshalmon át visszautazott Pozsonyba. A főherczeg szalonkákra vadászott birtokán, kitünő eredménynyel.

— **A király Budapesten.** A király ma délelőtt általános kihallgatást adott. Ma látogatást nem tett és az egész napot dolgozószobájában töltötte. A budai királyi várlakban ma délután 6 órakor udvari ebéd volt, a melyen a *királyon* kivül még részt vettek: Gróf *Teleky* Géza, gróf *Andrássy* Tivadar, gróf *Dessewffy* Aurél, báró *Bohus* Zsigmond, gróf *Pálffy* István és gróf *Erdődy* Gyula belső titkos tanácsosok, dr. *Hutyra* Ferencz rektor, *Lánczy* Leó udvari tanácsos, *Kanter* Károly apát, *Beöthy* Zsolt egyetemi tanár; *Kubinyi* Árpád, gróf *Bethlen* Balázs és *Csapó* Vilmos kamarások, *Firczák* Gyula püspök, *Bernáth* Elemér és *Fabiny* Ferencz kir. táblai elnökök, *Fenyvessy* Ferencz főispán, *Csörgeő* Gyula, *Biró* Lajos, *Nyegre* László és *Jékey* Zsigmond orsz. képviselők továbbá herczeg *Liechtenstein* első főudvarmester, gróf *Paar* lovassági tábornok és *Bolfras* táborszernagy főhadsegédek, gróf *Apponyi* Lajos magyarországi udvarnagy, aradvári *König* Károly osztályfőnök, dr. *Kerzl* udv. tanácsos, főtörzsorvos, lovag *Höhnel* korvettkapitány, báró *Apor* őrnagy és *Gozani* márki őrnagy, szárnysegédek, *Tamásy* alezredes és *Margutti* százados, *Holasek* és *Kőszeghy* századosok, testőrparancsnokok, báró *Bánffy* testőrhadnagy és az őrparancsnok. Kimentették magukat: *Szalavszky* Gyula, gróf *Teleki* Samu, gróf *Kun* Géza belső titkos tanácsosok, gróf *Bethlen* Géza főispán, *Tomasics* Miklós, *Egersdorfer* Sándor és *Szeless* József országgyülési képviselők.

— **Uj magyar nemes.** A király *Jászfy* Mihály állami számvevőszéki nyugalmazott osztálytanácsos és törvényes utódainak, sok évi hü és kitünő szolgálata elismeréseül, a magyar nemességet «boldogházi» előnévvel dijmentesen adományozta.

— *A német császár köszönete.* A németek figyelmes és lovagias császárja az észak-amerikai Egyesült-Államok elnökének táviratilag köszönte meg a szives vendéglátást, melyben öcscsét, *Henrik* herczeget részesitették. De nemcsak *Rooseweltet* tisztelte meg táviratával, hanem lovagias felbuzdulással még az elnök leányának is üdvözletét küldte. Az érdekes távirat szövege a következő:

Most, hogy öcsém elhagyta az Egyesült-Államok vendégszerető partjait, kedves kötelességemnek tartom kimondani, hogy mennyire hálás vagyok én és az egész német nemzet azért a fényes vendégszeretetért és szives fogadásért, a melyben *Henrik* herczeget az amerikai nemzet minden osztálya részesitette. Kinyujtott kezemet önök erős, férfias és baráti szoritással ragadták meg. Áldja meg isten viszonyunkat a két nagy nemzet között való békével és jóindulattal. Legszivesebb üdvözletemet és jókivánságaimat *Roosevelt Alicenak*.

Roosevelt elnök a következő távirattal válaszolt:

Öcsesének országunkban tett látogatása nagyban hozzájárult ahhoz, hogy bebizonyitsa annak a barátságos érzésnek a mélységét, a mely a két nemzet között fenáll s minden tekintetben rendkivül szerencsés volt. Remélem, meg fogja nekem engedni, hogy szerencsét kivánjak önnek ahhoz, hogy mily csodálatraméltóan mutatkozott be és nyerte meg mindnyájunk legigazabb és legbensőbb rokonszenvét és nagyrabecsülését. Szivesen láttuk már a maga személyéért is, de még szivesebben, mint az ön és a hatalmas német birodalom képviselőjét. Köszönetet mondok önnek az amerikai nemzet nevében azért, a mit tett és azonfelül személyesen is köszönetet mondok azért a kegyes formáért, a melyben figyelmessége megnyilatkozott.

— **Horanszky köszönete.** *Horanszky* Nándor kereskedelmi miniszter dr. *Chorin* Ferenczhez, a magyar bánya- és kohóvállalatok egyesületének elnökéhez meleghangu levelet intézett, a melyben hálás köszönetet mond az egyesületnek kinevezése alkalmából hozzá intézett üdvözlő soraiért

— **Nagyuri ebédek.** *Széll* Kálmán miniszterelnök ma délután 6 órakor ebédet adottt, a melyre hivatalosak voltak: Gróf *Zichy* József, gróf *Zichy* Agost, báró *Jósika* Samu és gróf *Karátsonyi* Jenő belső titkos tanácsosok, *István* Vilmos szombathelyi püspök, báró *Eötvös* Loránt, báró *Prónay* Dezső, báró *Révay* Gyula, *Zsilinszky* Mihály, *Mohay* Sándor, *Vörös* László, *Jakabffy* Imre, *Apáthy* Péter, *Csernoch* János, gróf *Dessewffy* Emil, *Hegedüs* Loránt, *Kossuth* Ferencz, *Neusziedler* Károly, *Nessi* Pál, *Pildner* Ferencz, *Putnoky* Mór, *Rákosi* Viktor, *Ruffy* Pál, *Sándor* Pál, *Semsey* Boldizsár, *Thaly* Ferencz és *Werner* Gyula.

Ugyancsak ebédet adott ma este *Lobkowitz* Rudolf hadtestparancsnok, vezénylő tábornok és neje herczeg *Lobkowitz* Rudolfné Hivatalosak voltak: báró *Krieghammer* Ödön közös hadügyminiszter, *Tisza* Kálmán, báró *Bánffy* Dezső, *Kautz* Gyula, *Perczel* Dezső, *Erdély* Sándor, báró *Dániel* Ernő, *Czorda* Bódog, *Láng* Lajos, báró *Piret de Bihain* Béla szolgálatonkivüli ezredes, gróf *Attems* Móricz, *Schreiber* Győző és *Stesser* György vezérőrnagyok, *Hanskarl* Sándor tábornok-hadbiró, báró *Abele* Vincze alezredes, szárnysegéd, báró *Harkányi* Frigyes, *Bogdanovics* Luczián püspök, *Szász* Károly püspök, *Oberschall* Adolf, a budapesti kir. tábla elnöke, *Hammersberg* Jenő koronaügyész, lovag bárdányi *Brám* Miksa miniszteri tanácsos, *Rudnay* Béla főkapitány, *Schwartzer* Ottó udvari tanácsos, gróf *Tisza* István, gróf *Teleki* Gyula, gróf *Teleki* Sándor és báró *Üchtritz* Zsigmond.

— *Tolstoj ismét rosszul van.* Egy Pétervárról érkezett távirat hirül adja, hogy a nagy orosz iró ismét igen rosszul van. A „Novoje Vremja“ értesülése szerint Tolstoj állapota *hirtelen rosszabbra fordult.* Márczius 11-én a beteg nem tudott aludni, s másnap nagyon rosszkedvü volt s általános gyengülés fogta el. Érverése 104 körül van, e mellett nagyon gyönge és gyakran megakad. Hőmérséklete tegnap este 37·5 fok volt.

— **Pogány Gábor.** *Ferenczy* Ferencz, a *Pogány Gábor* dráma szerzője levelet irt *Beöthy* Lászlónak, a nemzeti szinház igazgatójának, melyben fölkérte, hogy darabjának utójátékát jövőre hagyják el. Az igazgató teljesitette a szerző kérelmét.

— **Királyi kitüntetések.** A király székelyföldvári *Szilágyi* Emil honvédelmi miniszteriumi osztálytanácsosnak, buzgó és hasznos szolgálatai elismeréseül, a III ad osztályu vaskorona-rendet dijmentesen, — a Pécs szab. kir. város környékén tartott hadgyakorlatok alkalmával teljesitett buzgó szolgálataik elismeréseül: *Waniss* Sándor pécsi járási főszolgabirónak a Ferencz József-rend lovagkeresztjét, továbbá *Kálmándy* József pellérdi körjegyzőnek és *Foki* János, Görcsöny község birájának a koronás ezüst érdemkeresztet, *Tápay* István, Bács-Bodrog vármegye nyugalmazott árvaszéki főpénztárnokának, hü szolgálata elismeréseül, a koronás arany érdemkeresztet, *Dalmay* Béla zombori kincstári alügyésznek a kincstári ügyészi czimet és jelleget adományozta.

— **A Park-klub Széll-lakomája.** Az országgyülés mindkét házának *Széll* Kálmán tiszteletére adandó ünnepi lakomáján, mely a miniszterelnöknek a Szent István-rend nagykeresztjével való kitüntetése alkalmából adatik a Park-klubban e hó 16-án este 6 órakor, az ünnepi beszédet gróf *Zichy* Jenő fogja mondani. Gróf *Szapáry* Pál, a Park-klub igazgatója, a ki *Szemere* Miklós ötlete alapján kezdeményezője volt ennek a lakomának, a *Park-klub* választmányi ülésében abban állapodott meg, hogy az országgyülés két házának lakomája alkalmából átengedi a Park-klubot a főrendiház és képviselőház tagjainak tekintet nélkül arra, hogy az illetők tagjai-e a klubnak vagy sem.

— **Mirkó herczeg menyasszonya.** Közöltük, hogy *Mirkó*, montenegrói herczeg, Nikita fejedelem másodszülött fia, eljegyezte Konstantinovics szerb ezredes leányát, Natáliát. Bécsből erre vonatkozólag azt telegrafálják, hogy a menyasszony családja igen tekintélyes. A mult század közepén *Opnich* Krisztoforo és *Giovanni* Dalmáczia leggazdagabb kereskedői közé tartoztak. Krisztoforo többszörös milliomos volt, de a krimiai háboruban elvesztette vagyona tetemes részét és megmérgezte magát. A másik testvér 1858-ban Raguzából Triesztbe költözött és Roskovich Nikola nővérét vette feleségül. E házasságból származott leánya, Milena 1878-ban egybekelt Konstantinovics Sándor szerb főhadnagygyal. Három gyermekük volt. Egy fiu 1879-ben, Mária leányuk, a ki ötéves korában meghalt, 1880-ban, Natália leányuk pedig, a ki most Mirkó herczeg menyasszonya, 1882-ben született Tirentben. Natáliának Natália szerb királyné volt a keresztanyja. A menyasszony anyja, Opnich-Konstantinovics Milena két évvel ezelőtt atyjától másfél millió frankot, nagybátyjától pedig két milliót örökölt.

— *A rák.* Nagyon sokszor terjedt már hire annak, hogy fölfedezték a rákbetegség gyógyitását. A világ minden uj hir után egy csalódással gazdagabb lett. Most Berlinből megint ilyen hir jön; persze e pillanatban még az orvosi világ sincs tisztában vele, hogy nem uj csalódás származik-e belőle. A hir igy hangzik: Dr. *Steinberg* orvos, mint a Deutshe Medicinische Wochenschrift közli, állitólag fölfedezte a *rákbetegség kór-okozóját.* Vizsgálatai 1899-re nyulnak vissza. Ettől fogva több izben megvizsgált rákszerü daganatokat, melyek még csak rövid ideig állottak fenn. A daganatban dr. Steinberg az ő különös vizsgálati módszerével egysejtü, *önálló állati szervezeteket talált,* melyek az emberi test sejtjeiből, valamint daganatszerü álképletektől lényegesen különböznek és a legnagyobb valószinüség szerint a rákbetegség kór-okozójának tekinthetők. Dr. Steinberg több orvos segitségével folytatni fogja vizsgálódását. Ez csak azt jelenti, hogy a kór okozóját találta volna meg az orvos, a mi nem azt jelenti, hogy gyógyitani is tudja a betegséget. De az orvosi tudomány ebben is skeptikus. Annyi elméletet állitottak már föl erre vonatkozólag is, hogy tulajdonképen egyikben sem hisznek.

— **Hajórajunk a spanyol vizeken.** A barcellonai községtanács tegnapi ülésén foglalkozott az osztrák-magyar hajóraj legközelebbi látogatásával és egyhangulag elfogadta a hajóraj fogadtatási ünnepségeire a tanács által előirányzott költségeket. Az ünnepély egyik legfényesebb pontjának igérkezik az az estély, a melyet a községtanács a városházán rendez a vendégek tiszteletére. — Mint egy Algirban feladott mai távirat jelenti, az osztrák-magyar hajóraj ma reggel indult el *Cartagénába*.

— *A kormányozható léghajó.* Londonból jelenti egy táviratunk, hogy Amerikában legközelebb pályadijat tüznek ki a kormányozható léghajóra. A St.-Louisban rendezendő világkiállitás ünnepi programmját a napokban tették közzé. Különös attrakcziója lesz az aeronautikus kongresszus is, a melynek tartama alatt 40 000 font sterlinget (800,000 koronát) fognak kiosztani azok között, a kik a legtökéletesebb kormányozható léghajót mutatják be. Az első dij 20,000 font sterling lesz. Bizton várják, hogy *Santos Dumont* is résztvesz a pályázatban. Sir *Hiram Maxim*, a gyorstüzelő ágyu feltalálója attól fél, hogy az idő rövid lesz arra, hogy megfelelő léghajókat konstruáljanak, de kevésnek is tartja a pályázatok diját.

— **A franczia nagykövet a szultánnál.** Mint Konstantinápolyból jelentik, tegnap este *Constans* franczia nagykövet tiszteletére a Yldiz-kioszkban a szultán nagy ebédet adott. A lakoma után a nagykövet kihallgatáson volt a szultánnal.

— **Sorozás a fővárosban.** Több mint egy hete mult, hogy tart a sorozás az üllői uti Mária Terézia-kaszárnyában. Eddigelé ezernyolczszáz fiatal embert vizsgált meg a sorozó bizottság és örvendetes, hogy közülök teljesen kivetni való aliz akadt. Az első korosztálybelieket még négy napon át sorozzák. A második korosztályba tartozókkal szerdán, 19-én kezdik meg a sorozást és még a husvéti szünet előtt teljesen befejezik. Husvét után a harmadik korosztályhoz tartozókat és az idegeneket állitják.

— **Nyilatkozat.** Fölkérettünk a következő nyilatkozat közzétételére:

«A diósadi mandátum ügyével kapcsolatban a *Budapesti Napló* 1902 márczius 12-iki számának egy közleménye, a melyről csak ma szereztem tudomást, azt irja rólam, hogy én magamnak arra az esetre, ha *Gabányi* mandátuma megsemmisittetik, a rendesnél ötszörte nagyobb honoráriumot kötöttem ki és hogy ebben a körülményben van magyarázata az első itélet megsemmisitése után tett rövid tiltakozó nyilatkozatomnak és eltávozásomnak

Kijelentem, hogy én ebben az ügyben magamnak semminemü honoráriumot ki nem kötöttem és ilyet nekem nem igértek. *Dr. Nagy Dezső.*»

— *Nagy ékszerlopás.* Berlinben — mint táviratilag jelentik — a mult éjjel egy a Königstrasse-n levő ékszeresboltból ismeretlen betörők 60.000 márka értékü ékszereket raboltak el. A tolvajok elmenekültek.

— **Két vak házassága.** Régóta nem történt olyan érdekes házasság, mint a napokban. Két teljesen világtalan ember lépett frigyre egymással. A férj *Popatovszky* János 26 éves kosárfonó, az asszony pedig *Szakora* Anna 22 éves kefekötő. Mind a kettő a vakok országos egyletének mühelyében dolgozik és havonkint mindegyikök megkeres 45—50 koronát. Az egylet vezetősége a fiatal párnak száz koronát adott nászajándékul.

— **A tudományegyetemről.** A jog- és államtudományi kar dékánja pályázatot hirdet a dr. Bitta Dezső féle alapitványi kamataira az 1901—1902. tanévre. Pályázhatnak joghallgatók, a kik szorgalmukkal és előmenetelükkel kitüntek. A pályázatok márczius hónap 17-ig nyujtandók be a dékáni hivatalban. A jog- és államtudományi karon az e hónap 15-ikére kitüzött szigorlatokat holnap, pénteken tartják meg.

— **Tavaszi rendelet.** A tél ugyszólván most kezd dühöngeni és a kerületi elöljáróságok máris kiadták a tavaszi rendeletet, hogy a fővárosi kert- és szőlőtulajdonosok márczius végéig fáikat és ültetvényeiket takaritassák meg a hernyók, illetőleg kártékony rovarok peteitől. A ki e rendeletet nem hajtja végre, száz koronáig terjedő pénzbirsággal sujtható.

— *Az orosz kém.* Krakóból jelenti egy táviratunk, hogy odaérkesett magánjelentések megerősitik a *Grimm* alezredes kémkedéséről már jelentett hireket, de megczáfolják, hogy az alezredest *már márczius hetedikén agyonlőtték volna*, a mi már azért sem lehetséges, mert nagyon sok büntársa volt, a kik ellen még nem fejezték be a vizsgálatot. Grimm kivégzésének hirét maga a katonai hatóság terjesztette, hogy ezzel még szabadon levő czinkostársait biztosságban ringassa. Varsóból ma azt jelentik, hogy Grimmet titokban Pétervárra szállitották.

— **Methuen lord életéből.** A délafrikai harcztér eseményei során sokat foglalkoznak mostanában világszerte a fogságba került *Methuen* lorddal, a kin ez a malheur különben már nem először esik meg. Katonai körökben a lordot ugyanis teljesen stratégiai «anti-talentum»-nak tartják s csakis a londoni előkelő körökkel való nexusainak köszönheti, hogy fontosabb feladatokat is biztak kezére. Az angol főváros szalonjaiban a lord kedvelt alak, s igy a hadügyminiszter mit sem tehet ellene. Még *Roberts* lord is, a ki mint az angol hadsereg parancsnoka igen kemény kritikát gyakorolt *Butler*, *White* stb. ténykedései felett, kiméletes volt a *Methuen* müködésének elbirálásánál. *Methuen* Sanford Pál tábornok 1845. szeptember 1-én született, tehát most 56 éves. Katonai pályáját 19 éves korában kezdte a skót gárdánál, 1873—74 ig már mint őrnagy szolgált az Aschanti-partvidéken, 1877 ben Irland főparancsnokának katonai segédtitkára volt, 1877—81-ig pedig katonai attaché Berlinben. Itt történt meg vele, hogy egyszer épen kihallgatásra sietett I. Vilmos császárhoz, midőn a Spree hidján áthaladva észrevette, hogy egy kis gyermek a vizbe esett. Minden meggondolás nélkül a fuldokló után ugrott, kimentette, s a kihallgatáson, a melyre persze megkésve érkezett, megokolás nélkül kérte a késedelmeért való bocsánatot. A császár csak néhány nap mulva értesült a késés igaz okáról egy ujabb kihallgatáson, a melyen a fiatal attaché szintén jelen volt. Szó nélkül magához intette a lordot és feltüzte mellére az életmentési szolgálatokért járó kitüntetési érmet. 1882- és 1884-ben angol csapatokat vezényelt Egyptomba. 1888-ban Dél-Afrikába helyezték át, a hol 1890-ben vezérőrnagy lett, 1892-ben pedig a Home-kerület parancsnoka, mely állásában 1897-ig maradt meg.

— **A «Pokolgép.»** Egy debreczeni lapban olvassuk a következő vidám históriát. Tegnap délelőtt izgalmas jelenet játszódott le a rendőrség bünügyi osztályának egyik helyiségében. Az egész tisztikar összegyült és félve pillantottak az ablak mélyedésében elhelyezett különös állásu faládikára, melyet Podolszky Béla a gépjavitó mühely főnöke vitetett a rendőrségre. A ládikát a helybeli postán adták fel Podolszky Béla mühelyfőnök czimére, a kit nagyon meglepett a különös postaküldemény. A szállitási utalványon egy előtte ismeretlen egyén neve állott. — Gyanusan nézegette a ládikát és nem merte felbontani. Gyanuja csak erősbödött, mikor eszébe jutott, hogy nemrégen a feladóhoz hasonló nevü munkását elbocsájtotta. Nem bontotta fel a csomagot, mert azt hitte, hogy a láda pokolgépet rejt magában, mely a felnyitáskor explodál és a közellevőket agyon sujtja. Ez a rémes gondolat annyira megerősödött lelkében, hogy a ládikát késedelem nélkül a rendőrségre vitette, a hol mint fentebb jeleztük, meglehetős konsternácziót keltett. Egy darabig tanácstalanul állottak a veszedelmes pokolgéptől biztos távolban, mig végre megegyeztek abban, hogy a postahivatal segélyével — ha lehetséges — a feladót elő kell keriteni. Hosszu idő telt el, mig a nyomozással megbizott rendőrbiztos visszatért, de vele jött egy helybeli iparos is, a ki magát a ládika feladójának vallotta. Végh Gyula h. főkapitány röviden megérttette vele, hogy miről van szó és elrendelte, hogy azonnal bontsa fel a ládát. Az iparos minden félelem nélkül, mosolyogva közeledett a veszedelmos ládikához s egy alkalmas eszközzel bátran felbontotta. A ládikából egy remek kivitelü, müvészi faragványokkal ellátott kisebb dobozt vett ki, melynek teteje felnyitva kellemes illat-ár terjedt el a szobában. A ládából huszonöt darab finom speciális szivar mosolygott a hüledezők szeme felé. Általános derültség keletkezett, persze nagyobb, mint a félelem volt. Kiderült különben az is, hogy az egész nem volt egyéb, mint egy szegény iparos ártatlan ajándéka, ki ily módon remélte megnyerni *Podolszky* Béla mühelyfőnök protekczióját, hogy a gépjavitó-mühelyben állást nyerhessen.

— **Ingyenkenyér.** A kenyérosztó boltok forgalma szerdán 15.498 adag volt. Ebből a Podmaniczky-utczai boltban 10 402 adagot, az ó-budaiban 5096 adagot osztottak ki összesen.

— **A Haramiák Párisban.** Berlinből jelenti egy távirat, hogy Bülow birodalmi kanczellár közbelépése következtében a *Haramiák* párisi előadása el fog maradni. A kanczellár attól tart, hogy a berlini és lipcsei diákok párisi mükedvelő előadásán olyan jelenetek történhetnének, a melyek a német birodalom és Francziaország között fennálló jó viszonyt megzavarhatnák.

— **Kivándorlók.** Brémába, mint táviratilag jelentik, néhány nap óta tömegesen érkeznek a kivándorlók Galicziából és Dél-Magyarországból, ugy, hogy a hatóságnak szükséglakásokról kell gondoskodnia. Az északnémet Lloyd a hamburgi szállitó-társaságtól külön gőzöst bérelt, a mely szombaton 25 fedélközi utassal Newyorkba indul.

— **A szegedi rabok földje.** A szegedi kerületi börtön igazgatósága közel két hónapja fölterjesztést intézett az igazságügyi miniszterhez az iránt, hogy a szegedi börtönlakók részére a város közelében béreljen földterületet. A város különböző részén ugyanis hat oly nagyobb terület van, a melyek bármelyike alkalmas volna a megmüvelésre. A miniszteriumban már foglalkoztak a fölterjesztéssel, most pedig azt tervezik, hogy rabközvetitő fogházat létesitenek Szegeden Ezt a városon kivül épitenék föl, a fogház mellett, egyben nagyobb földterületet vásárolna a kincstár a rabok részére. A nagyfontosságu terv végrehajtását a költségvetés letárgyalása utáni időre tervezik.

—

= **Az egyetemi kör válsága.** A bezárt *egyetemi kör* bizottságának megbizottai, *Horváth* Aladár és *Neubauer* Ferencz ma nyilatkozatot küldöttek be szerkesztőségünkbe, melyben a kör adósságának *főbb tételeit* (tehát nem az egészet), bizonyitás kötelezettségének terhe mellett a következőkben sorolják fel: a) A «Stephaneum» nyomdának az «Egyetemi Lapok» nyomtatása fejében kb. 4000 k., b) Bürger Augusztának koszoruk fejében kb. 600 k., c) Farkas Árpádnak nyomtatványokért és irodai szerekért kb. 600 k., d) Érsek Lászlónak asztalos munkákért kb. 300 k., e) Novágh Károly esztergályosnak tekeasztal kellékek fejében kb. 100 k., f) Szlukovényi Istvánnak kárpitos munkák fejében kb. 100 k., g) Szeifert Henriknek tekeasztalos munkák fejében kb. 100 k., h) Kulcsár Józsefnek a parkett gondozásáért kb. 100 k., i) Egyéb apróbb tartozások kb. 300 k. Összesen körülbelül: *6200 korona.* Megjegyezzük, hogy a felsorolt adósság 1900. szeptemberétől szaporodott fel ennyire, lassankint, a kényszeritő körülmények sulya alatt s a kör vezetőségét *könnyelmü költekezés nem terheli.*

A nemzeti párt is nyilatkozik, a *reform párt*nak több mai lapban közzétett nyilatkozata folytán. A reformpárt ugyanis küldöttségileg akarja a rektort felkérni, hogy az egyetemi kör-t mint ilyent szüntesse be s alakitsa át a német *Lesehalle* mintájára *olvasóteremmé*, mely tanári vezetés és felügyelet alatt állana. A nemzeti párt a reform-párt eme határozatával hétfői nagygyülésén foglalkozik. De addig is kijelentik, hogy a nemzeti pártot a kör anyagi válsága egyáltalában nem érintette s ép oly bizalommal néz jövője elé, ereje és hatalma tudatában, mint annak előtte.

Az egyetemi reform-párt ma délelőtt küldöttségileg tisztelgett a rektornál s szóbelileg előterjesztették a nyilatkozatukban foglaltakat. A rektor megigérte, hogy a szombati tanácsülésen szóvá teszik a dolgot, a ki különben ugy akarja megoldani a kérdést, hogy megszüntetik a tagságidij-rendszert s e helyett minden egyetemi hallgató félévenkint egy korona dijat fizet tandijával együttesen a kör fentartására. A politizálás meggátlására pedig a tanács egy tanárt biz meg s az ifjuság is választ elnököt. Ezek lennének a vezetők.

= **Az eltünt pénzeslevelek** ügyében — mint tegnap jelentettük — váratlan fordulat állott be. *Szalay* József postaszolgát, a kit kezdetben a lopással gyanusitottak és le is tartóztattak, szabadonbocsájtották. Az ügyben — mint megbizható forrásból értesülünk — legközelebb uj letartóztatások várhatók. Megállapitották ugyanis, hogy a pénzesleveleket magában foglaló zsákon, mely varrás nélkül való, a jelen esetben varrás van. Tehát fölvágták s ujra összevarrták, a mire hosszabb idő kellett. Szalay pedig csak 5—6 perczig maradt egyedül a tolókocsi mellett, melyen a zsák volt. A postaigazgatóság már kifizette a 37 263 koronát a czimzetteknek.

= **Rendőrségi hirek.** *Öngyilkos napszámos.* *Csejtei* Károly napszámos füzér-utcza 34 ik szám alatt tegnap főbelőtte magát. A Rókus-kórházba szállitották, hol az éjszaka kiszenvedett. — *Az öreg cseléd balesete.* *Németh* Ágnes 73 éves takaritónő a sas-utcza 20. szám alatti házban ma délután egy létráról leesett és agyrázkódást szenvedett. A Rókus-kórházba szállitották.

Hajsza a szerb összeesküvők után.

— Az *Egyetértés* tudósitójától. —

E hó 5-én történt, hogy a Karagyorgyevicsek egyik hive, *Alavantics* Ráde néhány felbérelt emberével Mitroviczáról átcsónakázott a szerbiai Sabáczra s ott egy őrültségnek is beillő vakmerő tettet akart végbevinni. A csiny nem sikerült s Alavanticsot magát ott a helyszinén agyonlőtte *Nikolics* csendőr-százados.

Az ügy bennünket azért érdekel különösen, mert szálai *Budapesten összpontosulnak.* Rendszeres, előre jól megfontolt összeesküvésnek volt kifolyása a sabáczi pucs, melyet itt szőttek nagy titokban fővárosunkban. A sabáczi dolog lett volna talán az összeesküvés programmjának első keresztülviendő pontja. Hogy dugába dőlt, pusztán a véletlen játéka volt, melylyel elejét vette egy esetleges szerbiai forradalomnak.

Tudvalevő, hogy Alavantics a sabáczi csiny előtt Zimonyban sürün érintkezett két szerb férfival, kik szintén a Karagyorgyevicsék hivei. Ez a két ember, jóval a csiny előtt, január hó végén és február hó elején több napig tartózkodott a fővárosban és itt egy belvárosi fegyverkereskedő utján nagyobb mennyiségü Mauser-fegyvert és lőszert rendeltek meg, melyet bizonyos megszabott határidőn belül kellett volna szállitani. A kereskedő a fegyvereket megrendelte egy külföldi gyárban s három heti határidőt adott a próbafegyverek szállitására.

E hó 1-én ujra Budapestre jött a két szerb, a mikor a próbafegyvereket átvették s előlegképen 1000 forintot adtak át a kereskedőnek s másnap elutaztak; 5-én megtörtént a nagy port felvert sabáczi csiny.

Tegnapelőtt azután ujra megjelentek a fegyverkereskedőnél s a *rendelést visszavonták*, kárpótlásul felajánlva az előlegül adott pénzt. Ebbe a kereskedő bele is egyezett. A kereskedőnek azonban ekkor gyanuja támadt, hogy a két szerb fegyver-rendelése és annak visszavonása, valamint a sabáczi csiny között *szoros kapcsolatnak kell lenni* s eme gyanuját a budapesti illetékes szerb körök tudomására hozta. Elmondotta, hogy a belváros egyik kisebb szállodájában laktak azelőtti budapesti tartózkodásukkor s valószinüleg jelenleg is ott laknak s *Vuics* Milivoj és *Jovanovics* Bogolyub néven szerepelnek.

Az elmult éjjel, a kereskedő által megnevezett szálloda előtt, mely egy keskeny, kis utczában van, nagy botrány játszodott le. Hat uri ruhába öltözött férfi rohant meg két csendesen haladó embert, kik a szállodába igyekeztek s az egyiket sikerült is leteperniök. Ez természetesen nem történt meg zaj nélkül s nem sokára a kiváncsiak nagy tömege verődött össze s ablakok nyiltak meg. A két megtámadottnak sikerült ekkor egy óvatlan pillanatban kiszabadulni s miután rendőrök közeledtek, a támadók is eltüntek csakhamar.

A szálloda portásának állitása szerint a két megtámadott *Vuics* Milivoj és *Jovanovics* Bogolyub voltak, s most harmadizben laktak a szallodában, jelenleg pedig negyed napja. A támadók egymás között szerb nyelven beszéltek s nem lehettek mások, mint szerb polgári ruhába öltözött rendőrök. Sem Vuics, sem Jovanovics nem tértek azóta vissza a szállodába.

A sabáczi csiny fent elmondott előzményei s a tegnap éjjeli támadással kapcsolatban különösen érdekes körülmény, hogy Szerbiának római követe: *Barlovácz* György *négy nap óta a fővárosban tartózkodik* s inkognitóban a London-szálloda 57-ik szobájában lakik s feltünően sok sürgönyt kap Belgrádból és Turnszeverinből.

Itteni tartózkodásának okai nyilvánvalóak. Már most, ha ehhez hozzátesszük, hogy *Széll* Kálmán miniszterelnök, kinek a képviselőházban Gyurkovits képviselő mutatta be, hosszabban értekezett vele négyszem között: a kép világosan áll előttünk. Barlovácz megjelenése a házban képviselői körökben általános feltünést keltett s azt különféleképen kommentálták, de többnyire a szerbiai összeesküvéssel kapcsolatban.

= **Fratelli Deisinger** küld Fiuméből 4 3/4 kgr. legf. Santos kávét 5 frt 46 krért bérmentve és elvámolva.

SZINHÁZ ÉS MÜVÉSZET.

— **A tavaszi nemzetközi kiállitásra** beküldött müvek elbirálását a jury ma befejezte, s a tárlatra eddig beküldött 647 müből 189-et utasitott vissza. A kiállitásra ujabban *Van der Stappen Charles*, a hires belga szobrászmüvész, a magyar állami aranyérem nyertese is bejelentette részvételét. A *Sauter George* által tervezett angol kollekczió, *Sorolla Bastida* és *Ignacio Zuloaga* spanyol festők müvei még nem érkeztek meg Budapestre, s azok a legközelebbi napokban várhatók. A tavaszi tárlat rendezése már javában folyik a mücsarnokban.

— **Uj eredeti operette a népszinházban.** A népszinház legközelebbi ujdonsága *Az uj földesur* czimü három felvonásos operette lesz, melynek szövegét *Incze* Henrik, lapunk belső munkatársa irta, zenéjét *Hüvös* Iván szerezte. A próbák a teljes személyzettel már hosszabb idő folynak s a darab kiállitásának munkája is szorgosan folyik. A főszerepeket *Hegyi* Aranka, *R. Siposs* Etel, kit *Porzsolt* Kálmán igazgató erre a szerepre szerződtetett, *Krecsányi* Sarolta, *Kápolnai* Irén, *Solymosi*, *Szirmai*, *Raskó*, *Németh*, *Kovács* Mihály, *Tollagi*, *Szerdahelyi*, *Nagy* Margit játszák.

— **Nemzeti szalon.** A nemzeti szalonban javában folyik a tavaszi tárlat rendezésének a munkája. A tárlaton a nagybányai mesteriskola képeit egy egészen külön teremben állitják ki. A tárlatot szombaton délután mutatják be a sajtó képviselőinek. Ünnepélyesen *vasárnap* délelőtt 11 órakor nyitja meg a kiállitást dr. *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter meghivott közönség jelenlétében. A minisztert az igazgatóság fogadja gróf *Andrássy* Gyula elnökkel. Az ünnepélyes megnyitás napján a belépődij 2 korona. A tárlat naponta reggel 9 órától este 8 óráig lesz nyitva és a megtekintésért 50 fillér belépődijat kell fizetni.

— **Az Erzsébet-szobrok mintái.** A müesarnokból elvitték az Erzsébet-szobor pályázatán részt vett összes munkákat. A végrehajtó-bizottság által dijazott vagy megvásárolt mintázatokat ideiglenes megőrzés végett az iparmüvészeti muzeumban helyezték el.

— **Müvésziskola Nagybányán.** A Nagybányán letelepedett festőmüvészek arról értesültek, hogy a *Hollósy*-féle iskola nem megy vissza többé Nagybányára. Ennélfogva a müvésztelep tagjai: *Ferenczy* Károly, *Grünwald* Béla, *Réti* István és *Thorma* János elhatározták, hogy müvésziskolát nyitnak Nagybányán. Nagybánya ilyképen továbbra is megtartja azt a müvészeti jelentőségét, a melyről eddig is hires volt az országban.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

— **Ébresztő.** Ez a czime annak a református néplapnak, mit *Tóth* József körösladányi ref. lelkész négy évi szünetelés után, mint a hozzánk beküldött előfizetési felhivásból kitünik, most ismét meg akar inditani. Az *Ébresztő* rendesen nyolcz oldalon minden héten meg fog jelenni, előfizetési ára egy évre hat korona.

— **Az akadémia ülése.** A magyar tudományos akadémia, *harmadik*, matematikai és természettudományi *osztálya* hétfőn 17-dikén, délután 5 órakor ülést tart.

— **Petőfi-társaság** e hó 16-dikán, vasárnap délelőtt 10 órakor a magyar tud. akadémia első emeleti termében felolvasó ülést tart. Tárgyak: 1. Márczius 15. (Megnyitó beszéd) *Bartók* Lajos r. tagtól. 2. Az öreg honvéd. (Költemény) *Gárdonyi* Géza r. tagtól, felolvassa Jakab Ödön r. tag. 3. Hugó Viktor és a magyarok. Irta *Salamon* Ödön (vendég.) 4 A naphoz. (Költemény.) Irta és felolvassa *Kiss* József r. tag. 5. Elbeszélés, *Szabóné Nogáll* Janka r. tag. 6. Folyó ügyek.

— **Pályázat chemiai munkára.** A magyar tud. akadémia mathematikai és természettudományi bizottsága az 1902. évben 5000 koronát olyan tudományos munkálatok előmozditására kiván forditani, a melyek a chemia körébe vágnak. A munkálatok lehetnek elvont elméleti irányuak vagy olyanok, a melyek hazánk természeti viszonyainak kutatását tüzik ki czéljokul. A tervezetek vagy kész munkák ez évi márczius hó 31-ig küldendők be a bizottság előadójához, dr. Lengyel Béla egyetemi tanárhoz.

— **A József müegyetem emléknapja.** A királyi József müegyetem mint minden esztendőben, ugy az idén is megemlékezik József nádorról azzal, hogy nevének napján, márczius hónap 19-én, szerdán összes szakosztályain szünetet tart.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— **A magyar árügynökök központi egyesülete** márczius 19-én, szerdán este 9 órakor az egyesület segélyalapja javára saját helyiségeiben (VII., Erzsébet-körut 45, Royal-szálló, B. kapu I. emelet) teaestélyt rendez. Belépődij személyenkint 2 korona.

— **A Mária Dorothea egyesület** tanitónői szakosztálya e hó 15-én szombaton délután 5 órakor az Erzsébet nőiskolában Andrássy ut 65. szám alatt ülést tart. Tárgyak: 1. *Póznán* Jolán. A nők a tudomány terén. 2. Dr. *Cholnoky* Jenő. Kina társadalmi életet 3. Folyó ügyek.

— **Az egyenruha-készitők köre** e hó 16-án délelőtt 9 órakor tartja alakuló közgyülését a Suly-féle vendéglőben (Szentkirályi-utcza 4. sz.) Napirend: 1. A kör megalakulása. 2. Az alapszabályok felolvasása. 3. Netáni inditványok.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **Bukott kereskedők.** *Jellinek* Mór és *Klein* Adolf, az Almássy-téren *Jellinek és társa* czég alatt szeszkereskedést nyitottak. Üzletük azonban csakhamar pangásnak indult, ugy, hogy 1900. évi április 17-én csődbe kerültek 22.000 korona passzivával. A csődöt azonban vagyonhiány miatt meg kellett szüntetni. Ekkor a hitelezők bünvádi feljelentést tettek ellenük. A megindított vizsgálat kideritette, hogy a czégtagok a bukást megelőző időben már könyveket sem vezettek, fizetésképtelenségük tudatában derüre-borura csinálták az adósságokat s türték, hogy egyes hitelezők — a többi hitelezők hátrányára — végrehajtásokkal zaklassák őket. A budapesti törvényszék ezek alapján *vétkes bukásért* helyezte őket vád alá s bünügyüket ma tárgyalta a törvényszék *Agorasztó* biró elnöklete alatt. A tárgyaláson a vádlottak azzal védekeztek, hogy a rossz üzleti viszonyok kergették őket a bukásba. Különösen a bekövetkezett épitkezési krizis bénitotta meg nagyon üzletmenetüket. A törvényszék dr. *Polgár* alügyész vád- és dr. *Keszits* Antal védelme után az enyhitő körülményeket figyelembe véve csakis *Jellinek* Mórt itélte el *vétkes bukás vétségért kétszáz korona pénzbüntetésre*, *Klein* Adolfot ellenben *felmentette* a vád terhe és következményeinek sulya alól. Az itélet jogerős.

— **A magyarfaló pópa.** Megirtuk annak idején, hogy *Ardeleanu* György szamos-dobi görög katholikus román pap megtiltotta a román hivőknek, hogy templomában magyarul is énekeljenek. *Ardeleanu* triviális kifejezésekkel hallgattatta el a magyar szót s a mellett megzavarta az isteni tiszteletet és botrányt provokált a templomban. A szatmár-németi járásbiróság felelősségre vonta *Ardeleanut* a templomban előidézett botrányért és a magyar nyelven ejtett inzultusért, s *négyszáz korona pénzbüntetésre és hat hónapi fogházra* itélte. *Ardeleanu* képviseletében dr. *Csordás* János ügyvéd a szatmári törvényszékhez felebbezést adott be az első fokban kiszabott büntetés eltörlése végett. A szatmári törvényszék most vette tárgyalás alá *Ardeleanu* felebbezését, a mely alkalommal kiderült, hogy azok a dalok, a melyeket a szamos-dobi templomban énekeltek, egyáltalában nem voltak egyházi dalok. A törvényszék az okozott botrányért *husz korona pénzbüntetéssel és egy heti elzárással* fenyitette meg *Ardeleanut*.

— **A mulatság vége.** A németii nagykorcsmában nagy mulatságot rendeztek a mult év nyarán a falubeli legények. Mulatozás közben az egyik legény széles jó kedvében danolni kezdett, mire *Tokár* József szolgalegény oda szólt hozzá:

— Ne bőgj mint a bika!

Nagyon bántotta ez a megjegyzés *Kiss* Zoltánt, a daloló legényt s elhatározta, hogy ezért bosszut áll *Tokáron*. A bosszu nem késett sokáig. Még azon éjjel megleste *Tokárt* s ugy elverték, hogy 65 napig nyomta a betegágyat. *Kiss* Zoltánt a törvényszék *sulyos testi sértés büntettéért hét havi börtönre* itélte. Felebbezése folytán felkerült az ügy a kir. itélőtáblára, a hol a IV. büntető tanács *Hérics Tóth* János elnöklete alatt dr. Varga Ferencz főügyészhelyettes vád- és dr. Szende Sándor közvédő vádbeszéde után leszállitotta *Kiss* Zoltán büntetését *három havi fogházra*, enyhitő körülményül tudva be, hogy az elpáholt *Tokár* József egyike volt a leghirhedtebb verekedőknek, a ki jelenleg is gyilkosság és rablás miatt el van zárva. Az itélet jogerős.

— **Verekedő mérnökök** *Szemere* Kálmán magánmérnök és *Zboray* János fővárosi mérnök évek óta haragosai egymásnak. Két év előtt annyira elmérgesedett köztük a gyülölködés, hogy összeverekedtek. *Szemerének* dolga volt a fővárosi mérnöki hivatalban s mikor dolgát elvégezvén, távozni akart, régi haragosa igy szólt hivatalnoktársaihoz:

— Ugyan minek adtok felvilágositást ennek a pimasznak!

Szemere csak ennyit válaszolt neki:

— Ezért majd számolni fogunk.

Nemsokára be is váltotta szavát. Az alagutban találkozott *Zborayval* s rövid szóváltás után arczul ütötte ellenfelét. A két mérnök ma kölcsönösen megvádolta egymást a büntető járásbiróságnál. *Zboray könnyü testi sértéssel* vádolta *Szemerét*, ez pedig *becsületsértésért* emelt viszonvádat. A járásbiró *Szemerét becsületsértésért ötszáz korona*, *Zborayt* pedig *negyven korona* pénzbüntetésre itélte.

— **Elitélt párbajozók.** A nagyváradi törvényszék *Grunden* Dezső margittai albirót és *Kelemen* József szolgabirót párbajozásért 14—14 napi fogházra itélte. *Korn* Lajos ügyész vádbeszédében élesen elitélte a birák párbajozását.

— **Szerelem és takarékpénztári könyv.** *Klein* Sándor gépész együtt élt *Szilágyi* Róza szakácsnővel. A bizalmas viszony leple alatt a foglalkozásnélküli gépész megtudta, hogy kedvesének van egy takarékbetéti könyvecskéje 170 koronáról, melyet sógoránál *Buzás* Jánosnál tart Pocsajon. *Klein*, hogy ezt a betéti könyvet kézre kaparintsa, levelet irt kedvese nevében *Buzásnak* Pocsajra, hogy küldje el neki a könyvet. *Buzás* nyomban postára tette s ajánlott levélben elküldte *Szilágyi* Róza czimére a betéti könyvecskét. A levélhordó nem találván otthon a czimzettet, egy értesitőt hagyott hátra, hogy másnap az érkezett ajánlott levél átvehető a kézbesitő hivatalban. *Klein* másnap egy idegen nővel elment a kézbesitő hivatalba s itt ezt a nőt *Szilágyi* Rózának adta ki s igy akadálytalanul átvette a levelet. A betéti könyvet még aznap értékesitette s a kapott pénzt elköltötte. Csalás büntettével vádolva került ma a vádlottak padjára *Klein* Sándor. A tárgyaláson beismerő vallomást tett, mire a törvényszék dr. *Varga* alügyész vádja után csalás vétségeért *három havi fogházra* itélte. Az itéletben az ügyész megnyugodott, az elitélt ellenben felebbezett.

Szemere Miklós mandátuma.

— Az *Egyetértés* tudósitójától. —

A tasnádi választókerületben 1901 október hó 2-án megtartott képviselőválasztáson *Szemere* Miklós 880 szavazattöbbséggel a kerület országgyülési képviselőjévé választatott *Kávássy* Sándor függetlenségi jelölttel szemben.

A választást *Szongoth* Jakab és társai peticzióval támadták meg s nemcsak *etetés, itatás és vesztegetés*, hanem *Sántha* Dezső kir. közjegyző, választási elnök visszaélései miatt is kérik a választás *érvénytelenitését*.

A peticziót ma tárgyalta a kir. kuria II. választási bizottsága *Vavrik* Béla elnöklete alatt. A kérvényezők meghatalmazottja: dr. *Nagy* Emil, a megtámadott képviselőé dr. *Hets* Ödön.

Dr. *Nagy* Emil elmondta, hogy a választást csakis abszolut okok alapján támadja meg, relativ okokból a 880 szótöbbséget szavazatonkint leütni a *lehetetlenséggel határos*. Első ilyen abszolut érvénytelenségi ok, hogy a választási elnök a törvény 3. § 16. pontja és a 154. §-a ellenére a pártokat ugy állitotta föl, hogy a függetlenségi párt az egyik szavazó helyiségtől 20, a másiktól 40 méterre állott, mig a *Szemere*-pártot mind a két helyiségtől csak két méter választotta el. Ennek meg volt az az eredménye, a mit a választási elnök czélzott, hogy a nagy távolság miatt a *Kávássy*-párti választók nem hallották a községek kikiáltását s igy tömegesen *lemaradtak a választás végére*, a mit sokan be se vártak, mások meg időközben martalékul estek a kormánypárti korteseknek. Ezenkivül *az elnök 3—4 órára otthagyta a választási aktust*; *azért, hogy ezalatt a Kavássy-pártban vesztegethessen* s a választókat az átpártolásra csábitsa. E miatt *kétszer is meg akarták verni a függetlenségi párti szavazók*, s mind a kétszer futással menekült. Nagyban folyt a szavazás előtt a *vesztegetés, etetés és itatás*. A kerület nagy része ugyanis oláh falvakból áll, a melyek pénz nélkül be nem jönnek szavazni. Ezekben az oláh falvakban kivétel nélkül mindenkit megvásárolt a kormánypárti kortesek jól szervezett serege, s ezek olyan tömegben jöttek szavazni, mint még soha. Innen jött a 880 szótöbbség. Természetesen névszerint nem sikerült négyszáznál több megvesztegetett választó nevét megtudni, s igy csak akkor lehet sikere a peticziónak, ha a kuria *Szemere Miklós részességét megállapitja*. Ezt, véleménye szerint, meg kell állapitani, s annak a bizonyitása végett, hogy *Szemere a vesztegetésekben bünsegéd volt*, kéri az összes főkortesek tanuként való kihallgatását. Az nem lehet ok ennek a megtagadására, hogy *Szemere* mindössze egy napig volt a kerületben, s igy minden egyes vesztegetésnél külön-külön aktiv segédkezést nem követett el, mert a kortesekkel egyező akarategysége határozottan arra irányult, hogy az oláh falvakat pénzért vegyék meg s egyenesen erre a czélra bocsátotta a sok pénzt kortesei rendelkezésére, s ekként az ő vesztegetési dolusa átfoglalja az összes vesztegetéseket. Ha a kuria ezt a generális dolust bizonyitani nem engedi, ugy ennek óriási szocziális hatása lesz a demokráczia hátrányára s a plutokráczia és az arisztokráczia előnyére. Ugyanis a törvény szerint világos, hogy relativ alapon csakis ott lehet sikerrel kérvényezni, a hol a tömeges vesztegetések mellett a szótöbbség igen csekély. A hol a szótöbbség nagyobb, ott már a szavazatok egyénenkénti leütése vajmi nehéz. De nagyon könnyü a peticzió sikere, ha a képviselőre magára lehet valamit bizonyitani. Ekkor egy megvesztegetett szavazat elég a mandátum megsemmisitéséhez. Ebből pedig az fog következni, hogy jövőben a jelöltek tartózkodni fognak a korteskedéstől, mert vajmi könnyü lenne a mi viszonyaink *között* egy igéretet reájuk fogni, e helyett mindent a kortesekkel kell majd végeztetni, nekik kell átadni a pénzt s a jelöltnek magának félre kell állni. Azonban ezt csak nagy vagyonu ember teheti meg, a ki föl se veszi azt, ha a kortesek kezén pár ezer forint elvesz, de középrangu ember kénytelen utána nézni, hogy mi lesz a pénzével s e közben könnyen rajtaveszthet, mig a nagytőkés a távolból nevet. Ez ellen csakis a részesség tanának szigoru kezelése használhat; mihelyt a részességhez azt kivánja meg a kuria, hogy a minden egyes vesztegetésnél a jelölt tevékenysége *in concreto* fönforogjon s az *általános* vesztegetési szándék fönforgása nem elégséges, ugy a középvagyonu emberrel szemben az arisztokráczia és a plutokráczia olyan privilégiumot nyer, a mely a középvagyonu embert teljesen leszoritja a politikai küzdelmekről. Az a törvény, a mely Magyarország erkölcsi megtisztulását czélozta, nem akarhatta a nagy tőkét igy privilégizálni s ezért kéri, *hogy a képviselő általános részességének a bizonyitását rendelje el a kuria*.

Dr. *Hets* Ödön védő elismeri, hogy a kérvény megkapó szinekkel ecseteli ugyan a visszaélések hosszu sorát, de ezek a szinek olyanok, hogy rögtön elhomályosodnak, mihelyt rájuk süt az igazság napfénye. A peticzióban foglaltakat elejétől végig tagadásba véve, elsőbben is a választási elnök ellen emelt vádakat czáfolgatja. Okiratokkal bizonyitja, hogy a pártok elhelyezése nem volt önkényes, hanem a két párt vezetőségének közös megállapodása szerint történt. A mi a választási elnökre vonatkozó egyéb vádakat illeti, kijelenti, hogy *Sántha* Dezső addig, a mig választási elnöknek meg nem tették, ahhoz a párthoz csatlakozhatott, a melyhez akart, de mihelyt a választás vezetését átvette, pártatlansága minden tekintetben kifogástalan volt. Egyenkint tagadásba veszi azután a vesztegetésre vonatkozó eseteket, valamint a választási elnök házában állitólag lefolyt etetés-itatás vádját, s kéri a peticzió *elutasitását*.

Dr. *Nagy* Emil válasza s dr. *Hets* Ödön viszonválasza után a kuria itélő tanácsa visszavonult tanácskozásra. Félórai megvitatás után a kir. kuria *elutasitotta a peticziót*, mivel a peticzionálók kizárólag abszolut érvénytelenségi okok alapján kérték a választás megsemmisitését, de erre nézve számba vehető bizonyitékokat nem soroltak fel.

HÁZASSÁG.

— **Eljegyzések.** Dr. *Moskovits* Miklós nagyváradi gyáros, eljegyezte *Schwartz* Ferencz ugrai nagybirtokos leányát *Schwartz* Ilonkát, a nagyváradi társaság egyik ünnepelt *szépségét*. — *Kertész* (Klein) Sándor, a Lukács és társa czukrászda üzletvezetője, eljegyezte *Szepesi* Irma kisasszonyt. — *Vajda* Márton temesvári tanitó eljegyezte *Gold* Riza kisasszonyt Kővágó-Őrsről.

— **Esküvő.** Gyergyó-Szászhegyi dr. *Györgyi* Gábor egyetemi tanársegéd tegnap vezette oltárhoz *Czikla* Valéria urhölgyet a VII. kerületi plébánia-templomban.

GYÁSZROVAT.

Okolicsnai Okolicsányi Sándor a maga, ugy leányai Olga és Mária nevében mélyen szomorodott szivvel jelenti, hogy felejthetetlen neje, illetőleg édesanyjuk, nagyméltóságu okolicsnai *Okolicsányi* Sándorné, szül. *RostowskyLobanov* Olga herczegnő ez évi márczius hónap 9-én, hosszas szenvedés után korának 45-dik, boldog házasságának 25-dik évében Nizzában elhunyt. A boldogult hült tetemét Ormezőn, a családi sirboltba helyezik örök nyugalomra.

Katona Nándor tájképfestő édesanyja Késmárkon meghalt. A jeles müvészt mély gyászában igaz részvéttel környezi az egész magyar müvészvilág s a szomoru eset hirére egymásután siettek táviratilag és levélileg részvétüket kifejezni gróf *Andrássy* Gyula, *Vészi* József orsz. képviselők, a *nemzeti szalon* igazgatósága és müvészbarátai közül számosan. A köztiszteletreméltó matrónát tegnap temették el általános részvét közepette.

Dankó János községi főreáliskolai tanár ma reggel 56 éves korában elhunyt. *Dankó* 29 éven át volt tanár és az ifjuság lelkes vezetője. Mint a függetlenségi 48-as párt tagja élénk részt vett a politikában. Az elhunytat özvegye, négy gyermeke, fivére *Dankó* Samu államvasuti főmérnök és nagyszámu rokonság gyászolja. Temetése szombaton délután lesz a kerepesi-uti temető halottas házából.

TÁVIRATOK.

A spanyol miniszterválság.

Madrid, márcz. 13. A ma délelőtt tartott minisztertanácsban *Sagasta* miniszterelnök bejelentette, hogy *Urzaiz* pénzügyminiszter ragaszkodik lemondásához. Erre a többi miniszterek is elhatározták, *hogy beadják lemondásukat*. *Sagasta* miniszterelnök ma délben a királyi palotába megy és közli ezt a határozatot a régens-királynéval.

Madrid, márcz. 13. (*Fabra*.) A regens-királyné felajánlotta *Sagasta* miniszterelnöknek azt a megbizást, hogy kabinetjét a liberális disszidensekkel rekonstruálja. *Sagasta* azonban a megbizást *nem fogadta el*, kijelentvén, hogy csakis a szabadelvüpárttal alakithat kabinetet. A regenskirályné azt felelte, hogy tanácskozni fog a kamarák elnökeivel. A válság a hét vége előtt valószinüleg nem ér véget.

A transzváli háboru.

Brüsszel, márcz. 13. *Kekevich* angol ezredesnek hadoszlopát, a melyet Delarey üldözésére küldtek ki, s a melynek utóbb Methuen seregével egyesülnie kellett volna, *sulyos vereség érte*. Harteebestfonteinnál (Transzváltól 24 kilométernyire északnyugatra) és Doornlaagtenál (Klerksdorptól 60 kilométernyire) csatát vivott a búrokkal, a kik csapatait teljesen szétugrasztották.

Brüsszel, márcz. 13. *Krüger* táviratot kapott Dél-Afrikából, a mely szerint *Kemp* búr vezér *Greenfell* angol tábornok hadoszlopát *teljesen megsemmisitette*. Greenfell ezerháromszáz emberével tudvalevőleg egyesülni akart Methuen csapatával, hogy azután egyesült erővel támadják meg *Delareyt*. Az angol kormány már három nap előtt táviratot kapott Kitchenertől, a melyben tudatja Greenfell hadoszlopának megsemmisülését. Greenfellnek *valamennyi ágyuja és összes podgyásza a búrok kezébe esett*.

London, márcz. 13. Lord *Methuennek* kilátásba helyezett szabadon bocsátása következtében *Kruitzingert* nem fogják kivégezni jóllehet *Brodrick* hadügyminiszter ugy nyilatkozott, hogy a kivégzés csak halasztást szenved. *Delarey* táborában lord *Methuennel* emberségesen és nagy tisztelettel bánnak, mert *Methuen* Delarey feleségével és gyermekeivel is mindig jól bánt. Politikai körökben azt beszélik, hogy Methuen szabadon bocsátása, bármennyire jó hangulatot fog is előidézni, nem fogja a mostani helyzetet megváltoztatni.

London, márcz. 13. (Alsóház.) Brodrick hadügyminiszter több kérdésre válaszolva, kijelentette, hogy hir szerint *Methuen* tábornokot és *Townsend* ezredest ma *Klerksdorpba* várják. Az őket kezelő orvos jelenti, *hogy mind a kettő jól érzi magát*. A szónok felteszi, hogy mind a kettőt szabadon bocsátották, bár az illető távirat ezt kifejezetten nem mondja. A mi a *Kruitzinger* elleni vizsgálatot illeti, azt elhalasztották, mert a tanuvallomások megvizsgálását még nem fejezték be. Healy kérdi, vajjon a kormány ép oly nagylelkü lesz-e és szabadon bocsátja-e *Kruitzingert?* (Tetszés a naczionalisták padjain.) Erre a kérdésre a hadügyminiszter nem válaszolt.

London, márcz. 13. A Reuter-ügynökség jelenti hivatalosan Heilbronból: Azt jelentik, hogy *De Wett* és *Steyn* két nappal ezelőtt *Wolwehoektől* északra öt mértföldnyire átkeltek a vasut fővonalán és nyugat felé tartanak.

London, márcz. 13. A kormány elhatározta, hogy *Kitchenert fölmenti* a közigazgatási tennivalók alól, a melyek csak akadályozzák a hadjárat intézésében. *Kitchener* nagy lovas hadserege élére fog állni, a melynek az lesz a föladata, hogy *De Wettet* csapatával elfogja vagy elpusztitsa.

London, márcz. 13. A harcztérről sem ma, sem tegnap nem érkezett hir. Itt attól félnek, hogy *Delarey* nagy csapásra készül. *Delarey* most sok jó ágyuval rendelkezik. A legujabb jelentés szerint az angolok Maribogo mellett 63 halottat, 119 sebesültet és 201 foglyot vesztettek.

A közönség köréből.

Téli fürdőkura.

Természetes forrómeleg kénes források, iszapfürdők, iszapborogatások. Zuhany-massage. Vizgyógyintézet, villanyfényfürdők stb. Olcsó és gondos ellátás. Csuz, köszvény, ideg-bőrbajok stb. és a téli fürdőkura felől kimeritő prospektust küld ingyen
42990 **a Szt.-Lukácsfürdő r.-t. igazgatósága.**

A közelgő husvéti ünnepek alkalmából bátorkodunk elismert kitünő minőségü pezsgőborainkat **„Transsylvania"** vagy **„Vin Brut"** szives megizlelésre a legjobban ajánlani. 43374

LOUIS FRANÇOIS & CIE.
cs. és kir. udvari szállitók
BUDAFOK.

KÖZGAZDASÁG.

Páris, márcz. 13. (Bankkimutatás.) A bankjegyforgalom aránya az érczkészlethez 87·84. Kamat- és leszámitolási jövedelem 264.000 frank. *Emelkedés*: Érczkészlet aranyban 17,036 000, váltótárcza 3,387.000 fr., magánszámlák 44,317.000 frank. *Csökkenés*: Érczkészlet ezüstben 1,998.000 frank, bankjegyforgalom 31,656.000 frank, előlegek aranyrudakra 9,292 000 fr., trezor 11,861.000 frank.

London, márcz. 13. A Rio-Tinto társulat 37½ shillingnyi osztalék kifizetését határozta el. A tartalékalaphoz 40 000 font sterlinget utalnak, 24 000 fontot pedig uj számlára visznek át.

London, márcz. 13. (Bankkimutatás.) Összes tartalék 28,662.000 (+ 566.000), bankjegyforgalom 28.563 000 (— 278.000), bankkészlet 37.650.000 (+ 288.000), váltótárcza 33,193.000 (— 363.000), magánosok követelései 38,848 000 (— 278.000), kincstár követelése 18,937.000 (+ 445.000), bankjegytartalék 24,510.000 (+ 501.000).

Országos hitelszövetkezeti kongresszus.

Az orsz. közp. hitelszövetkezet körébe tartozó szövetkezetek III. országos kongresszusát ma délután tartották meg gróf *Majláth* József elnöklete alatt a vármegyeháza nagy termében. Gróf *Majláth* József rövid elnöki megnyitója után dr. *Horváth* János tett jelentést a választmány mult évi müködéséről.

A választmány a mult évi kongresszusnak ugy a vidéki szövetkezeti központok felállitása, mint a szövetkezeteknek közszállitásokban való részvételére vonatkozó határozatait a lehetőség szerint végrehajtotta.

A jelentésnek egyhangulag történt tudomásvétele után *Nagy* György kir. tanácsos tartott előadást, a melyben a kényszereladásokra kerülő kisbirtokok megmentésére javasolt óvintézkedéseket. Részletesen ismerteti Temes vármegye helyzetét, a hol egy év alatt 1387 kisbirtok került kényszereladásra mintegy 5369 hold terjedelemben. Statisztikai adatokkal illusztrálja, kik voltak az árverezetők — s mily alacsony árakon keltek el e birtokok. Az orvoslás módjára nézve a következő határozati javaslatot terjeszti elő:

Mondja ki a kongresszus, hogy a kényszereladásra kerülő kisbirtokok megmentését szükségesnek tartja; mi czélból oda kellene hatni, hogy részben a végrehajtási törvény módositásával, részben pedig uj törvény alkotása utján gondoskodás történjék oly irányban, hogy az esetben, ha valamely szövetkezeti tag birtokának elárverezéséről van szó, a községi hitelszövetkezetek, ha pedig nem szövetkezeti tag jut ily helyzetbe, akkor a megyei gazdasági egyesületek vagy a törvényhatóság első tisztviselője elöjogot nyerjen arra, hogy az árverés utján a forgalmi értéken jóval alul eladott kisbirtok megszerzésére bizonyos határidő alatt, de minden körülmények között tekintetbe veendő utóajánlatot tehessen.

Az ekként megmentett kisbirtok azután, ha volt tulajdonosa arra érdemes, neki, esetleg más érdemes kisgazdának bocsáttassék birtokába. Ha szövetkezeti tagról van szó, a szükséges pénz a szövetkezettől, ha pedig nem szövetkezeti tag jut ily helyzetbe, a pénz a telepitési alapból vétessék.

Felhivja a kongresszus az O. K. H. igazgatóságát, hogy e tekintetben a kellő kezdeményező lépéseket tegye meg.

A meginduló vitában *Molnár* István aggodalmát fejezi ki a megvalósitásra nézve. Előbb adatokat kiván gyüjteni. A javaslat megvalósitását valóságos lehetetlenségnek tartja.

Gróf *Majláth* József felvilágositásul megjegyzi, hogy az itt tárgyalt javaslatok még nem jelentik a megvalósitást. A részleteknél a változtatás nincs kizárva.

Székács József örömmel üdvözli a javaslatot. Kiegészitésül javasolja, hogy a megyei gazdasági bizottságot is vonják be az akczióba.

Poroszkay Béla nagyrészben lehetetlennek tartja a javaslatot. Az elővételi jogot sem a szövetkezeteknek, sem a gazd. egyesületeknek nem tartja megadhatónak. Módositani kellene inkább a végrehajtási törvényt, valamint a járadéktörvény behozatalát s a birtokminimum megállapitását.

Bernát István felvilágositásai után a kongresszus elfogadja a határozati javaslatot.

Ezután dr. *Horváth* János tartotta meg előadását a *szövetkezeti gabonatárak szervezéséről*, s ennek kapcsán a következő határozati javaslatot ajánlotta elfogadásra:

A kongresszus kivánatosnak tartja, hogy a kisgazdák gabonakészleteinek előnyösebb értékesitése s az ezekre való előlegadás szövetkezeti magtárak létesitésével minél szélesebb körben mozdittassék elő.

Az O. K. H. által ily gabonaraktárakra vonatkozólag megállapitott szervezési és üzleti szabályokat megfelelőknek tartja. De eme magtárak terjedésének főakadályát abban látja, hogy az O. K. H. czéljánál és ennek megfelelőleg elfoglalt álláspontjánál fogva az ily kisebb szabásu gabonaraktárak épitési költségeinek fedezésére nem bocsáthat pénzt szövetkezetei rendelkezésére, ugy, hogy a szövetkezetek és tagjaik e tekintetben önmagukra vannak utalva, miért is felhivja az igazgatóságot, hogy ennek az állami segélynek minél nagyobb mértékben való elérésére és a m. kir. államvasutak illető állomásain a megfelelő területek dijtalan átengedésére a szükséges lépéseket tegye meg.

A kongresszus *Poroszkay* Béla és *Seidl* Ambrus miniszteri tanácsos felszólalása után az előterjesztett határozati javaslatot elfogadta.

Ezután dr. *Bernát* István *a kisbirtokosok jelzálogi hiteligényeinek kielégitése ügyében* terjesztette elő a következő határozati javaslatot:

«Mondja ki a kongresszus, hogy az 1898. évi XXIII. törvényczikk alapján létesült országos központi hitelszövetkezet müködési körének a kisbirtok jelzálogos és törlesztéses hitelének kultiválásával való kiegészitését sürgősen szükségesnek és országos érdekünek tartja s a kellő lépések megtétele végett az O. K. H. igazgatóságát megkeresi.»

Ugy a javaslatot, mint az előadónak ahhoz füzött kommentárjait nagy tetszéssel fogadta a kongresszus.

A napirend utolsó pontjának: *az ipari termelő szövetkezetek megvalósitásának módjáról* dr. *Horváth* János a következő határozati javaslatot ajánlotta elfogadásra:

«Az ipari szövetkezetek czélja, hogy ezek a kisiparosok üzleti önállóságát és gazdasági függetlenségét fentartsák; ez okból a kongresszus nem tartja helyesnek azt az irányt, mely a kisiparosokat mint munkásokat szövetkezeti gyárakba akarja egyesiteni, hanem azt kivánja, hogy a termelő szövetkezetek egyrészt végezzék szövetkezeti gépmühelyeikben a tagoknak szükséges félkészitmények (például czipőfelsőrészek) előállitását, vagy végezzék el az egyes tagok készitményeinek gépi munkáját, másrészt pedig a termelő szövetkezetek vállalkozzanak nagyobb munkák vagy kereskedelmi áruczikkek elkészitésére és szállitására s ez esetben mint kiadó szövetkezetek a szövetkezeti uton nagyobb beszerzett anyagokat adják ki elkészitésre a szövetkezeti tagoknak és ezeket ily módon lássák el munkával. Egyes különleges készitményeket (például gyermekczipőket) előállithatnak a termelő szövetkezetek is, esetleg tömegesen, de ez sohase történjék készletek összehalmozása czéljából, hanem csak azért, hogy a közös szövetkezeti mühelyben elkészitett különleges iparczikkekkel az egyes tagok saját üzletbeli készleteiket egészitsék ki.»

Ezt a javaslatot is elfogadta a kongresszus s végül 20 választmányi tagot választott.

Az országos központi hitelszövetkezet közgyülése holnap délelőtt 10 órakor lesz ugyancsak a vármegyeház disztermében.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

⁂ **A czukor-kérdés.** Az osztrák képviselőház és az urakháza czukor-bizottsága — mint Bécsből jelentik — ma délután közös konferencziát tartott, a melyen báró *Jorkasch-Koch*, az osztrák kormány brüsszeli képviselője felolvasta a brüsszeli czukor-egyezmény hiteles szövegét és minden egyes pontra nézve megadta a szükséges felvilágositásokat, majd kifejtette, hogy az egyezménynek minő hatása lesz a mezőgazdaságra és a czukoriparra. A konferencziára e fejtegetések *deprimálólag* hatottak. Tudatta egyuttal a kormány szándékát a kontingentálás tekintetében is, de megjegyezte, hogy e részben még nincs határozott terv, valamint az sincs megállapitva, hogy vajjon az egész termelés kontingentálandó-e, avagy csak a belföldi fogyasztásé? — Ezután vázolta az 1896. óta az európai államokkal a czukorkérdésben folytatott tárgyalásokat és utalt arra, hogy miután Francziaország és Németország hat franknyi vámpótlékot elegendőnek tartottak czukoriparuk fentartására, Ausztria-Magyarországnak a brüsszeli czukorkonvenczióval szemben való elutasitó magatartása Ausztria-Magyarország teljes elszigetelését jelentette volna, miért is Ausztria-Magyarországnak a konvenczióhoz való hozzájárulása annál szükségesebb volt, mint hogy az angol piacz elvesztésének más fogyasztási területtel való helyettesitése nem volt várható. Az osztrák kormány komoly kisérleteinek, hogy az átmenet enyhitése végett fokozatos tarifákat érjen el, csak az lett volna az eredménye, hogy az első évben 8 frank vámpótlékot engedélyeztek volna, melyet nyomon követett volna a 6 frankos vám, a mi határozottan kevesebb előnyt nyujtott volna, mint az egyenletes 6 frank vámnak a konvenczió egész idejére való megállapitása. A kormány megfontolás tárgyává tette a czukortermelés kontingentálásának kérdését és erre vonatkozólag tárgyalni fog a magyar kormánynyal. Az ausztriai czukorgyárak és czukorfinomitó vállalatok megbizottai ma gyülést tartottak, a melyen elhatározták, hogy ez év november 1-től kezdődőleg 1903 október 31-ig terjedő időtartammal *megkötik az uj kartellt*, de abban az esetben, hogy ha a brüsszeli czukoregyezmény ratifikálása megtörténik, akkor ez a megegyezés már 1903 augusztus 31-én erejét veszti. Elhatározták azt is, hogy az erre vonatkozó tervezetet már a jövő hétre kidolgozzák és megküldik az összes czukorgyáraknak és czukorfinomitóknak.

⁂ **A német vámtarifa.** Berlinből táviratozzák, hogy a vámtarifa-bizottság mai ülésén, a mely utolsó volt a husvéti szünetek előtt, a többség és *Richthofen* államtitkár között heves összeütközés történt. Nyilvánvaló, hogy a kormány türelmét vesztette és Richthofent szemelte ki arra, hogy az agráriusokkal bánjék el ridegen. Az államtitkár hevesen kifakadt a többség ellen, a melyet a szokatlan bánásmód kihozott sodrából. A bizottság azzal a tudattal kezdte meg a husvéti szünetet, hogy most már el kell szánnia magát a törvénytervezet megszavazására, vagy visszautasitására.

⁂ **A bosnyák vasutak.** Az osztrák urakházának a bosnyák vasutak ügyében kiküldött bizottsága (előadó báró Czedik) a következőket mondja jelentésében: A legfontosabb és Dalmácziára nézve a legalkalmasabb összekötő vasut a kninnovi—zágrábi vonal, a mely már régen és ismételten kormányjavaslatok tárgya volt és a körülmények kedvezőtlensége miatt mindinkább háttérbe szorult. Bár a magyar államvasuti hálózattól való függetlenséget egyetlen összekötő vasut sem fogja elérni, mely Dalmácziából Ausztria belsejébe vezet és ez a vonal, mely Noviból Zágrábon át a stajer határhoz vezet, szintén horvát területen fog átmenni, de ebben nem a Magyarországtól való tarifális függetlenségről van szó, hanem a legrövidebb átmeneti vonal államjogi követeléséről. *Ezért nem hiszi a bizottság, hogy magyar részről nehézségektől kell tartani* a Kninntől Noviig bosnyák területen vezető vonal kiépitése tekintetében, mert másrészről *az osztrák állam is kész lesz oly követeléseket teljesiteni, melyeket Magyarország jogosult gazdasági okokból a bosnyák vasutügy terén felállitana*. A bizottság a kninnovi vasutnak az összmonarchia érdekénél fogva és Dalmáczíára való tekintetből egyértelmüleg oly jelentőséget tulajdonitott, hogy abban állapodott meg, hogy a vasutépités költségeit, ha Bosznia pénzügyi viszonyai nem engednék meg azoknak elvállalását, más módon kell beszerezni és a vasut létrejöttét minden körülmények közt és függetlenül a költségkérdéstől biztositani kell. Ehhez képest az urakháza vasutügyi bizottsága a következő inditványt terjeszti elő: 1. Az urakháza járuljon hozzá a törvényjavaslathoz a képviselőház által elfogadott szövegezésben és 2. fogadja el a következő határozati javaslatot: Az urakháza azt a meggyőződését fejezi ki, hogy a meglevő dalmácziai vasutaknak Sarajevóval Arzánon át és Zágrábbal Kninnen át való lehetőleg közvetlen összeköttetése sürgős szükség.

⁂ **Az első magyar általános biztositó társaságnál** 1902. év február havában 6,284.120 korona tőkéről szóló életbiztositási ajánlat nyujtatott be, melyből 5,520.820 kor. biztositási tőkéről szóló lett kötvény-kiállitás által elintézve. 1902. év január elsejétől 11,412.072 korona tőkéről szóló életbiztositási ajánlat lett beterjesztve és 9,816 572 korona tőkéről szóló kötvény lett kiállitva. Ez év január elseje óta bekövetkezett haláleseték folytán 465.098 korona biztositási tőkéről szóló kár lett bejelentve.

⁂ **Az «Anker»** élet- és járadék-biztositó társaság (Magyarországi vezérképviselőség: Budapest, VI. Deák-tér, «Anker-udvar»). 1902. február havában benyujtatott a társasagnal 824 ajánlat 4,249.911 k. biztositott összegre és kiállittatott 760 kötvény 3,736.594 k. összegre. A befolyt dijak összege 1,489.456 kor., a kifizetett károké 205.091 kor. — A január—februári havi időszak alatt benyujtatott 1763 ajánlat 9,494.001 koronára és kiállittatott 1653 kötvény 8.528.820 koronára. Dijakért bevétetett 3,689.436 korona. Károkért kifizettetett 331.449 k. A haláleseti biztositásoknál A) osztalékterv szerint a nyeremény-osztalék az elmult évben az évi dij 25%-át tette ki. A vegyes- és takarékpénztári biztositásnál B) osztalékterv szerint az összes befizetett dijak 3%-a fizettetett ki nyeremény-osztalék gyanánt. A társaság vagyona 1900 deczember 31-én 138 millió korona. Biztositási állomány 505 millió korona. Eddigi kifizetések összege 232 millió korona.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

⁎⁎ *A konverzió.* A konzorczium tagjai közül — mint értesülünk — *Tauszig* és *Mauthner* igazgatók holnap, a többiek, báró *Rothschild* Albert kivételével, a ki szombaton délben érkezik, szombaton reggel érkeznek Budapestre. A konzorczium tagjai szombaton délelőtt 11 órakor a pénzügyminiszteriumban gyülekeznek, a hol a szerződést is aláirják. Szombaton este a miniszterelnök a konzorczium tagjai tiszteletére ebédet ad.

⁎⁎ **A gabonahatáridőüzlet reformja Ausztriában.** Az osztrák képviselőház nemzetgazdasági bizottsága albizottságának tegnapi ülésén dr. *Ploj* udvari tanácsos — mint már jeleztük — előterjesztette a gabonahatáridőüzlet jogviszonyairól szóló ujabb tervezetet. Ebből a hirhedt 10. §., a mely a megengedett ügyleteket taxative felsorolta, kimaradt, és helyébe sokkal enyhébb intézke-

dés került, a mely kimondja, hogy csak azok a szállitási ügyletek érvényesek, a melyeknél a felek kötelezik magukat, hogy az *árukat valósággal szállitani és átvenni fogják*. Minden más szállitási ügylet tilos. A szállitási ügyletek bejelentendők egy nyilvántartónak, a ki az árat, minőséget, feleket stb. nyilvántartja. Az albizottság ma befejezte a törvényjavaslat tárgyalását. A 10. §-on utólag némi módositást tettek. Kozlowski inditványára a büntető intézkedések közé egy uj szakaszt vettek fel, mely szerint 3 naptól 3 hónapig terjedő fogsággal és esetleg 5000 korona pénzbüntetéssel sujtják azt, a ki a sajtó oly közleményeiért, mely a gabona vagy malom-termékek tőzsdei árára befolyással van, valamely előnyt ad, igér vagy elfogad, mely előny feltünő aránytalanságban van a szolgáltatással, továbbá azt, a ki egy való közlemény mellőzéseért, mely a gabona- és malom-termékek áralakulására lényeges körülményre vonatkozik, valamely előnyt fogad el. Csütörtökön lesz a javaslat harmadik olvasása.

** **A dunagőzhajózási társaság zárszámadásai.** A dunagőzhajózási társaság igazgató tanácsa ma megtartott ülésében állapitotta meg az 1901-ik évi zárszámadást, mely 2,626.261 k. 68 f. *tiszta nyereséget* (az előző évi 2.625.026 k. 82 fillérrel szemben) és az 1900. évi 163.762 k. 41 f. nyereségátvitel (az előző évi 33.488 k. 76 f. szemben) hozzáadásával 2.790.024 k. 9 f. összfölösleget (az 1900-diki 2,658.515 k. 58 f. szemben) mutat s igy 1900-al szemben 131.508 k. 51 f. javulás állott be. A hajószolgálat 386.152 k. 71 f., a társasági vasut 811.807 k. 78 f. és a pécsi kőszénbányák 1,721.626 k. 34 fillért jövedelmezett. Az igazgatótanács elhatározta, hogy az államnak az egyezmény értelmében 393.939 k. 25 fillért visszafizet (az előző évi 378.754 k. 17 fillérrel szemben) és a közgyülésnek *4%-os osztalékot*, vagyis 42 koronát részvényenkint összesen 2,016.000 k. (mint az előző évben), valamint a 380.084 k. 84 f. maradék átvitelét uj számlára hozza javaslatba.

** **A fiumei vasuti állomás áruforgalma** a mult hónapban a behozatali irányban (vasuti feladás) mintegy 30%-kal nagyobb volt mint 1901. február havában (27.634 tonna 21.290 tonnával szemben), mig a kiviteli (vasuton érkezett) 54.187 tonna áru mintegy 10%-kal kisebb a tavaly február havában érkezett 61.186 tonna árunál. A behozatal emelkedése elsősorban a nagymennyiségü foszfátbehozatalnak tudandó be, a mely nem kevesebbet, mint 5529 tonnát tesz ki, továbbá az 1404 tonnát tevő chili salétromnak. A többi behozatali czikkeknél nincs emlitésre méltó változás. A kiviteli czikkek közül dongák, csersav és galicziai nyers kőolaj mutatnak emelkedést, mig gabonanemüeknél, szénnél és haszonfánál jelentékenyebb, czukornál és lisztnél pedig csekélyebb csökkenés mutatkozik a mult évi február hó napi kivitellel szemben. — Ezenfelül Zágrábon át 3520 és Székesfehérvárról 1140 ló érkezett vasuton Fiuméba Dél Afrika számára. Az év két első hónapjában a fiumei állomásra 123.355 tonna, 9000 tonnával kevesebb, érkezett és 53.888 tonna, 8210 tonnával kevesebb adatott fel mint a mult év megfelelő időszakában.

** **Gyapjuaukczió.** Londonból táviratozzák nekünk, hogy a tegnap márczius 12-én egy napi késedelemmel megnyilt gyapjuaukcziókon angolországi fonók élénkitették az üzletet, mig német és franczia vevők tartózkodók voltak. Finom merinó és ugyancsak finom keresztezések, valamint báránygyapju részben 5%-ig, középdurva keresztezések pedig 5–7½%-ig drágultak.

GAZDASÁGI KÖZLEMÉNYEK.

* **Az országos magyar gazdasági egyesület** *állattenyésztési szakosztálya* gróf *Dessewffy* Aurél elnöklete alatt tartott ülésében azzal a gazdaközönségre nézve fontos kérdéssel foglalkozott, hogy miként volna lehetséges a *fővárosi állatvásárok* forgalmáról ezidő szerint nyilvánosságra jutó felettébb megbizhatlan árjegyzéseket kiküszöbölni. A tárgyat *Dorner* Béla ismertette részletesen, kinek javaslatára a szakosztály elhatározta, hogy felterjesztést intéz a kormányhoz, kérve a gazdák, hentesek, mészárosok, állatkereskedők és bizományosokból alakitandó hivatalos árjegyzőbizottság szervezését, feladatává tévén a fővárosi vásárterekre felhajtott állatok adásvételi árainak érdeknélküli szabatos és hü megállapitását. A továbbiakban a szakosztály *Jeszenszky* Pál titkár előadása alapján a *sertéseknek a vasuti szállitásnál való sulyosztályozásának* a kérdésével foglalkozott. A jelenlegi osztályozást ugyanis a gazdákra fölöttébb hátrányosnak tartja. *Forster* Géza, *Baross* Károly, *Küszler* Henrik és *Brachfeld* Lajos felszólalásai után megállapitották a szabványsulyokat, illetve sulyhatárokat, a melyek jövőben való alkalmazására a vasutigazgatóságot felkérik. Végül tárgyalták a jelenlegi sertésadásvételi módokat s kimondták, hogy a mostani usanceokat hátrányosaknak tartják s a jövőben a tényleges hussuly alapján való eladási módozat kötelező bevezetése érdekében átirnak a székes fővároshoz, a mely különben ennek életbe léptetését a sertésvásári szabályrendeletben tervbe vette.

* **Utmutató a gazdasági tudósitók számára.** A földmivelésügyi miniszter kiadta a gazdasági tudósitóknak szánt utmutatójának tizedik évfolyamát. Az utmutató ugy készült, hogy necsak maguk a gazdasági tudósitók, hanem a gazdálkodással foglalkozó laikus emberek is haszonnal forgathassák. A mellett ugyanis, hogy az általános tudnivalókat a gazdasági tudósitói intézményről és a közgazdasági előadókról a füzet elején közzéteszi és ezzel kapcsolatban mintákat ád a gazdasági tudósitóknak a legkülönbözőbb tárgyu tudósitások szerkesztéséhez — közli a lehető legbővebben a földmivelési miniszterium működésére vonatkozó hasznos tudnivalókat s részletesen ismerteti Magyarország gazdasági intézményeit. A gazdáknak szól majdnem tisztán az utmutatónak az a fejezete, a mely a rovarkárok ellen való védekezést ismerteti. Ebben a fejezetben felsorolja s részletesen ismerteti mindazokat a rovarokat, a melyek az egyes növényeket a különböző időszakokban megtámadják. Elmondja, hogy melyik rovar melyik növényt melyik részében támadja meg, mily kárt okoz, hogy kerülhető ki a kártétel és mi módon, mily eszközökkel kell elpusztitani a kártevő rovarokat. Mindezek népszerü nyelven vannak előadva azért, hogy a gazdálkodó ember megérthesse. Czélja azonban ennek alkalmasint az is, hogy a gazdasági tudósitók, a kik legtöbbször közvetlenül érintkeznek a néppel, ezt figyelmeztessék a gazdaság veszedelmeire és megtanitsák a védekezésre. Felhivja figyelmét ezenkivül a rovarok ismertetése közben az utmutató a gazdálkodóknak, illetve gazdasági tudósitóknak az alsó Duna mentén állandóan jelentkező, ujabban pedig Ungban és Beregben is mutatkozó szarvasmarha-csapásra, a kolumbácsi légyre is. Ezekből látható, hogy az utmutatót a földmivelési miniszter sem szánta egyedül a gazdasági tudósitóknak, a mit bizonyit az, hogy függelékül még bizonyos hasznos tudnivalókat is csatol az utmutató végére a mezőgazdaság köréből a talaj megmunkálásra, szántásra, porhanyitásra, boronálásra, trágyázásra és vetésre. Az utmutató különben a gazdasági tudósitók, előadók, rovarkártudósitók név és lakjegyzékével fejeződik be s ügyes kiállitása a Pallas-részvénytársaság nyomdáját dicséri.

* **Luxuslóvásár.** A Tattersall telepén rendezett luxuslóvásár ma este véget ért. A felhajtott összes lovakból elkelt 126 darab ló, tehát a felhajtásnak 43%-ka A lovak átlagos eladási ára 1080 korona. A legközelebbi luxuslóvásár ugyancsak a Tattersall telepén április 27-én kezdődik s ez alkalommal az állami ménesekből felhajtott lovak is kerülnek árverés alá.

IPARÜGYEK.

— **Egy iparos ünneplése** Tudvalevő, hogy *Thék* Endre budapesti asztalosmester szülővárosában, *Orosházán tanoncz-otthont* alapitott és az intézmény fentartásának biztositására 10.000 koronát ajándékozott. A kereskedelemügyi miniszter a napokban értesitette *Thék* Endrét, hogy a király megengedte, hogy a *Thék*-alapitványból létesitett tanoncz-otthon az «I. Ferencz József-tanoncz-otthon» nevet viselhesse. Ezzel kapcsolatban értesitette a miniszter az alapitót, hogy ez évtől kezdve az intézményt 2000 koronа évi segitségben részesiti. Ebből az alkalomból, valamint *Thék* Endrének a párisi kiállitás alkalmával a kiállitó iparos-társai érdekében kifejtett buzgó fáradozásának elismeréseül, szép ováczióban részesitették barátai, tisztelői, valamint azok a testületek, a melyekben *Thék* Endre vezető szerepet játszik, elsősorban az országos iparegyesület. Tegnap délután küldöttség müvészi kivitelü diszalbumba foglalt sok száz aláirással ellátott üdvözlőiratot nyujtott *Thék* Endrének, este pedig a Pannonia nagytermében lakoma volt tiszteletére. A fényes áldomáson számosan jelentek meg a közélet kitünőségei, az ipar jelesei, továbbá a kiállitáson, valamint a királyi várpalota és az uj országház épitkezésén Thék Endrével együtt dolgozott iparosok. Ott voltak többek között: *Matlekovits* Sándor, *Burchard-Bélaváry* Konrád főrendiházi tag, *Márkus* József főpolgármester, *Halmos* János polgármester, *Vészi* József orsz. képviselő, *Hausmann* Alajos, *Ney* Béla miniszteri tanácsos, *Rajner* Kálmán vezérigazgató, lovag *Falk* Zsigmond, *Gelléri* Mór, *Rejtő* Sándor müegyetemi tanár, *Vajda* Zsigmond festőművész, *Glück* Frigyes, *Vaszilievits* tanácsnok, dr. *Magyarevits* Mláden, *Hevesi* József, *Györgyi* Kálmán, *Faragó* Ödön, botfai *Hüvös* József stb. Az első felköszöntőt *Matlekovits* Sándor mondta Thék Endrére, a másodikat lovag *Falk* Zsigmond a főpolgármesterre, azután *Márkus* József, *Glück* Frigyes, *Gelléri* Mór, *Vészi* József, *Hausmann* Alajos, *Rejtő* Sándor, *Ney* Béla, *Hevesi* József, *Soltész* Adolf és többen mondtak felköszöntőket. A társaság késő éjjeli óráig maradt együtt lelkes és vidám hangulatban.

— **Az országos iparegyesület** segélypénztári szakosztályának *Kürschner* Jakab elnöklete alatt e hó 10 én tartott ülésén tárgyalták a trachoma-beteg tagok kórházi ápolási dijának megtéritése tárgyában kiadott belügyminiszteri rendelet ellen a közigazgatási birósághoz intézendő panaszt, a melyet a kereskedelemügyi miniszterhez is felterjeszteni szándékoznak. Állást foglalt ezután a szakosztály a betegsegélyezés reformjára nézve a kerületi betegsegélyző pénztárak nemrég lefolyt kongresszusán hozott határozatokkal szemben és elhatározta, hogy a szakosztályban képviselt segélypénztárak kivánságait szintén a miniszter elé fogja terjeszteni Ezután *Kiss* Adolf ismertetett néhány közigazgatási birósági határozatot a gyógydijak fizetésére vonatkozólag, majd elfogadta a szakosztály a gyógyszer-anomáliák megszüntetése tárgyában az elnök által szerkesztett és a kereskedelmi miniszterhez intézendő fölterjesztést. Kimondta továbbá a szakosztály, hogy a közönség tájékoztatása végett legközelebb foglalkozni fog az orvosok mozgalmával. Kisebb ügyek elintézése után az ülés véget ért.

— **Az országos iparegyesület** *butor- és rokonipari szakosztálya* vasárnap, márczius 16 án delelőtt 10 órakor az egyesület helyiségében (VI., uj-utcza 4. sz., I. emelet) szervező ülést tart.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— Márczius 13. —

Gabonatőzsde.

Ma éjjel 8 fokos fagy volt, a mely tekintve azt, hogy a nap intenziv ereje már életre keltette a vegetácziót, bizonyára kárt is okozott; hogy mennyit, azt majd csak később lehet megállapitani. A hideg idő miatt a tavaszi vetés is némi késedelmet szenved, s mindez nem maradt befolyás nélkül a gabonaüzletre. Noha a külföldi gabonapiaczok alacsonyabb gabonaárakat jelentettek, a mai gabonatőzsdénken barátságosabb hangulat uralkodott, pedig a malmok ma is távolt maradtak s csak 2–3 vásárolt. A budapesti malmok tartózkodó maguktartását azt vélik elérhetni, hogy az itteni piaczon nagy mennyiségü gabona fog összegyülni, a mi azonban az idén aligha fog beteljesedni, tekintettel arra, hogy a vidéki készletek a tavalyi gyengébb termés következtében már nagyon megcsappantak. A nagyobb mérvü áprilisi felmondások is ki vannak zárva, mert 9.30 koronás alapon nagyobb mennyiségü buzát nem épen lehet az országban beszerezni. Ma összesen 1200 mm. buza érkezett Budapestre, ellenben a napi lisztelszállitás átlag 15.000 mmázsára rug.

A *készárupiaczon* a *buza* irányzata kezdetben szilárd volt, később azonban 3000 mm. romániai 75 kilos buzának eladása 9 korona árban 50 kilonkint kedvezőtlenül befolyásolta a hangulatot. Eladatott 16.000 mm. buza, kezdetben 5 fillérrel javult árakon, melyek később mérsékelten gyengültek. *Rozs* gyenge forgalom mellett szintén 5 filléerel javult. Prompt szállitásra 7.45–7.50 k.-ig helybeli paritásra és 7.55–7.60 k.-ig 3 hóra helyben jegyzünk. *Takarmányárpaban* az irányzat és az árak változatlanok, helyben és helybeli paritásra 5.90–6.25 k. között fizetnek. *Zab* ma gyengén volt forgalomban, az irányzat és árak nem változtak. Minőség szerint helyben 7.40–7.90 k.-ig jegyzünk. *Tengeri* (ó) helyben 5.30–5.40 k-ig jegyez. *Uj tengeri* tartott, prompt szállitásra helyben 5.22½ k-ig és helybeli paritásra 5.15–5.20 k.-ig érhető el. — Eladatott:

Buza. *Tiszavidéki*: 500 mm. 77 kg. 9.55 k., felső, három hónapra.
Kisujszállási: 1000 mm. 79 kg. 9.79½ k., három hónapra.
Pestmegyevidéki: 100 mm. 76.5 kg. 9.45 k., három hónapra.
Szent-tamási: 3000 mm. 76.2 kg. 9.55 három hónapra.
Ókanizsai: 1500 mm. 74 kg. 9.40 k., három hó napra.
Romániai: 3100 mm. 75 kg. 9.— k., három hónapra.
Raktáráru: 3500 mm. 78.5 kg. 9.80 k., 1000 mm. 78 kg. 8.55 k., mindkettő három hónapra.

Rozs: 130 mm 7.45 k., 100 mm. 7.45 k., készpénzfizetés, paritás mellett.

Árpa: 100 mm. 6.05 k., készpénzfizetés mellett, malomba szállitva.

Zab: 100 mm. 7.87½ k., 400 mm. 7.65 k., 100 7.65 k., mind készpénzfizetés mellett.

Tengeri: 300 mm. 5.17½ k., készpénzfizetés mellett paritásra.

Cinquantin: 100 mm. 6.05 k., készpénzfizetés mellett, malomba szállitva.

Lóhere: 20 mm. 49.— k., készpénzfizetés mellett.

Az arak 50 kilogrammonkint koronaertékben értendők.

A **határidőüzlet** a nagy hideg miatt szilárd iránnyzattal nyilt meg s az árfolyamok emelkedtek. Később a román buza miatt gyengült az irányzat. — Köttetett:

Délelőtt:

Buza 1902 áprilisra 9.37, 9.36, 9.38, 9.33 k.
Buza 1902 májusra 9.37, 9.38, 9.36, 9.33 k.
Buza 1902 októberre 8.27, 8.24, 8.27, 8.25 k.
Rozs 1902 áprilisra 7.58, 7.59 k.
Zab 1902 áprilisra 7.65, 7.66, 7.63, 7.65 k.
Tengeri 1902 májusra 5.24, 5.22, 5.24 korona.

Déli 1 óra 30 perczkor hivatalosan záródnak.

Buza 1902 áprilisra	k.	9.32— 9.33
Buza 1902 májusra	»	9.32— 9.34
Buza 1902 októberre	»	8.24— 8.25
Rozs 1902 áprilisra	»	7.58— 7.59
Zab 1902 áprilisra	»	7.64— 7.65
Tengeri 1902 májusra	»	5.23— 5.24
Repcze 1902 augusztusra	»	12.40—12.50

Delutani forgalom.

A délutáni tőzsde bágyadt irányzattal nyilt meg, az árak gyengültek. Berlin ½ márkával magasabb, Páris 10–20 centime-mal alacsonyabb, Liverpool ⅛ shillinggel magasabb árakat jelent.

Délután 4 óra 30 perczkor hivatalosan záródnak:

Buza 1902 áprilisra	k.	9.32— 9.33
Buza 1902 májusra	»	9.33— 9.34
Buza 1902 októberre	»	8.24— 8.26
Rozs 1902 áprilisra	»	7.56— 7.57
Zab 1902 áprilisra	»	7.63— 7.64
Tengeri 1902 májusra	»	5.22— 5.23
Repcze 1902 augusztusra	»	12.40—12.50

Terménytőzsde.

A terménytőzsdén mérsékelt forgalom mellett fizettek *sertészsirért* 55.75 kor. 50 kilónkint.

A *nyers szesz* maradt változatlanul 39 k. pénz, 39.50 k. áru.

Értéktőzsde.

Mig a spekuláczió az utolsó napokban a konverzió tárgyalásából némi ösztönzést nyert és csekély mértékben ugyan, résztvett az üzletben, ma, midőn a konverzió kérdése befejezettnek tekinthető, ismét nagyfoku üzlettelenség uralkodott, minek következtében a hagulat is kedvtelenebbé vált. A forgalom első felében némi érdeklődés nyilvánult még az osztrák-magyar államvasuti részvényekben, melyek bécsi vásárlások alapján emelkedtek, később azonban az egész vonalon megakadt a forgalom és az árfolyamok lemorzsolódtak. A külföldi tőzsdék szintén üzlettelenséget jelentettek, ugy, hogy zárlatig nem javulhatott a hangulat. A helyi értékek piaczán, valamint járadékokban semmi érdeklődés nem mutatkozott, az árfolyamok mérsékelten gyengültek.

Elötözsde.

Az előtőzsdén nagyfoku üzlettelenség uralkodott, minek következtében az árfolyamok az egész vonalon lemorzsolódtak. — Köttettek: Osztrák hitelrészvény 699.——697.40-ig, magyar hitelbank 719.50–719.–-ig, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 448.—, osztrák-magyar államvasut 682.50–681.–-ig, rimamurányi vasmü 509. 508.25-ig, magyar koronájáradék 97.75–97.70-ig, közuti vasut 656.——655.–-ig.

11 óra 15 perczkor zárodnak: Osztrák hitelrészvény 697.25–697.50-ig, magyar hitelbank 718.——718.50-ig, magyar leszámitoló és pénzváltóbank 447.——448.–-ig, magyar ipar- és kereskedelmi bank 60.——62.—-ig, magyar jelzáloghitelbank II kib. 481.50–482.–-ig, osztrák-magyar államvasut 681.——681.50-ig, déli vasut 69.——70.—-ig, rimamurányi vasmü 509.—510.–-ig, magyar koronajáradék 97.70–97.75-ig, közuti vasut 654.——654.50-ig, városi villamos vasut 319.——319.50-ig.

Déli tőzsde

A déli tőzsde minden ösztönzés hiányában kedvtelen maradt. — Köttettek: Osztrák hitelrészvény 696.50–697.75-ig, magyar hitelbank 716.——717.50-ig, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 448.50, magyar jelzálog hitelbank II. kib. 481.——482.–-ig, osztrák-magyar államvasut 680.–682.—-ig, déli vasut 68.—, rimamurányi vasmü 506.50–508.–-ig, magyar koronajáradék 97.65–97.70-ig, magyar aranyjáradék 120.10, közuti vasut 653.–655.–-ig. — Helyi értékekben köttetett: magyar aszfaltgyár 160.–163-ig, budapesti bankegyesület 104.—, salgótarjáni kőszénbánya 520.—.

1 óra 30 perczkor zárodnak: Osztrák hitelrészvény 696.50–696.75-ig, magyar hitelbank 716.——716.50-ig, magyar leszámitoló és pénzváltóbank 447.——447.50-ig, magyar ipar- és kereskedelmi bank 60.——62.—-ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 481.50–482.—-ig, osztrák magyar államvasut 680.——681.–-ig, déli vasut 68.——68.50-ig, rimamurányi vasmü 507.——508.—-ig, magyar koronajáradék 97.70–97.75-ig, közuti vasut 654.——655.—-ig, városi villamos vasut 318.——320.–-ig.

Prämium-üzlet: Dijbiztositások: Osztrák hitelrészvenyben holnapra 5–6 k., nyolcz napra 14–16 k., márczius végére 20–22 korona.

Utótőzsde.

Az utótőzsde üzlettelenül folyt le, az árfolyamok lemorzsolódtak. — Köttetett: Osztrák hitelrészvény 696.75–695.–-ig, magyar hitelbank 716.——715.50-ig, osztrák-magyar államvasut 680.50–679.—-ig, rimamurányi vasmü 507.——505.50-ig.

4 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 695.25–695.50-ig magyar hitelbank 716.——716.50-ig, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 447.——447.50-ig, magyar ipar- és kereskedelmi bank 60.—62.—-ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 481.——481.50-ig, osztrák-magyar államvasut 679.50–680.—-ig, déli vasut 69.—70.–-ig, rimamurányi vasmü 506.—507.—-ig, magyar koronajáradék 97.70–97.75-ig, közuti vasut 653.—653.50-ig, városi villamos vasut 319.——319.50-ig.

Sertés kereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, márcz. 13 Hizott sertésárak: I. *Magyar* elsőrendü: Öreg nehéz 100–102 f. Öreg közép —.— f. Fiatal nehéz 106–107 f. Fiatal közep 102–104 f. Fiatal könnyü 100–102 f. II. *Magyar szedett*: Nehéz —.— f. Közep —.— f. Könnyü —.— f. III. *Romániai*: Nehéz —.— f. Közep —.— f. Könnyü —.— f. IV. *Romániai eredeti* (Stachl): Nehéz —.— f. V. *Szerbiai*: Nehéz 102–104 f. Közep 98–100 f. Könnyü 96–98 f.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokásszerü levonások mellett egy kilogramm sulyra fillérekben értendők. Szokásszerüleg a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronkint 45 klgr. vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4 százalék vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) sulya vétetik irányadónak.

Sertésletszám: 1902 márcz. 11 napján volt készletben 32.232 drb, márcz. 12. napjan felhajtatott 956 drb, márcz. 12 napján elszállittatott 493 drb, márcz. 13. napjára maradt készlet: 32.695 darab. — A hizott sertés üzletirányzata: változatlan.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, márcz. 13. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Buzditó impulzus hiányában a mai *előtőzsdén* ismét általánosan stagnált az üzlet. Az irányzat azonban alapjában szilárd maradt s egyes értékek emelkedtek is. Ez utóbbiak közt különösen az osztrák-magyar államvasuti és az északi vasuti részvények emelkedtek államositási hirekre. Ujabb kedvező kartell-hirekre az alpesi bányarészvények is emelkedtek. Hitelrészvények el voltak hanyagolva. Járadékok és valuták el voltak hanyagolva.

11 orakor zarodnak: Osztrák hitelrészvény 697.25, magyar hitelbank 716.—, osztrák-magyar államvasut 682.—, déli vasut 68.—, alpesi bányarészvények 395.50, rimamurányi vasmü 507.50, májusi járadék 101.70, magyar koronajáradék 97.60, török sorsjegy 110.25, német birodalmi márka 117.32.

A *déli tőzsde* nagyon csendesen nyilt meg, alig változott árfolyamokkal. — Jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 697.—, magyar hitelbank 716.—, Länderbank 427.—, union-bank 569.—, anglo-bank 285.50, bank egyesület 465.—, osztrák-magyar államvasut 681.—, déli vasut 68.—, elbavölgyi vasut 472.—, alpesi bányarészvények 395.—, rimamurányi vasmü 507.—, prágai vasipar 1450.—, májusi járadék 101.70, magyar koronajáradék 97.60, török sorsjegy 110.50, német birodalmi márka 117.36.

A délutani magánforgalomban a déli tőzsde zárlata után maradt: Osztrák hitelrészvény 695.50, magyar hitelrészvény 713.—, angol-osztrák bank 286.—, bankeggyesület 463.50, union-bank 567.—, Länderbank 427.50, osztrák-magyar államvasut 680.—, déli vasut 69.50, elbavölgyi vasut 472.50, gőzhajózási részvény 467.—, alpesi bányarészvények 299.—, rimamurányi vasmü 507.—, májusi járadék 394.50, osztrák koronajáradék 97.65, török sorsjegyek 110.—, német birodalmi marka 117.33.

Bécs, márcz 13. (*Magyar értékek zárlata* 4%-os aranyjáradék 120.05, tiszai és szegedi kölcsönsorsjegy 163.—, magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.80 magyar kel. vasut áll. kötvény 120.20, leszámitóló- és pénzváltób.-részvény 444.50, magyar kereskedelmi bank 2525, magy. koronajáradék 97.60 4%-os magy földtehermentesitési kötv. 97.—, magyar hitelbank részvények 711.—, magyar nyeremény-k.-sorsjegy 196.50, kassa-oderbergi vasut-r. 372.50 rimamurányi vasmü 506.25, magyar czukoripar 1470.

Bécs, márcz 13. (*Osztrák értékek zárlata*) 4.2%-os papir-járadék 101.65, 4%-os osztrák aranyjáradék 120.85, 1860. sorsjegy 154.75, osztrák hitelsorsjegy 437.—, angol osztrák bank —.—, bécsi Bankverein 463.—, osztrák-magyar bank 1636.—, déli vasut részvény 67.50 dunagőzhajózási társulat 880.—, dohányrészvény 298.—, cs. és kir. vert arany 11.36, német bankváltók 117.27 4.2%-os ezüstjáradék 101.40, osztrák koronajáradék 99.20 1864. sorsjegy 244.—, osztrák hitelintézeti részvény 695.50 union-bankrészvény 566.—, osztrák Länderbank 427.—, osztrák-magyar államvasut 680.—, elbavölgyi vasut 472.—, alpesi részvények 394.—, 20 frankos arany 19.09, londoni váltóár 240.10, bécsi tramway Litt. A. 287.—, Litt. B. 283.—, Lipótkohó 335.—. Gyengébb.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, márcz. 13. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Noha a külföldi tőzsdék nyugodt magatartást jelentettek s Newyorkból valamivel gyöngébb árjegyzések hire érkezett, az itteni piaczon buzában és rozsban szilárdabb magatartás érvényesült a megnyitáskor. A téliesre fordult időjárás következtében némi vásárlási kedv mutatkozott, de az hamarosan ki volt elégitve s teljesen élettelen üzlet mellett eladási hajlam állott be, a mire az irányzat még nyugodtabb lett. Zárlatkor buzában a javulás 2 fillérrel apadt, mig rozsban egészen elveszett; zab folyó határidőre tartott, május—juniusra 3—4 fillérrel gyöngült, tengeri nem változott. — Köttetett: Buza május—juniusra 9.44—9.40, zab tavaszra 7.90—7.93—7.90, zab május—juniusra 7.89, tengeri május—juniusra 5.53 rozs tavaszra 7.74–7.76, rozs május—juniusra 7.70—7.73, repcze augusztus—szeptemberre 12.85—13 k. Zárlatkor buza tavaszra 9.40, május—juniusra 9.41, rozs május—juniusra 7.72, rozs tavaszra 7.75–7.76 korona.

Szesz üzlettelen. Kontingentált szesz azonnali szállitásra 38.20 k. pénz, 38.60 k. áru.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDÉK.

Berlin, márcz. 13. (Az *Egyetértés* tudósitójának táviratozzák.) A spekuláczió biztatás hiányában ma is tartózkodó volt s azért az üzlet a legszükebb határok között mozgott. Vasrészvények jók. Kőszénpapirok gyöngén tartották magukat. Magánkamatláb a nagy médiő esedékesség k miatt 1⅞%-ra emelkedett.

Zárlatkor jegyeztetik: 4.2%-os papirjáradék —.—, 4%-os osztrák aranyjaradék 103.—, elbavölgyi vasut —.—, magyar koronajaradék 98.30, osztrák-magyar államvasut 146.—, kassa-oderbergi vasut —.—, bécsi váltóár 85.10, magyar vasuti beruházási kölcsön 101.40, alpesi bányareszvény —.—, Disconto Commandit 196.40 általanos villamossági Edison 192.25, gelsenkircheni 167.30 Laura-kohó 202.—, 4.2%-os ezüstjáradék 101.60, 4%-os magyar aranyjaradék 101.10, osztrák hitelrészvény 219.25, déli vasut 18.50, Károly Lajos-vasut 101.25, orosz bankjegyek 216.55, 4% uj orosz kölcsön 96.40, török dohanyreszvény —.—, olasz jaradék 100.90, magyar hitelbank —.—, Dynamit Trust 175.25, Harpeni 166.—. Csendes.

Berlin márcz. 13. (Esti tőzsde) Osztrák hitelreszveny 219.40, déli vasut 19.40, osztrák-magyar államvasut 145.60. Csendes.

Frankfurt márcz. 13. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészvény 219.10 déli vasut 19.25, Disconto-Commandit 196.25, berlini Handelsgesellschaft 157.40, Harpeni —.—, Laura-kohó 201.75, magyar aranyjaradék —.—, osztrák aranyjaradék —.—, osztrák papirjáradék —.—, osztrák-magyar államvasut —.—, német bank 215.25, drezdai bank 138.40, gelsenkircheni —.—, Hibernia 162.30 olasz jaradék —.—, magyar koronajáradék —.—, osztrák ezüstjaradék —.—. Szilárd.

Hamburg, márcz. 13. (Utótőzsde.) Osztrák hitelrészvény 219.15. Üzlettelen.

Hamburg, márcz. 13. (Zárlat.) 4.2% ezüstjáradék 101.40, 1860. sorsjegy 155.25, osztrák déli vasut 19.—, 4%-os osztrák aranyjaradék 102.70, osztrák hitelrészvény 219.35 osztrák-magyar államvasut 145.75, olasz járadék 100.70, 4%-os magyar aranyjaradék 100.90. Nyugodt.

Paris, márcz. 13. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) *3 ora 40 perczkor zarodnak*: Osztrák-magyar államvasut —.—, 4%-os osztrák arany járadék 103.95, osztrák Länderbank —.—, 3%-os franczia járadék 101.32, ottoman-bank 562.—, 3½%-os franczia jaradék 101.97, alpesi bányareszvények —.—, déli vasut —.—, 4%-os magyar aranyjaradék 101.50, parisi bankreszvény 1007.—, olasz jaradék 100.15, franczia törlesztési jaradék —.—, osztrák földhitelintézeti reszvény —.—, török dohányreszvény 321.—. Bágyadt.

London, márcz. 13. (Megnyitás.) Angol consol 94¼.

London, márcz. 13. (Zarlat.) 4.2%-os angol consolok 94³⁄₁₆, spanyol jaradék 76½, négyszázalékos magyar aranyjaradék 100½, 4% os rupia 64½, leszámitolási kamatláb 2¹¹⁄₁₆, bécsi váltóar 12.25, déli vasut 4.—, olasz jaradék 99¼, négyszazalékos osztrák járadék —.—, Canada Pacific vasut 115⅞, ezüst 25.—, 3%-os aranykölcsön —.—. Állandó.

KÜLFÖLDI ÁRUTŐZSDÉK.

New-York, márcz. 13 (Zárlat.) *Gyapot*: New-Yorkban helyben 9⅛ (9⅛ tegnap), gyapot márcziusra 8.88 (8.97), gyapot juniusra 8.82 (8.86), gyapot New-Orleansban helyben 8⅝ (8⅝). — *Petroleum* Stand White Newyorkban 7.20 (7.20), petroleum Stand White Philadelphiaban 7.15 (7.15), petroleum Rafined in Cases 8.30 (8.30), petroleum Credit Balances at Oil City 1.15 (1.15). *Zsir*: Western steamt 9.90 (9.75), zsir Rohe és Brothers 9.90 (9.90). — *Tengeri* irányzata: tartott. Tengeri májusra 67½ (67⅝), tengeri juliusra 66⅝ (66⅞), tengeri szeptemberre 65 – (65⅝). — *Buza* irányzata gyenge. Piros őszi buza helyben 86— (86⅝), buza márcziusra 82⅛ (82⅛), buza májusra 81⅜ (82¼), buza juliusra 81⅝ (82½), szeptemberre 81⅞ (81⅝). — Gabona szállitási dija Liverpoolba 1½ (1½). — *Kávé* fair Rio 7. sz 5⅝ (5⅝), kávé márcziusra 5.05 (5.05), kávé juniusra 5.30 (5.30). — *Liszt* Spring Wheat Clears 2.85 (2.85). *Czukor* 2²⁸⁄₃₂ (2⅞). — *Ón* 27.40 (27.62). — *Réz* 12½–12⅜ (12¼–12½).

Chikago, márcz. 13. (Zárlat.) *Buza* irányzata: gyenge. Buza májusra 75½ (76½), buza juliusra 76 – (76⅞). — *Tengeri* irányzata: tartott. Tengeri májusra 61⅞ (62⅜). — *Zsir* márcziusra 9.30 (9.30), májusra 9.42 (9.42). — *Szalonna* short clear 8.65 (8.65). — *Sertéshus* májusra 15.35 (15.30)

Praga, márcz. 13 *Nyersczukor* Aussigban azonnal szállitva 17.45 k., áprilisra 17.55 k., finomitott kész áru Prágában 84.— k.

Hamburg, márcz. 13 *Nyersczukor* márcziusra 6.40, áprilisra 6.50, májusra 6.57, juniusra 6.65, juliusra 6.75, augusztusra 6.85, szeptemberre 6.90 októberre 7.17, novemberre 7.25 deczemberre 7.30, 1903 januárra 7.37, februárra 7.45 márka.

Hamburg, márcz. 13 *Kávé* márcziusra 30¼, májusra 30½, szeptemberre 31½, deczemberre 32.— fillér fontonkint.

Berlin, márcz. 13. Buza májusra 170.50, juliusra 169.50, nyugodt; rozs májusra 147.75, juliusra 146.50, nyugodt; zab májusra 156.75, juliusra 154.75 tartott; tengeri májusra 119.50 juliusra 119.50, tartott; olaj májusra 54.80, októberre 53.70, tartott; szesz (70-es) helyben 34.20.

Boroszló márcz. 13. Buza helyben 17.70, sárga buza helyben 17.60, rozs helyben 14.90, zab helyben 15.—, repcze helyben 26.70, tengeri 100 kilónkint 13.—.

Köln, márcz. 13. Olaj 60.—.

Paris, márcz. 13. *Buza* folyó hóra 21.45, áprilisra 21.75, május-juniusra 22.20, májustól négy hóra 22.20, bágyadt: *rozs* folyó hóra 15.–, áprilisra 15.—, május-juniusra 15.35, májustól négy hóra 14.75, nyugodt; *liszt* fleur de Paris folyó hóra 26.25, áprilisra 26.60, május-juniusra 27.20, májustól négy hóra 27.45, lanyha; *repczeolaj* folyó hora 62.25, áprilisra 62.25, májustól négy hóra 62.—, négy utolsó hóra 62.25, nyugodt; *szesz* folyó hóra 25.50, áprilisra 25.75, májustól négy hóra 26.75 négy utolsó hóra 27.75, lanyha; *nyers czukor* folyó hóra 17.25, áprilisra 17.50, májustól négy hóra —.—, október négy hóra —.—, nyugodt; *fehér czukor* folyó hóra 21⅛, áprilisra 21.25, májustól négy hóra 21.75, októbertől négy hóra 22.75, lanyha; *finomitott czukor* folyó hóra 95.50, áprilisra 96.—. Időjárás: hideg.

Havre, márcz 13. *Kávé* folyó hóra 36½ frank, négy hónapra 37½ frank.

ÜZLETI TUDÓSITÁSOK.

A központi vásárcsarnok árai. (*Magánjelentés.*) A mai kevésbbé élénk forgalomban az élelmiczikkek ára csekélységgel emelkedett. Ponty kilója 140 fillér, harcsa 160 fillér, csuka 120 fillér, kecsege 3 korona, balatoni süllő 150 fillér, dunai süllő 120 fillér, viza 220 fillér, tok 240 fillér, lazacz kilója 8 korona, tengeri hal kilója 5 korona. Tyuk darabja 130 fillér, kappan 160 fillér, a vidékről felküldött hizott ludak kilója 150 fillér, pulyka 120 fillér. Teavaj kilója 240 fillér, főzővaj 180 fillér. Édes turó 80 fillér, tejföl literje 70 fillér. Friss tojásból (másodrendü ládaáru) 40 darabot olvastak 2 koronáért.

Marhavásár.

Budapest, márcz. 13. (*Braun* József és fia czég jelentése az *Egyetértés* számára.) Felhajtatott 1335 darab magyar ökör, 549 magyar tehén, 126 magyar bika, 54 magyar bivaly. Összesen 2064 darab vágómarha. Habár a mai felhajtás mintegy 300 darabbal volt kevesebb, mint a mult héten, az üzlet azonban mégis kedvezőtlen irányzat mellett folyt le, mivel kevés idegen vevő vett részt a vásárlásban. — Az egységi árak változatlanok maradtak.

Következő árakat jegyeztünk métermázsánkint:

Jó minőségü magyar hizott ökrökért	56–64 k.-ig
Közép minőségü magyar ökrökért	48–54 »
Alárendelt » » »	42–48 »
Jó minőségü tarka tehenekért	50–58 »
Közép » » »	40–48 »
Bikákért	44–58 »
Bivalyokért	36–42 »

eleven sulymérték szerint.

Vesztegvásár márcz. 10 én. Felhajtatott: 251 darab szerbiai vágómarha. — A vásár irányzata nehézkes volt. — Az árak suly szerint. Jobb minőségüért 53–58 k.-ig, másodrendüért 47–52 k.-ig; alárendelt minőségüért 40–46 koronáig.

Juhvásár.

Budapest, márcz. 10. (*Braun* József és fia czég jelentése az *Egyetértés* számára.) Felhajtatott 647 darab magyar juh. — A vásár lanyha volt. — Következő árakat jegyeztünk: Elsőrendü hizott ürükért 41.50 k.-ig, jó minőség birkákért 33 k-ig páronként. Elsőrendü hizott ürükért (kiviteli) 44–46, jóminőségü birkákért 36–40 fillérig kilónkint.

Szerkesztői üzenetek.

K. B. *Debreczen.* *Maróczy* Géza, a montekarlói sakkverseny győztese Szegeden született. Most 30 éves. Atyja mülakatos volt, s fiát gépészmérnöknek szánta. *Maróczy*, *Charousek* halála óta, a ki *Laskert* is megverte, *Lasker* mellett a világ legjobb sakkjátékosa. *Charousek* szintén magyar volt, s tavaly hunyt el. A montekarlói sakktorna hat hétig tartott, s a husz partie közül *Maróczy* 14³⁄₄-et nyert meg, tehát 74 száza ékát az összes partiknak. *Pillsbury* Harry amerikai, s szintén fiatal ember.

Tulajdonos és kiadó:
„Egyetértés" Hirlapkiadó, Irod. és Nyomda-Részv.-társaság.
Igazgató: *Erdős Armand.*

Napirend 1902 márczius 14.

Naptár: Péntek, márczius 14. — Római katholikus: Matild. — Protestáns: Matild — Görög-orosz: (márczius 1.) Endre. — Zsidó: Veadar 5. — Nap kél: 6 óra 1 perczkor, nyugszik: 5 óra 46 perczkor. — Hold kél: 8 óra 12 perczkor reggel, nyugszik: 11 óra 19 p. este

A kereskedelmi miniszter fogad d. u. 4 órakor.

A főváros pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése d. u. 4 órakor.

Szabad liczeum. A reáltanoda-utczai főreálban este 6—7 óráig dr *Décsy* Károly: Elmekór és elmekórház

Sorozás a Mária Terézia-laktanyában (üllői-ut) reggel 8 órakor. Sorra kerül a 1801—2000 sorszámig.

A müegyetemi zenekar hangversenye a Royal nagytermében este fél nyolcz órakor.

A VII. ker Barcsay-utczai főgimnázium ifjuságának hangversenye a VI. ker. körben, Royal B) épület este hét órakor.

Felolvasás az iparmüvészeti muzeumban délután öt órakor.

Nemzeti muzeum: Ásványtár d. e. 9–1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődijjal tekinthetők meg.

Országos képtár az akadémiában d. e. 9—1-ig.

Iparmüvészeti muzeum zárva.

Technologiai muzeum d. e. 9—1 óráig.

Mezőgazdasági muzeum (kerepesi-ut 72.) d. e. 9—1-ig.

A földtani intézet muzeuma zárva.

A magy tud. akadémia Goethe-szobája d. e. 10—12-ig.

Muzeumi könyvtár d. e. 9—1 óráig.

Akadémiai könyvtár délután 3—7-ig.

Egyetemi könyvtár d. e. 9—12-ig.

Az uj országház kupolacsarnoka és lépcsőháza d. e. 10—1 óráig 40 fillér, azontul este 6 óráig 1 korona.

Állatkert nyitva egesz nap. Belepti dij 30 kr.

Egyetemi füvészkert (az üllői-uton) nyitva d. e. 8—12-ig és d. u. 2—6 óráig.

A m. kir. központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térkep-gyüjteménye nyitva 10—1-ig.

Magyar kir. kereskedelmi muzeum. *Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár* V., váczi-körut 32. szám. Hivatalos órák 9—2-ig. *A hazai termékek állandó kiállitása és a kereskedelemtörténeti gyüjtemény*, továbbá a *háziipari kiállitás* (melyben az üzletvezetőség árusitásokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban. Nyitva: 9—12-ig és vasárnap d. e. 9 órától 12-ig. — A *külföldi kirendeltségek* központi üzletvezetősége (magyar kereskedelmi részvénytársaság V., váczi-körut 32.)

IDEGENEK NÉVSORA

Erzsébet királyné szálloda és pension. Veigelsberg E.-né Abony. — Latinovits L. Baja — Prudovits L.-né Érsekujvár. — Jancsa J. Bécs. — Droskovics A. H.-M.-Vásárhely. — Révész S. Veszprém. — Szántó J. Budapest. Almássy L. Nyitbátor. — Talmasidatz D. Arad. — Thör R. N.-Szeben. — Oláh E. Budapest. — Tanka S. Halas. Győry S. Pozsony. — Tolnai M. Arad.

Pannonia szálloda. Csathó Zs. Csongrád. — Békeffy E. Csacza. — Kékesy D. T.-Füred. — Fodor Gy. Szászváros. Kraul R. Bécs. — Veress J. Kolozsvár. — Füzesséry T. Füzesér. Szabolcska M. Temesvár. — Freyler P. Pécs. — Korossy B. T.-Szt.-Márton. — Kovács I. Érkávás. — Rónay B. Jászkisér. Szokoly A. Bernecze. — Bartalos I., Mészáros K. Pápa. — Balázsovits E. Pta-Monostor. — Tisza I. P.-Ladány. — Kupa A. Turkeve. — Nicolajevics I. Versetz. — Herczeg S. Turkeve. Pál J. Dad. — Fülessy P. Puják. — Dr. Farnek D., Dr. Kern L. B.-Topolya. — Kerekes G. Szolnok. — Molnár I. N.-Körös.

Metropole szálloda. Mattalien O. Drezda. — Berger A. Velbert. — Reisweik A. Regensburg. — Serge T. Baskon. Kaufmann B. Adlerkosteletz. — Bernaschek J., Bing G. Bécs. Michel E. Sarajevo. — Dr. Akcsy J. Löcse. — Dr. Goltinger Gy. Somogyvár. — Kelen J. Szolnok. — Polga S. M.-Sziget. — Egry Gy. Pozsony. — Tóth L. Mihályfa. Paál D. G.-Mikola. — Sárospataky J. S.-A.-Ujhely. — Miksu A. Zágráb. — Schuster J. Debreczen. — Vujits Gy. Zenta. Kovács A. Izsák. — Mark K. Arad. — Bátor K. P.-Vacs. Nagy Gy. Világos. — Grünstein O. Tornyosneme. Schwarcz A. Reszege. — Weisz S. Losoncz. — Strausz L. B.-Bánya. Fried Zs. P.-Szunyogh. — Rosenfeld S. P.-Ladány. Klein J. Székesfehérvár.

Nádor szálloda. Barcsay A. N.-Barcza. — Horváth Gy. Szombathely. — Ebenspanger A. Bécs. — Séh O. Solt. — Rákóczy F. Kolozsvár. — Feldmann J., Csillag F. Földes. — Buzi J. Szentes. — Fleischer M. Apostag. — Schiffmann K. Pozsony. — Leitner C. Ó-Becse. — Sárffy E. Szatmár. Kohn L. N.-Enyed. — Hauser K. Baja. — Sipos E. Barcs. Kneiser A. Kőszeg. — Kalmár Ó. Veszprém. — Schindler E. Sopron. Kardos L. M.-Óvár.

SZINHÁZAK és MULATSÁGOK.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Évi b. 39. Havi b. 7.
Budapest, 1902 márcz. 14 én.

Tristán és Izolda.

Zenedráma 3 felvonásban. Irta: Wagner Richard. Szövegét forditotta: Ábrányi E.

Személyek:

Tristán	Burrian
Marke király	Ney D.
Izolda	Vasquezné
Kulwenál	Takáts
Melot	Kiss
Brangéne	Berts M.
Pásztor	Gábor
Kormányos	Ney B.
Ifju hajós	Déri

Kezdete fél 7 órakor.

NEMZETI SZINHÁZ.

Évi b. 53. Havi b. 11.
Budapest, 1902 márcz. 14-én.
Harmadszor:

Pogány Gábor.

Dráma 5 felvonásban. Irta: Ferenczy Ferencz.

Személyek:

Özv. Pogány P.	Rákosi
Br. Pogány P.	Horváth
Br. Pogány G.	Császár
Br. Pogány H.	Helvey
Br. Pogány P.-né	Györgyné
Pogány A.	Török
Lindner B.	Maróthy
Kovács Z.	Mihályfi
Hollay	Körösmezei
Hollayné	Boer
Jetti	Harmat
Margit	Csiari
Pataki	Gál
Az ügyvéd	Hetényi

Kezdete ½8 órakor.

MAGYAR SZINHAZ.

Budapest, 1902 márcz. 14-én.

A svihákok.

Operett előjátékkal és két felv. Szövegét irták Lindau és Kren. Ford. Feld Aurél és Mérei A. Zene Ziehrertől.

Személyek:

Gilka	Boross
Mimi	Szelestey
Blitz Fritz	Sziklai
Berta	Ledofsky
Vendéglős	Iványi
Anna	Bolgár
Roland	Farkas
Wondracsek	Stoll
Rodenstein	Margó
Muggenheim	Almási I.
Malter Prém	Delly
Kampel	Mátrai
Kampelné	Sellő
Szepi	Dalnoki
Krepelka	Iványi
Zaftics	Hegyi
Hornyicsek	Erdős
Finkelstein	Kunossi
Lóri	Almássi L.
Biri	Sólyom
Tini	Karvázi
Fifi	Szalontai

Kezdete 7½ órakor.

VÁR-SZINHÁZ.

Budapest 1902 márcz. 14-én.
Zárva.

Uránia

Magyar tudományos szinház.
Budapest, 1902 márcz. 14-én.

A tánc.

Kezdete 7½ óra kor.

NÉPSZINHÁZ.

Budapest, 1902 márcz. 14-én.

Ádám és Éva.

Operett 3 felvonásban. Irták: Blum és Toché. Zenéjét szerzette G. Serpette. Forditotta: Bálint Desző és Makai Emil.

Személyek:

Ádám	Szirmai
Éva	Küry
Adramalek	Kovács M.
Lucifer	Németh
Asmódi	Harmath
Gábor	Nyári
Corbonlonius	Szerdahelyi
Cynthia	Kápolnai
Marcellus	Delli
Gálena	Kovács K.
Rabszolga	Nagy
Rabnő	Delliné
Benoit	Szabó
Régalard	Ujvári

Kezdete 7 órakor.

VÍG-SZINHÁZ.

Budapest, 1902 márcz. 14 én.

Balatoni rege.

Regényes szinjáték 4 felvonásban. Irta: Herczeg F. Zenéjét szerzette: Kun L.

Személyek:

A király	Fenyvesi
Benigna	Csillag T.
Kinizsi Pál	Pethes
Drágfi	Kazaliczky
Palóczi	Balassa
Pipacs	Szerémy
A molnárné	Haraszthy
Sztropkó	Rónaszéki
Stóziusz	Vendrei
Sió	Varsányi

Kezdete 7½ órakor.

Fővárosi gyermek-szinház.

Rottenbiller-utcza 37/6. sz.
Igazgató Feld Zsigmond.
Budapest, 1902 márcz. 14 én.
Zárva.

Szinházi játékrendek.

A m. kir. operaház müsora: *Szombaton* Bánk bán.

A nemzeti szinház müsora: *Szombaton* II. Rákóczy Ferencz fogsága. *Vasárnap* d. u. Karácsonyi álom, este Pogány Gábor.

A népszinház müsora: *Szombaton* Egy görbe nap. *Vasárnap* d. u. Szökött katona, este Az aranyos.

A vigszinház müsora: *Szombaton* Kurucz Feja Dávid (először.) *Vasárnap* d. u. Balatoni rege, este Kurucz Feja Dávid.

A magyar szinház müsora: *Szombaton* Lotti ezredesei. *Vasárnap* délután Svihákok, este Lotti ezredesei.

Kiselejtezünk

1902 márczius 25-ig tetemesen **leszállitott** áron nász- és alkalmi

Ajándék

a legfinomabb és müvészies kivitel

Ortner Rezső és Társa
Porczellán fest. **gyár**
raktára: 43314
Teréz-körut 32.
!! Vigyázat Sarok-üzlet!!

Legfinomabb minőségü porczellán, rendkivül szép festésü dus aranynyal, legerősebb tüzégetés, 6 személyes teljes készletek.

Étkező finom	frt 5.50	Kávés modern	frt 3.25
Étkező modern	frt 6.75	Kávés elegáns rococo	frt 4.25
Étkező rococo	frt 8.75	Tea finom szép festés	frt 3 50
Étkező renaisanc	frt 9.75	Tea rococo dus arany	frt 4.50
		Mocca szerv. tálczával	frt 4.25
		Üvegkészl. fin. vésett	frt 8.50

Étkező 12 személyre 15, 20, 25 és 35 forint. Majolika függőlámpák potom olcsó 5 frt 50 kr.

Vidéki megrendelésnél kérjük a vasuti állomás megnevezését.

Fővárosi Orfeum

(Nagymező-utcza 17.) 42982

Ma este **nagy előadás** a Somossy-unokák javára.

Fölülfizetést köszönettel vesz a jövedelmet kezelő bizottság.

A télikertben reggel 5 óráig Vörös Elek czigányzenekara hangversenyez.

Halálos itélet!

„MORT"

poloska-irtó szesz

kiválóan sikerült vegyi összetételénél fogva, fölülmulja az összes eddig létező szereket, amennyiben nemcsak a poloskát, hanem azok petéit is véglegesen kiirtja, a „MORT" legcsekélyebb foltot sem hagy hátra, tehát még a legfinomabb butoroknál és tapétáknál is bátran használható.

Egy üveg ára 40, 80, 120 és 250 fillér.

„MORT" mindennemü rovartirtópor.

Poloskák, bolhák, legyek, szunyogok stb. legbiztosabban ható ellenszere. — **Ezen por kiváló szolgálatot tesz moly elleni védekezésnél.**

Egy doboz ára 40, 80 és 160 fillér.

„MORT" csotány és svábbogárirtó por

az egyedüli szer, melynek segitségével ezen kellemetlen férgeket 1—2 nap alatt teljesen kipusztithatjuk. — **E porral kezelt helyiségekben a féreg nem mutatkozik többé! Nem mérges!**

Egy doboz ára 40, 80 és 160 fillér.

Gyár, főraktár: 11491

MAJTHÉNYI BÉLA

droguista és vegykészitmények üzletében

Budapest, IV., Egyetem-utcza 11.

(a Gróf Károlyi palotával szemben)

a m. kir. honvéd csapatok és intézetek szerz. szállitója.

Mindennemü bel- és külföldi gyógyáru különlegességek, angol- és franczia illatszerek és pipereczikkek, vegykészitmények, háztartási, gazdasági és állatgyógyászati czikkek raktára.

Padlófényesitő szerek.

Tea, rum, cognac, cacao és csokoládé.

Rum és likör készitéséhez való anyagok.

YOST IRÓGÉP

TANFOLYAMOK EGÉSZ ÉVEN ÁT.

ORSZÁGOS MAGYAR GYORSIRÓ-EGYESÜLET MAGYAR, NÉMET LEVELEZÉSI és VITA-TANFOLYAMAI. * *

SOKSZOROSITÓ IRODA AZ EREDETI COPYING OFFICE elvállal mindennemű leirásokat, sokszorositásokat, költségvetéseket stb. SPECZIALITÁSA: KŐSOKSZOROSITÁS.

TECHNIKA vivmánya a YOST, az már nem egyedül NÉV, hanem FOGALOM, értetik alatta a LEGTÖKÉLETESEBB IRÓGÉP.

GÉPEKET BÁRHOL DIJTALANUL BEMUTAT A 43353

YOST IRÓGÉP RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

BUDAPEST „NEW-YORK" PALOTA.

Vizállás, 1902 márczius 13-án.

Folyó / állomás	Czentiméter		Folyó / állomás	Czentiméter	
Inn:			**Béga:**		
Schärding	+ 45	< 5	Kiszető	+ 102	< 3
Duna:			Temesvár	+ 6	< 4
Passau	+ 196	> 3	N.-Becskerek	+ 65	
Linz	— 72	> 1	**Tisza:**		
Bécs	— 77	< 9	M.-Sziget	+ 50	< 6
Pozsony	+ 149	< 11	Tekeháza	+ 19	< 6
Komárom	+ 233	> 7	Tisza-Ujlak	+ 18	< 8
Budapest	+ 189	> 6	V.-Namény	+ 162	< 21
Paks	+ 125	< 5	Záhony (Csap)	+ 58	< 4
Mohács	+ 243	< 11	Tokaj	+ 266	< 6
Gombos	+ 322	< 10	Tisza-Füred	+ 332	< 22
Ujvidék	+ 314	< 5	Szolnok	+ 405	< 25
Zimony	+ 426		Csongrád	+ 456	< 6
Pancsova	+ 407		Szeged	+ 478	< 14
Drenkova	+ 340	< 10	Török-Becse	+ 356	< 6
Orsova	+ 398		Titel	+ 394	< 6
Vág:			**Körös:**		
Szered	+ 80	< 4	Sebes: N.-Várad	+ 22	< 14
Rába:			Fekete: Tenke	+ 45	< 12
Győr	+ 240	> 2	Fehér: B.-Jenő	+ 50	> 4
Dráva:			Kettős: Békés	+ 276	< 8
Zákány	+ 10	< 7	Hármas: Gyoma	+ 389	< 9
Barcs	+ 63	< 12	**Maros:**		
Eszék	+ 180	< 11	Arad	— 40	< 6
Száva:			Makó	+ 78	< 10
Sziszek	+ 445	< 40			
Mitrovicza	+ 572	< 1			

Jegyek magyarázata: + null fölött, — null alatt, > áradat, < apadat.

Időjárás.

A m. kir. meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1902 márcz. 13-án reggel 7 órakor.

Állomások	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szél iránya és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérsék maximuma	Hőmérsék minimuma
Akna-Szlatina	64·0	— 9·2	W 4	0	—	1	—10
Szatmár	63·4	— 6·4	NW 5	0	—	1	—9
Eger	66·7	— 6·8	S 1	0	—	4	—11
Ungvár	66·4	— 9·5	NW 2	0	—	2	—10
Késmárk	67·4	— 12·0	N 6	2	2	—	—
Árvaváralja	68·7	— 13·6	NE 2	2	1	—1	—14
Selmeczbánya	67·3	— 11·4	NW 5	0	—	—2	—11
Budapest	66·4	— 5·8	N 2	0	—	4	—6
Ó-Gyalla	67.1	— 7·6	N 1	0	—	2	—8
Komárom	68·0	— 6·4	N 1	0	—	3	—7
Magyar-Óvár	68·6	— 5·0	NW 2	3	—	4	—6
Sopron	68·8	— 5·1	N 1	4	ny	2	—6
Herény	67·8	— 5·6	N 2	3	2	5	—8
Keszthely	67·5	— 2·0	N 3	0	—	5	—3
Pécs	68·4	— 2·3	NW 2	3	—	5	—3
Eszék	67·1	— 0·2	N 2	0	—	5	—3
Zágráb	69·0	— 0·6	—	0	—	7	—2
Fiume	66·2	+ 4·0	NW 1	3	—	13	2
Cirkvenica	65·5	+ 5·6	N 1	3	—	13	0
Debreczen	66·6	— 9.0	NE 7	0	—	—	—10
Kis-Kartal	65·6	— 6·2	N 2	0	—	3	—
Szolnok	66·8	— 6·2	SE 3	2	5	4	—7
Szeged	67·3	— 6·3	NE 2	0	4	5	—7
Arad	66·5	— 6·8	NW 5	0	2	3	—7
Zsombolya	66·2	— 9·9	N 1	1	4	4	—10
Temesvár	65·3	— 6·4	N 3	0	3	3	—7
Versecz	68·4	— 7·0	N 2	0	5	4	—8
Drenkova	65·1	— 4·8	NW 3	3	6	1	—6
Nagy-Várad	66·0	— 8·2	NE 4	0	1	3	—9
Kolozsvár	63·8	— 8·4	NW 6	0	1	3	—10
Nagy-Szeben	69·9	— 5·8	ESE 1	4	9	2	—7
Bécs	68·9	— 2·4	N 1	4	—	4	—5
Salzburg	68·6	— 3·4	—	0	—	5	—4
Klagenfurt	66.2	+ 4·3	W 1	0	—	7	—9
Póla	65·5	+ 4·3	ENE 2	1	—	11	3
Lesina	65·4	+ 4·4	ENE 1	4	—	11	3
Hamburg	69·8	— 2·8	ESE 3	4	—	—	—
Berlin	71·4	— 4·8	SE 2	1	2	—	—
Zürich	66·2	— 2·1	—	0	—	—	—
Biarritz	65·0	+ 10·2	WNW 3	4	1	13	9
Nizza	63·7	+ 7·2	E 2	0	—	13	3
Páris	64·6	+ 2·3	W 1	1	—	14	2
Christiansund	58·4	— 1·0	SE 4	2	—	—	—
Stockholm	67·2	— 8·0	WSW 2	0	—	—	—
Szent-Pétervár	63·1	— 16·4	WSW 2	3	—	—	—
Varsó	—	—	—	—	—	—	—
Moszkva	68·0	— 26·8	NNE 0	0	—	—	—
Kiev	59·5	— 14·3	NW 2	✱	1	—	—
Sarajevo	66·2	— 4·9	N 2	2	—	3	—5
Sulina	58·8	— 2·8	NNW 6	2	—	2	—5
Szófia	63·5	+ 5·4	WNW 4	4	ny	2	—4
Athen	62·6	+ 5·7	N 2	3	8	10	4
Torino	65·6	+ 4·0	—	4	—	12	4
Florencz	64·6	+ 5·8	S 0	4	—	14	4
Róma	64·6	+ 5·0	N 2	1	—	13	3
Nápoly	64·4	+ 7·8	NE 2	0	—	12	6
Brindisi	65·2	+ 6·7	N 5	2	—	11	7
Palermo	63·9	+ 10·8	SW 4	3	—	15	—
Malta	—	—	—	—	—	—	—

A szélirányok jelölése: N = észak, E = kelet, S = dél, W = nyugot. — Felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, ● = eső, ✱ = hó, ≡ = köd, ⇖ = zivatar.

A maximum Közép-Európát boritja, a minimum pedig északnyugaton és keleten tartózkodik.

Európában hideg és száraz idő uralkodik.

Hazánkban az idő szeles és fagyos volt. Az ország keleti felében helyenkint havazott. A hőmérő a Kárpátokban az éj folyamán — 10 C° alá is sülyedt.

Prognozis a következő 24 órára: Száraz és egyelőre még hüvös idő várható éjjeli fagygyal.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzése

1902. márczius 13.

Időjárás szép	Vizállás reggel 7 órakor 196 cm.	Hőmérő reggel 7 órakor — 6 C.	Légsulymérő reg. 7 ó. 770 m/m.

A) Árutőzsde.

I. Gabonaneműek. — Árak koronaértékben.

a) Kész áru.

A budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 **klgr.-kint.** — A minőségi suly hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza	74		75		76		77		78		79		80		81	
tiszavidéki	—.—	—.—	9 25	9.35	9.35	9.45	9 35	9 65	9 40	9 65	9 50	9 70	9 60	9.75	—.—	—.—
" uj	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
fehérm.	—.—	—.—	9 20	9.30	9 30	9 40	9 30	9 50	9.35	9 45	9 45	9.60	9 55	9 65	—.—	—.—
" uj	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
pestvidéki	—.—	—.—	9 20	9.30	9 30	9 40	9 30	9 50	9.25	9.55	9.45	9.60	9 55	9 65	—.—	—.—
" uj	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
bánság	—.—	—.—	9 10	9 20	9.25	9.40	9 26	9 50	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
bácskai	9 15	9 25	9 30	9 40	9 30	9 50	9 30	8 65	9 30	9 56	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
szerb átm.	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
román	—.—	—.—	8 90	8.95	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
bolgár	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—

	Minőség	Árfolyam kor.-tól	kor.-ig
Rozs — 50 kg.-kint	Elsőrendü	7 45	7 55
	Középminőségü	7.35	7.45
Árpa — 50 kg.-kint	Takarmány, elsőrendü	6.10	6.20
	" másodrendü	5 75	6.—
	Sörfőzésre tiszavidéki	—.—	—.—
	" felsőmagyarországi	—.—	—.—
	" dunántuli	—.—	—.—
Köles — 50 kg.-kint	—	4.90	5.—
Zab — 50 kg.-kint	Elsőrendü	7.70	7 95
	Középminőségü	7 55	7.70
Tengeri 50 kg.-kint	Belföldi	5.15	5 25
	Román v. bolgár	—.—	—.—
	Cinquantin	5.90	6.—
	Fehér	—.—	—.—
Repcze 50 kg.-kint	Káposzta	—.—	—.—
	Bánsági	—.—	—.—

b) Határidőre.

	Határidő	Pénz korona	Áru korona
Magyar buza — 50 kg.-kint	1902 október	—.—	—.—
	1902 április	9 35	9 37
Buza — 50 kg.-kint	1902 junius	—.—	—.—
	" október	8 25	8.26
	" május	9 32	9.34
	1902 április	9 33	9.24
Rozs — 50 kg.-kint	1902 október	6 84	6.86
	" május	—.—	—.—
	1902 április	7.57	7.58
Tengeri — 50 kg.-kint	1902 julius	5.35	5.37
	" október	—.—	—.—
	1902 május	5.22	5 23
Zab — 50 kg.-kint	1902 október	—.—	—.—
	1902 április	7 64	7.66
	" május	—.—	—.—
Kap.-repcze — 50 kg.-kint	1902 augusztus	12 45	12.50
	" február	—.—	—.—

II. Leszámoló árfolyamok

Buza 50 kg.-kint		—.—
Rozs 50 kg.-kint		—.—
Tengeri 50 kg.-kint		—.—
Zab 50 kg.-kint		—.—
Árpa		—.—
Kap.-Repcze		—.—

IV. Hajózási fuvardij.

	Honnan	fillér
Duna	Pancsova	40—43
	Ujvidék	36—39
	Bezdán	26—28
	Kalocsa	22—24
	D.-Földvár	21—23
Tisza	Szentes	50—52
	Szeged	44—46
	Zenta	42—44
	Titel	37—41
Száva	Mitrovicz	56—60
Béga	Temesvár	64—66
	N.-Becsk.	42—44

A fuvardij 100 kilogrammonkint a szállitással és a biztositási dijjal értetik. Győrbe a fuvardijtétel 20 fillérrel magasabb.

II. Különféle termények.

Ár 100 kilogrammonkint.

		Faj	Pénz korona	Áru korona
Ingyen hordó 50 kg.-kint	**Disznózsir**	budapesti	55 75	56.25
		vidéki	—.—	—.—
50 kg.-kint	**Szalonna**	magyar la légeneszáritott vidéki	—.—	—.—
		városi légeneszáritott, 4 darabos	46	47 —
		" " 3 "	49	50 —
		füstölt	—.—	—.—
Zsákkal együtt göngyölegsuly tisztasuly helyett. Minőség 500 grammonkint 50 kg.-kint	**Szilva**	bosnyai, 1901 évi, usance-minőség	14 25	14 50
		" " 100 darabos	16.75	17
		" " 85	19 75	20 25
		szerbiai, usance-minőség	13 50	14.—
		" 100 darabos	16.50	17.—
		" 85	19 50	20.
Ingyen hordó 50 kg.-kint	**Szilvaiz**	szlavoniai 1901	19	19 60
		szerbiai 1901	17.50	17 75
50 kg.-kint	**Heremag**	luczerna magyar, 1901	45 —	53 —
		lóhere aprószemü 1901	42.—	46.—
		" középszerü 1901	47 —	49.—
		" nagyszemü 1901	53.—	58.—

B) Értéktőzsde.

Kamatláb	Értékpapirok	Utolsó árfolyam pénz (100 kor.-kint)	áru
	I. Államadósság.		
	a) Magyar államadósság.		
4 %	Aranyj. 100,500, 1000 ar. frt névért. drbok, adóm. 100 ar. frt 240 k.	120.10	120.60
4 %	Aranyjáradék, 10,000 ar. frt névért. dbokb. adóm. 10,000 ar. frt = 24.000 k.	—.—	—.—
4 %	Aranyjáradék, adómentes, 100 ar. frt = 240 k. márcz. k.	120.10	120.60
3½ %	Koronaértékü járadék, adómentes	89 50	90 —
4 %	" " "	97.60	98. -
4 %	" " " márcz. k.	—.—	—.—
4 %	" " " márcz. k.	97.65	97.75
4½ %	1876. kel. vas. államk. ar. frtb. 100 ar. frt=240 k.	120. -	121.—
4½ %	1889. államv. aranyk., adóm. 100 ar. frt = 240 k.	120. -	121.—
4½ %	1889. évi átlanivasuti ezüstkölcsön	100.90	101.90
3 %	Államk. vask. czélj. ar. adóm., 10 f. sterl.=240 k.	84.50	86.60
—	1870. nyereményk., 100 frtos drb 100 frt = 200 k.	196. —	198.
—	1870. " 50 " 50 frt = 100 k.	196 —	198.—
4½ %	Magyar regale-kárt. kötvény, adómentes	101.	101.75
4½ %	Horvát-szlavon	100.75	101.50
4 %	Magyar földtehermen.-esitési kötvény, adómentes	97.25	98.25
4 %	Horvát-szlavon " "	96.50	97.50

Kamatláb	Értékpapirok	Utolsó árfolyam pénz (100 kor.-kint)	áru
4 %	Tiszai és szegedi nyeremk. adom., 100 frt = 200 k.	161.—	163.—
4½ %	Horvát-szlavon jels. földv. kötv. adólev. 7%	—.—	—.—
	b) Osztrák államadósság.		
4⅕ %	Egyesitett járadék papirban február—augusztus	101 50	102.—
4⅕ %	" " " május—november	101.50	102.—
4⅕ %	Egyesitett járadék ezüstben január—julius	101.35	101.85
4⅕ %	" " " április—október	101.35	101.85
4 %	Aranyj., adóm., ar. frtban, 100 ar. frt = 240 k.	121.—	121.60
4 %	Koronaértékü járadék	98.30	98.40
3⅕ %	Államsorsj. 1854. évb. 250 frt. p. p. = 525 k.	194.—	196
4 %	" 1860. " 500 " o. é. = 1000 k.	155 —	157.
	" 1860. " 100 " " = 200 k.	183 50	186 50
	" 1864. " 100 " " = 200 k.	244.—	248.—
	" 1864. " 50 " " = 100 k.	244.—	248 —
	II. Más kölcsönök.		
6 %	Bolgár államv. zálogkölcsön 100 ar. frt = 240 k.	99.50	100.60
4½ %	Bosnyák-herczegovinai orsz. kölcsön 1895. évből	92.50	93.50
4½ %	Bosnyák-herczegov. orsz. vasuti kölcs. 1898. évről	99.—	100.

Kamatláb	Értékpapirok	pénz (100 kor.-kint)	áru
4½ %	Budapest főváros 1890. évi kölcsöne, adómentes	100.50	101.50
4 %	Budapest székes-főváros kölcsöne adómentes	94.65	95 05
4 %	Temes-bégavölgyi rizszab. társ. kölcsöne	96.—	96. —
	III. Záloglevelek és kölcsönkötv.		
	a) Budapesti intézetek kibocsátással.		
4½ %	Belvárosi takarékpénztár r.-t.	99.50	100.50
4½ %	Egyesült bpesti fővárosi takarékpénztár frtban	100.—	101. —
4 %	" " "	94 —	95.—
6 %	Egyes. tégla- és czementgyár r.-t. elsőbbs. k.	102.-	103.—
4½ %	Ganz és társa vasönt. s gépgyár r.-t. kölcs. köt.	99.75	100 75
5 %	Kisbirtokosok országos földhitelint. frtban	101 75	102.75
5 %	" " " 50½ évre	101.75	102.75
4½ %	" " " 50½ évre frtban	99.75	100.75
4 %	M. agr.- és járadékbank r.-t. szölőkötv.	95 —	96.—
4½ %	" " " járadékjegy visszafiz. 105%	98 50	99.50
4½ %	" " " Záloglevél koronaértékben	99.50	100.50
4½ %	M. ált. kőszénb. r.-t. els. k. 41 é. 100 frk.-kint	—.—	—.—
4½ %	Magyar földhitelint. o. é. frtban	100.25	101.25
4 %	" " 41 évre	98.75	97.75
4 %	" " koronaértékben 50 évre	96 75	97 75
3½ %	" " koronaértékben 63 évre	87 75	88 75
4 %	" " szabály. és talajjav. frtban	96 50	97 50
4½ %	Magyar helyiérd. vasutak kötv. 50½ évre	97.50	98.50
4 %	" " " 50 évre	91.50	92.50
4 %	" " " 50 évre 105%	93.50	94.50
4½ %	Magyar jelzáloghitelbank frtban	99.50	100 50
4½ %	" " 50 évre	99.50	100.50
4 %	" " frtban	95. 0	96. —
4 %	" " 50 évre	95. —	96. —
4½ %	" " közs. kötv. 50 évre frtban	99.50	100.50
4½ %	" " közs. kötv. 50 évre	99.50	100.50
4 %	" " közs. kötv. 50 évre frtban	94.50	95.50
4 %	" " közs. k. 50 é., vf. 110 frt.	95. —	100 —
3½ %	" " k. k. 60 é. 100 frk. = 96 k.	—.—	—.—
4 %	" " nyer.-kötv.	124	126
4 %	" " osztr. felülb.	127 —	129.—
3 %	" " nyer.-kötv.	105 50	107.—
4½ %	Magyar országos közp. takarékpénzt. 40 é. frtban	99.50	100 50
4½ %	" " 50 é.	99.50	100 50
4 %	" " "	94 50	95 50
4½ %	M. takarékp. közp. jelzálogb. 1, 2, 3, 6, 7, 8. kib.	99.50	100.50
4½ %	" " 4., 5. kib.	98.—	99.—
4 %	" " "	93 —	94.—
4½ %	" " közs. kötv.	98.25	99.25
4 %	" " "	93 —	94.—
5 %	Országos központi hitelszövetkezet kötv.	100 —	101. —
4 %	Osztrák-magyar bank 40½ évre frtban	100.10	101.10
4 %	" 50 évre	100.10	101.10
4½ %	Pesti hazai első takarékp. közs. kötv. 50 évre	99.—	100.
4 %	" " " frtban	96.50	97.50
4½ %	" " zálogl. 50 évre	—.—	—.—
4 %	" " "	96 —	97. —
4½ %	Pesti m. keresk. bank frtban	100.—	100.75
4 %	" " "	95.50	96 50
4½ %	" " közs. kötv. 50½ évre	100 —	100.75
4½ %	" " közs. k. visszf. 110% frtb	104.25	105.25
4 %	" " közs. k. visszf. 105%	96.50	97 50
	b) Vidéki és külföldi int. kibocsátással.		
5 %	Albina takarék és hitelintézet	101.—	102.—
5 %	Aradi polgári takarékp. 40 évre	—.—	—.—
5 %	" " 40 é. visszafiz. 110%	—.—	—.—
5½ %	" " 40 évre	—.—	—.—
4½ %	Aradmegyei takarékpénztár	98 —	99. -
5 %	Bosnyák-herczeg. szabad. orsz. bank 20 évre	—.—	—.—
5 %	" " 30 évre	102.50	103.50
4½ %	Debreczeni első takarékpénztár	97.50	98 50
5 %	Erdélyr. m. jelzáloghitelb. 40 évre	100.—	101.—
4½ %	" " 40 évre visszafiz.	99.—	100. —
4½ %	Horvát-szlavon országos jelzálogbank	99 -	100.
4½ %	" " közs. kötv.	99. —	100.
5 %	Nagyszebeni ált. takp. 31½ é., visszf. 110%	102.—	—.—
5 %	" " 40 évre, visszf. 106%	102.—	—.—
5 %	" " 40 évre, III. kib.	102 50	103.50
4½ %	" " 35 évre, IV. kib.	100. —	101
5 %	Nagyszebeni földhitelintézet	102.—	103.—
5½ %	" "	106.—	107.—
5 %	" "	106 —	107. —
4½ %	" " VI. kib.	100 —	101 —
3 %	Osztrák földhitelintézet nyer.-kötv.	133 —	135 —
5 %	Temesvár első takarékpénztár	100.—	101.—
4½ %	" "	98 —	99.—
	IV. Elsőbbségi kötvények.		
4½ %	Adria m. kir. tengerhajózási részvényt.	100. —	101. —
4 %	Budapesti közuti vaspálya-társ. koronaért.	97.—	—.—
4 %	Budapest villamos városi vasut r.-t.	95.50	96.50
4 %	Budapest-pécsi vasut	95 75	96.75
4 %	Déli vasut 100 márka = 118 k.	105. —	107.
4 %	" 1900. évi kib. 100 frankonkint	—.—	—.—
3 %	Első cs. kir. sz.b. dunagőzhajózási társ.	—.—	—.—
4 %	Kassa-oderbergi vasut 1889,	98. —	100.
4 %	" 1889, 100 m. = 118 k.	115.50	116.50
4 %	" 1891,	98.50	99.50
4 %	" 1891, 100 m. = 118 k.	115.50	116.50
4 %	" (oszt. von.) 1889. ez.	99.50	100.50
4½ %	Magyar folyam- és tengerhajózási r. t.	98.50	99. —
5 %	Magyar-gácsországi vasut I. kib.	108.50	109.50
5 %	" II. kib.	108.50	109.50
4 %	" ezüst	97.	98.
5 %	Magyar ny. v. (székesf.-győr-grazi vonal)	107. —	108. —
5 %	" 1874. kib.	107. —	108. —
4½ %	Magyar v. els. k. beruh. ezélra, 100 m. = 118 k.	119. —	120. —
4 %	Osztrák-magyar államvasut 1888. 100 m. = 118 k.	—.—	—.—
3 %	" X. kib. 1885 100 fr. = 96 k	—.—	—.—
4½ %	Torontáli helyi érdekü vasutak	96.25	97.25

Osztalék 1900-ra	V. Bankok részvényei		Utolsó árfolyam pénz (koronaérték)	áru
15.—	Angol-osztrák bank	240	265.—	266.—
10.—	Budapesti bankegyesület	200	104 —	105 —
20.—	Első magyar iparbank	300	318.—	322.—
9.60	Fiumei hitelbank	160	145.—	146.—
60.—	Budapesti giro- és pénztár-egylet	2000	—.—	—.—
12.—	Hazai bank-részvény-társaság	200	210.—	212.—
—.—	Hermes magy. ált. váltóüzlet részvt.	200	200.—	202.—
15.—	Horvát kereskedelmi bank	240	—.—	—.—
30.—	Horvát leszámitoló bank	400	—.—	—.—
11.—	Horvát-szlavon országos jelzálogbank	200	216.—	218.—
36.—	Magyar általános hitelbank	400	400.—	408.—
36.—	" " márcz. k.	400	716 —	717.—
10.—	Magyar ipar- és kereskedelmi bank	200	—.—	—.—
10.—	" " márcz. k.	200	80.—	82.—
frs 25	Magyar jelzáloghitelbank	240	—.—	—.—
frs 25	Magyar jelzáloghitelbank márcz. k.	240	481 —	482.—
30.—	Magyar kereskedelmi r. t.	400	448 —	458.—
24.—	Magyar leszámitoló és pénzváltó bank	400 K.	—.—	—.—
24.—	" " márcz. k.	400	448.50	449.50
50.—	Magyar takarékp. közp. jelzálogbankja	1000	965	975
32.—	Osztrák hitelintézet	320	—.—	—.—
32.—	Osztrák hitelintézet márcz. k.	320	688 25	696 75
79.70	Osztrák-magyar bank	1200	1640	1640.—
140.—	Pesti magyar kereskedelmi bank	1000	2625	2630.—
30.—	Unionbank	400	568.—	572.—

Osztalék 1900-ra	VI. Takarékpénztárak részvényei		pénz	áru
12.—	Belvárosi takarékpénztár	200	204.—	208.—
14.—	Budapest III. kerületi takarékpénztár	200	200.—	205.—
12.—	Budapest-erzsébetvárosi takarékpénztár	200 K.	180 —	182.—
24.—	Budapesti tak. pénzt. és orsz. zálogk. r. t.	400 K.	408 —	408.—
124.—	Egyesült budapesti fővárosi takarékp.	600	2110 —	2120 —
36.—	Magyar általános takarékpénztár	500 K.	545 —	550.—
80.—	Magyar országos központi takarékpénzt.	600	1298	1408 —
850 —	Pesti hazai első takarékpénztár	2000	16050	16125.—
	VII. Biztositó-társaságok részv.			
24.—	Bécsi biztositó társaság	400	390.—	400.—
26.—	Bécsi élet- és járadék-biztositó intézet	400	520.—	530.—
168.—	Első magyar általános biztositó társaság	2000	6200	6250
10.—	Fonciere, pesti biztositó intézet	200	194	200
16.—	Magyar jég- és viszontbiztositó r.-t.	200	246	250
—.—	Nemzeti baleset-biztositó r.-t.	200 K.	163.—	168.—
34.—	Pannonia viszontbiztositó intézet	600	1050 —	1100 —
	VIII. Gőzmalmok részvényei.			
—.—	Concordia-gőzmalom r.-t.	800	195.—	205.—
—.—	" elsőbbségi részv.	800		
60.—	Első budapesti gőzmalom r.-t.	500 K.	1125 —	1175.—
24 —	Erzsébet-gőzmalom-társ.	400	410.—	420.—
10.—	Lujza-gőzmalom r.-t.	320	215.—	220.—
40 —	Pesti hengermalom-társ.	800	860.—	880.—
30.—	Pesti molnárok és sütők gőzmalom r.-t.	400	410.—	420 —
24.—	Pesti Viktória-gőzmalom	300	330 —	340.—
	IX. Bányák és téglagyárak részv.			
16 —	Budapest-szentlőrinczi téglagyár	20	285.—	305.—
—.—	Egyesült tégla- és czementgyár r.t.	200	—.—	—.—
10.—	Északm. egyesült kőszénb. és iparv.	200	207 —	212 —
14.—	Esztergom-szászvári kőszénbánya r. t.	K. 400	200.—	205.—
13 —	Felsőmagyarorsz. bánya és kohóm. r.-t.	200	259 —	262 —
—.—	István téglagyár r.-t.	200	40.—	50.—
14.—	Kis-sebesi gránitbánya r.-t.	200 K.	260 —	265 —
—.—	Kőbányai gőztéglagyár r.-t.	320	550 —	570 —
20.—	Kőszénbánya és téglagyár r.-t.	20 K.	315 —	320 —
—.—	Lechner rákosi téglagyár r.-t.	200	—.—	150 —
24 —	Magyar asphalt r.-t.	200	160	163
—.—	Magyar ált. kőszénbánya r.t.	200	241 —	243 —
—.—	Magyar keramiai gyár r.-t. elöv. jog. n.	200	133.50	138 50
—.—	Péterhegyi téglagyár r.-t.	200 K.	—.—	—.—
36.—	Salgótarjáni kőszénbánya r.-t.	200	520 —	524 —
—.—	Ujlaki tégla- és mészégető r.-t. elöv. jog. n.	300	165.—	170.—
	X. Vasművek és gépgyárak részv			
12.—	Első magyar gazdasági gépgyár r.-t.	400	185.—	190.—
—.—	„Danubius" m. hajó- és gépgyár r.-t.	200 K.	144.—	148.—
—.—	Fegyver- és gépgyár részvénytársaság	300	—.—	—.—
160.—	Ganz és társa vasöntöde és gépgyár	800	2200 —	2250.—
—.—	Magyar belga fémipargyár r.-t. elsőbbs.	200 K.	—.—	—.—
—.—	Magyar waggon- és gépgyár r.-t.	200	—.—	—.—
—.—	Nadrági vasipar társulat	400	350.—	360.—
15.—	„Nicholson"-gépgyár részv.-társ.	200 K.	175.—	180 —
—.—	Rimamurány-salgótarjáni vasmű r.-t.	200	—.—	—.—
—.—	" márcz. k.	200	506 50	507 50
—.—	Schlick-féle vasöntöde és gépgyár	400	180 —	185.—
10.—	Teudloff s Dittrich gépgyr.-t. Aj sor. elölj.	200 K.	179.—	180 —
—.—	Weitzer János gép-, waggongyár r.-t.	400 K.	130 —	140 —
	XI. Könyvnyomdák részvényei.			
25.—	„Athenaeum" irodalmi és nyomdai r.-t.	300	210.—	220.—
—.—	Franklin-társulat	300	490.—	500.—
—.—	„Pallas" irodalmi és nyomdai r.-t.	400	340.—	345 —
170.—	Pesti könyvnyomda r.-t.	1000	2450.—	2500.—
	XII. Különféle vállalatok részv.			
70.—	Általános waggonkölcsönző-társulat	400 K.	775.—	795.—
—.—	„Apollo" kőolajfinomitó-gyár r.-t.	200 K.	—.—	—.—
80.—	Bantlin-féle vegyi gyárak r.-t.	500 K.	1350	1375 —
—.—	Bihar-Szilágyi olajipar r.-t.	200 K.	200.—	210.—
—.—	Brassói cellulose gyár r.-t.	200 K.	310.—	320.—
12.—	Budapesti általános villamossági r.-t.	200 K.	220.—	225.—
180.—	Bpesti Zsolnay-féle porcz.-fayencegy. r.-t.	2000 K.	—.—	—.—
12.—	Első magyar betüöntöde r.-t.	200	250.—	255.—
—.—	Első magyar gyapjumosó- és bizom. r.-t.	200	630.—	660.—
—.—	Első magyar részvény serfőződe	600	2150.—	2200 —
34.—	Első magyar sertéshizlaló r.-t.	400	415.—	420.—
16.—	Első magyar szálloda r.-t.	160	435.—	445.—
—.—	Első pesti spódium és csontliszt gyár	200	310.—	320.—
140.—	Fiumei rizshántoló- és rizskeményitő gyár	1000	2565.—	2575.—
56.—	Gschwindt-féle szeszgyár	400	910.—	930.—

Osztalék 1900-ra	Értékpapirok		pénz (koronaérték)	áru
12.—	„Hungária" műtrágya és kénsav-gyár	400	210.—	220.—
28.—	Kabelgyár részvénytársaság	400	480.—	485 —
—.—	Kőbányai polgári serfőző részvény-tár.	200 K.	140	145 —
150.—	Magyar czukoripar r.-t.	1200 K.	1490	1530 —
16.—	Magyar fém- és lámpaáru-gyár r.-t.	200	260.—	265 —
—.—	Magyar gázizzófény r.-t.	200	526.—	536.—
20.—	Magyar ruggyantaárugyár r.-t.	200	336 —	346 —
30.—	Magyar vasuti forgalmi r.-t. elöv. jog. n.	200	426.—	430 —
15.—	Magyar villamossági r.-t.	200 K.	252 —	255 —
—.—	Mezőgazdasági ipar-részv.-társ.		—.—	—.—
60.—	Nagyszebeni villamosmű r.-t.	1000	920.—	940.—
—.—	Nemzetközi villamossági társaság	400	467 —	470.—
70.—	Nemzetközi waggonkölcsönző r.-t.	400 K.	730.—	760 —
—.—	Popper Lipót faipar r.-t.	400	—.—	—.—
—.—	Quarnero részvénytársaság	200	—.—	—.—
36.—	Royal nagyszálloda részvénytársaság	200 K.	—.—	—.—
—.—	Szegedi kenderfonógyár r. t.	400	540.—	560.—
—.—	Sziszeki tárházak r.-t.	200	—.—	—.—
—.—	Telefon-Hirmondó r.-t.	100 K.	—.—	—.—
—.—	Törökbirodalmi dohányegyedárusági r.-t.	192	295.—	297 —
	XIII. Közlekedési vál. részv			
30.—	Adria m. kir. tengeri hajózási r.-t.	250	455.—	460 —
—.—	Adria m. kir. tengerhajózási r. t. uj kib.		438 —	440 —
—.—	Aradi és csanádi egyes. v. r.-t. törzs.-r.	200	—.—	—.—
—.—	Baja-Zombor-Ujvidéki helyi érd. v. r.-t.	200	—.—	—.—
28.—	Barcs-pakráczi vasut elsőbbs. részv.	200	405.—	409 —
28 —	Budapesti közuti vaspálya társ.	200	—.—	—.—
18.—	" márcz. k.	200	653 50	654 —
14.—	Budapesti villamos városi vasut r.-t. div. jegy	200	425.—	430.—
4.—	" "	200	319 —	320 —
—.—	" élv. jegy		115 —	120.—
—.—	Budapest-szent-lőrinczi h. é. vasut	200	—.—	—.—
—.—	Bpest-ujpest-rákosp. vill. köz. vasut r.-t.	200 K.	155 —	160 —
—.—	Debreczen-hajdunánási vasut h. é. v. els. r.	200	—.—	—.—
—.—	Déli vasut	480	—.—	—.—
—.—	" márcz. k.	480	68 —	69 —
—.—	Első cs. kir. szab. dunagőzhajó-társ.	1050	875 —	880 —
—.—	Gölniczvölgyi vasut r.-t. elsőbbs. részv.	200 K.	194.—	200.—
—.—	Kassa-oderbergi vasut	400	370 —	374.—
—.—	Kassa-tornai helyi érd. vasut r.-t. els. r.	400	397.—	399.—
—.—	Magyar folyam- és tengerhajózási r.-t.	200 K.	—.—	—.—
—.—	Magyar-gácsországi vasut	400	428.—	432 —
—.—	Magyar helyi érdekü vasutak r.-t.	400	—.—	—.—
—.—	Magyar nyugoti vasut	400	428.—	430 —
—.—	Máramarosi sóvasut els. részvény	200	198.—	202.—
—.—	Máramarosi sóvasut törzsrészvényei	200	115.—	117.—
—.—	Máramarosi sóvasut B. részvényei	200	115.—	117.—
—.—	Marosvásárh.-szászrég. vasut els. részv.	200	—.—	—.—
120.—	Oriente magy. tengeri hajózási r.-t.	1000 K.	1500.—	1540.—
—.—	Osztrák-magyar államvasut	480	—.—	—.—
—.—	" márcz. k.	480	680 —	680.50
—.—	Pécs-barcsai vasut	400	435.—	437.—
—.—	Szt.-Lőrincz-Szlatina-Nasiczi h. é. v. els. r.	200	—.—	—.—
—.—	Temesvár-Módosi h. érd. v. r.-t. els. r.	200 K.	—.—	120.—

Nevertos drbkint	XIV. Sorsjegyek.	pénz	áru
10	Bazilika sorsjegy	17.—	18.—
10	" osztr. felülbélyegzéssel	18.50	19.50
—	" nyeremény-jegy	—.—	—.—
200	Budapesti nyereménykölcsön 1870. évről	415 —	429 —
80	Budavárosi sorsjegy	185.—	250.—
80	" osztr. felülbélyegzéssel	310.—	316 —
4	„Jó sziv" egyesületi sorsjegy	10.40	11.—
4	" osztr. felülbélyegz.	10.40	11.—
—	Magyar jelzáloghitelbank nyer.-jegy	27 —	29 —
—	" osztr. felülb.	29 —	31.—
10	Magyar vörös-kereszt sorsjegy	27 —	28.—
10	" osztr. felülbélyegz.	29.50	30.50
—	" nyeremény-jegy	—.—	—.—
24	Olasz vörös-kereszt sorsjegy	33.—	34.—
24	" osztr. felülbélyegz.	35 —	36.—
—	Osztrák földhitelintézet nyeremény-jegy	38.—	40.—
20	Osztrák vörös-kereszt sorsjegy	55.—	57 —
200	Osztrák hitelintézeti sorsjegy	434	439 —
p. p. 84	Pálffy sorsjegy	128	133.—
86	Szerbiai nyer.-kölcs. 100 fr.-kint ...2% k.	81.—	83.—
96	Szerbiai nyer.-kölcs. 100 fr.-kint (o. felülb.) 1900	82	84.—

XV. Pénznemek.	pénz	áru
Arany, cs. és kir. vert	11.38	11.43
" " kör.	11.29	11.34
" osztrák vagy magyar 8 frtos	19.08	19.12
20 frankos	19.08	19.12
20 márkás	23.46	23.54
török aranylira	—.—	—.—
Német birod. vagy egyenért. bankj. (100 márka)	117.22	117 42
Franczia bankjegy (100 frank)	95 50	95.80
Olasz bankjegy (100 lira)	93.45	93.75
Papirrubel darabonkint	2.54	2.55
Román bankjegy (100 lei)	94.90	95.30
Szerb bankjegy (100 ezüst dinár)	83.70	84.70

Bank-kamatl.	XVI. Váltók árfolyama (látra).		pénz	áru
3 %	Amsterdam	100 hollandi frtért	197.80	198 20
3 %	Brüssel	100 frankért	—.—	—.—
3 %	London	10 sterlingért	240 15	240.55
4 %	Német bankpiaczok	100 márkáért	117 25	117 45
5 %	Olasz bankpiaczok	100 líráért	93 35	93 65
3 %	Páris	100 frankért	95.52	95.72
3½ %	Svájczi bankpiaczok	100	94.80	95.10
5½ %	Szentpétervár	100 rubelért	254.50	255.50

Leszámoló árfolyamok márcz. 13-áról.

Magyar ált. hitelbank	716.—	Pesti m. keresk. bank	2525	Ganz-féle vasöntöde r.-t.	2200.—
Osztrák hitelintézet	696.—	Athenaeum könyvnyomda r.-t.	215	Első magyar ált. biztositó r.-t.	—.—
Magyar aranyjáradék	120	Első magyar részv.-serfőző	—.—	Adria m. kir. tengerhajóz. r.-t.	—.—
Magyar koronajáradék	75 50	Magy. keramiai gyár r.-t.	—.—	Bpesti takp. és zálogk. r.-t.	—.—
Magyar ip. és keresk. bank	80	Magyar asphalt r.-t.	160	Victoria-gőzmalom	—.—
Magyar jelzáloghitelbank	481	Magyar czukoripar r. t.	—.—	Budapesti vill. városi vasut	319
Magyar leszámitoló bank	499	Kőbányai polgári serfőző	—.—	Magyar ált. takarékpénztár	—.—
Rima-Murányi vasmű r.-t.	506	Kőszénbánya és téglagyár r. t.	—.—	Magyar villamossági r.-t.	—.—
Bpesti közuti vaspálya t.	654	Felsőm. bánya- és kohómű	262	Ujlaki téglagyár r.-t.	—.—
Déli vasut	68	Hermes m. általános váltóüzlet	—.—	Magy. jég- és viszontbizt.	—.—
Osztr.-magyar államvasut	680	M. orsz. közp. takarékp.	—.—	Egyes. Bp. főv. takarékp.	2110
Budapesti bankegyesület	104	Kőbányai gőztéglagyár	—.—	Magy. kereskedelmi r.-t.	—.—
Első magyar iparbank	—.—	Schlick-féle vasöntöde r.-t.	—.—	Pesti hazai első takarékpénztár	—.—
Hazai bank r.-t.	—.—	Salgó-Tarjáni kőszén	519	István téglagyár	—.—

Kamatozó kincstári utalvány kamatlába (6 hó)	3%	Járadékok és bankzáloglevelek elzálogositásánál	4⅓%
Az Osztrák-Magyar bank kamatlába váltóleszámitolásnál	3½%	Más értékpapirok elzálogositásánál	4½%

Ezen hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, s compact betűkből szedve 8 fillérrel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Ezen hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, s compact betűkből szedve 8 fillérrel fizetendő.

TELEFON 706. Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válaszra szükséges levélbélyeg vagy levelezőlap beküldetik és a hirdetés alatt álló szám közöltetik. TELEFON 706.

Kis hirdetéseket elfogad az Egyetértés számára a központi hivatal Papnövelde-utcza 8. sz. és a következő fiók kiadóhivatalok:

Breuer nővérek dohánytőzsdéje VI. ker., Teréz-körut 54. szám.

Burger Vilmosné dohánytőzsdéje Erzsébet-körut 51. szám.

Nemecsek A. dohánytőzsdéje IV. Petőfi-tér 3. szám.

Deutsch Julia dohánytőzsdéje József-körut 50. sz., (Baross-utcza sarkán.)

Toldi Lajos könyvkereskedése Buda, II., Fő-utcza 2. szám. valamint minden hirdetési iroda.

Kiadóhivatali üzenet.

Tudakozódásoknál csakis olyan levelekre válaszolunk, a melyekert a válaszbélyeg beküldetett. Jeligés hirdetéseknél a hirdető a kiadóhivatal előtt ismeretlen.

Eladás.

Használt és uj pénz-szekrények rendkivül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrénygyár raktárában. **Budapest, V., Bálvány-utcza 6. sz.** 43115

Az alcsuthi főherczegi udvari kertészetben nagy mennyiségü diszfák és disz-cserjék, valamint gyümölcsfák, évelő növények s egyéb kerti termények kaphatók. **Árjegyzéket** ingyen és bérmentve küld a főherczegi udvari kertészet Alcsuthon, Fejérmegye. 43263

Mérlegek, tizedes-, százados-, marha-, valamint mindenféle gazdasági-, háztartási- és üzleti mérlegek legolcsóbban, kezesség mellett **Friedmann Albert és Ödön** czégnél **Budapest, Váczi-körut 43.** Használt mérlegek becseréltetnek. 9857

Vérpiros fajnarancs egy öt kilós postakosár 1 frt 50 kr., igazi Jaffa 1 frt 40 kr., böralma 2 frt. **Katona Józsefnél** Budapest, központi vásárcsarnok. 43331

Kárpáti borovicska valódi, legfinomabb minőségü, kis üstben égetett, állott régi, egyike a legegészségesebb italoknak, kitünő szer gyomorbaj ellen, hathatós étvágygerjesztő, a vesék működésére szerfelett kedvező hatásu. 5 kilós palaczk, bérmentve, utánvéttel 7 kor. 50 fillér. **Ganovszky Gusztáv,** borovicska-termelő **Szepes-Szombat** (Szepesmegye). 42931

Egri ó-vörösbor, sajáttermésü lit. 80 kr., fehérbor 40 kr., piros siller 30 kr. Kapható: Ötömösy Ödön bortermelőnél Egerben. 43212

Vétel.

Gyárat vagy üzletet átveszek készpénz fizetés ellenében. Czim a kiadóhivatalban 9820

Alkalmazást keres.

Főbb hivatalnok saját akaratából magánokból állást változtatni óhajt. Ajánlja magát mint **magyar, német, franczia levelező, titkári vagy más bizalmi állásra.** Megkeresések „G. Sz. 6" jelige alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek. 11522

Gazdatiszt 20 évi gyakorlattal, utóbbi időben 4 éven át nagyobb grófi uradalomban mint rendelkező tiszt müködött, megfelelő állást keres. Szives ajánlatok „**Gazdatiszt**" alatt Orosházára kéretnek. 9821

Komornának ajánlkozik tisztességes, jó családból való leány. A ruhaszabás, varrásban nagy gyakorlattal bir. Szives megkereséseket „**Vidéki**" czimen továbbit a kiadóhivatal. 9642

Oktatás.

Nevelőnőket, okl. magyar, német, angol, franczia tanitónőket, zeneismerettel, minden nemzetségbeli bonneokat és gyermekkertésznőket lelkiismeretesen ajánlok és elhelyezek; félnapokra is. **Szegheőné S. Lujza Budapest, VI., Dessewffy-u 22.** 43349

Franczia bonne superieure, kézimunkában és gépvarrásban jártas, 180 frt évi fizetés; **egyszerü bonneok,** kik a házban is segitenek, 150 forint évi fizetés; **franczia**

játszótársak, fiuk és leányok, 13—15 évesek, 60 frt évi fizetés, **mind kizárólagosan Francziaországból, két évi szerződéssel, és u iköltségek megtéritése Francziaországból,** továbbá **német bonneok** 150 frt évi fizetés és **német**

játszótársak, fiuk és leányok, 13—15 évesek 40 frt évi fizetés, állást keresnek **Pfeiffer Ferencz** ügynöksége által, Budapest, József-körut 24. I. emeleten. 9856

Asztalos Julia asszony Nagymező-utcza 14., elhelyez zene-nyelvismerő nevelőnőket, társalgónőket, nevelőket, óvónőket, bonneokat. 43323

Lakás és bérlet.

Egy szép villa, Kerepesen, a fővároshoz közel, kényelmes közlekedéssel; 3 utczai, 1 udvari szoba, előszoba, konyha, cselédszoba és mellékhelyiségek, istálló, kocsiszin, szép veranda, tennis-tér stb. igen olcsón kiadó. Értekezhetni Akáczfa-u. 25. szám. III. em. 18. ajtó. 9855

Elegánsan butorozott **lakás,** a József-körut egyik pompás bérházában, Népszinház közelében: rendkivül tisztán tartott s elegánsan butorozott **2 utczai szoba, elő- és fürdőszobával,** május elsejére kiadó, előkelő **gyermektelen** házaspár, vagy pedig 1—2 képviselő, magasabb rangu hivatalnok, vagy földbirtokos számára. Czim e lap kiadóhivatalában. 11524

Különféle.

Hölgyeknek nélkülözhetetlen az önmüködő kézihimzőgép darabja 6 korona. himzéshez gyapju-pamut rámák, rajzok, legolcsóbb gyári árban. Kész himzett párnákból óriási raktár darabja 6 korona 50 fill. Megrendelések kéretik czimezni 42775

Victoria himzőgépgyár Budapest, Garay-tér 19. sz.

Oberndorfi répamag egjutányosabban kitünő minőségben **gróf Teleki Arvéd** drassói uradalmában u. p. Koncza. Magyar igásökrök, tenyészbikák, sorfák, csemeték, királyné- és székely tengeri ugyanott. 43311

Hirdetmény. Magyar királyi államvasutak 37620/902. szám. A „Nemzetközi személy- és podgyászdijszabás" I. pótlékának életbe léptetése. A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint a f. évi február hó 1-jétől érvényes „Nemzetközi személy- és podgyászdijszabáshoz" f. évi április hó 1-jén az I. pótlék lép életbe, mely a dijszabás határozmányainak több rendbeli módositását és módositott menet- és podgyász viteldijakat tartalmaz. Ezen pótlék a magyar királyi államvasutak dijszabás-elárusitó irodájában (VI., Csengery-utcza 33. sz. II. em.) 20 fillérért kapható. Budapest, 1902. évi márczius hóban. Az igazgatóság 1146

Szabadalmakat kieszközöl és értékesit az összes államokban **WEISZ SÁNDOR** hites szabadalmi ügyvivő **Budapest, IV., Gizella-tér 2.** (Váczi-utcza sarkán). Szabadalmak értékesitésére vonatkozó köszönetnyilvánitásokba betekinthető 4316

Általános érdekü müvek.

Képes budapesti szakácskönyv. Irta Szt. Hilaire Jozefa és mások. Kötve 4 k., diszkötésben 4.80 k. Ugyanaz német nyelven 2.80 kor., kötve 3.60 korona. **Legujabb levelező és házi titkár.** Irta Kassay Adolf, 2 kor., kötve 2 korona 40 fillér. **A nemi viszonyokra gyakorolt befolyás.** Irta Schenk Lipót dr. A hires bécsi egyetemi tanár a születendő gyermekek nemének önkényes meghatározásáról szóló elméletét irta meg ebben a könyvben. Az általános érdekü könyv ára 4 kor. **A baba-szakácsnő.** Irta Rántási Mari-ka. Kötve 40 fillér. **Német társalgási anyaggyüjtemény.** Irta Oldal J. 1.40. kötve 2 k. **Legujabb házi tanácsadó, önügyvéd.** Irta Kassay Adolf. 2 kor., kötve 2 kor. 40 fill. **Köszöntőkönyv gyermekek részére.** Irta Bácsi József. Kötve 1.60 kor **Budapest térképe.** A főváros tiz kerületével 60 f. Ugyanaz nagyobb alakban a főváros nevezetességeinek képeivel 1 kor. **Budapesti kirándulási térkép.** A főváros környékének tervrajza. **Budapest és környéke.** Utmutató a fővárosban és környéken. Összeállította Palóczy L. Kötve 1.60 kor. **Számitó.** Kötve 70 fillér. **Pesti müvelt társalgó.** A társadalmi érintkezés minden szabályát magában foglalja. Illemszabályok, társasjátékok, komoly és szerelmi költemények, felköszöntések, emlékversek stb. Kötve 2 korona 50 fillér. **Legujabb levelező és házi titkár.** Irta Kassay Adolf, 2 kor., kötve 2 korona 40 fillér. **Magyar és német beszélgetések kézikönyve.** Irta Czanyuga J. 2.40 kor., kötve 3.60 korona. **Kártyajátékok könyve.** Irta Parlaghy Kálmán. 2.80, kötve 3.60 k. **Kerékpáros káté.** Irta dr. Korchmáros Kálmán, 30 fill. **Virágnyelv.** Minden ismert virág jelentősége meg van irva ebben a könyvben, melyet szerkesztője a legjobb keleti forrásokból állitott össze. Ára szines kötésben 80 fill. **Esküdtek és esküdtbirák törvénykönyve.** Irta K. Nagy Sándor, 60 fill. **Sakkjáték kézikönyve** Maróczy Géza közreműködésével irta Szemere Imre 60 fill.

A pénz előzetes beküldésénél a megrendelt müvek bérmentve szállittatnak. Négy koronánál nagyobb összegü megrendelést utánvéttel is eszközlünk. Megrendelések **Lampel Róbert (Wodianer F. és fiai)** könyvkereskedéséhez **Budapest, VI., Andrássy-ut 21. sz.** intézendők.

Mad. M. WEISS csász. és kir. udv. szállitó **Bécs, I., Neuer Markt 8.** Mezzanin. 12 éremmel kitüntetve.

Párisi füzők (corset)

A füzők ára 10 frttól feljebb. Levélbeli megrendeléseknél kérjük a következő adatokat czentiméterekben: 1. a mell és hát egész bőségét; 2. a derék bőségét; 3. a csipők bőségét; 4. a derék bőségét a karok alatt a derékhajlásig. A mérés a ruha felett történjék levonás nélkül. **Vidékre csak utánvéttel vagy készpénzre küldünk.** 40901

Magyar királyi államvasutak.

37200/10814. F. IV. szám. 1142

Hirdetmény.

A kézbesithetlen küldemények és fölös tárgyak a vasuti üzletszabályzat 70. §-a értelmében nyilvános árverés utján d. e. 9 órakor az alább felsorolt állomások teher-raktáraiban a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. közönség ezennel meghivatik.

Fiume	állomáson	1902.	évi márcz.	14-én.
Pozsony	„	„	„	17-én.
Eszék	„	„	„	17-én.
Miskolcz-gömöri p. u.	„	„	„	17-én.
Budapest nyug. p. u.	„	„	„	17-én.
Szabadka	„	„	„	18-án.
Békés-Csaba	„	„	„	18-án.
Debreczen	„	„	„	18-án.
Budapest Dunapart tpu.	„	„	„	19-én.
Pápa	„	„	„	19-én.
Kolozsvár	„	„	„	19-én.
Győr	„	„	„	20-án.
Kassa	„	„	„	20-án.
Pécs	„	„	„	20-án.
Kecskemét	„	„	„	21-én.
Szeged	„	„	„	21-én.
Szatmár-Németi	„	„	„	21-én.
Ujvidék	„	„	„	26-án.
Arad	„	„	„	26-án.
Zágráb	„	„	„	26-án.
Nagyvárad	„	„	„	26-án.

Budapest, 1902. márczius havában.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

Legnagyobb világhirü czipőáruház BUDAPESTEN.

Áruházam megtekintésére meghivom a t. közönséget, a hol a legdivatosabb és legtartósabb czipőt kaphat. Tisztitó börkenőcs minden bevásárlásnál ingyen. Tartósságáért irásilag jótállok. Leány-, fiu-, gyermekczipő az ár nagyság szerint. Szines bőr egyenlő áru a feketével.

Női czipők:	
Zergebőrből czugos vagy füzős lábbeli	3.—
Zergebőrből gombos keztyüszárral	3.30
Sevróczipő, lakk vagy keztyübőr füzőscipő	3.60
Zergebőrből, fekete vagy szines keresztcsattal	2.20
Lastin, szivalaku, 16 cm. magas, selyem czuggal	2.60

Férfi czipők:	
Borjubőr, sima vagy betétes, munkásoknak	3.—
Vix, calb, füzős vagy betétes, előálló talppal	3.20
Feltünő elegans box-calb angol bakancs	4.—
Pinczérczipő, alacsony sarok	1.20
Háziczipő, szines bőrből	1.—

Szegényeknek és munkásoknak férfi borjubőr **2.80,** női zerge **2.80.**

Gyár saját háromemeletes házamban 80 lakóval, hol több 100 munkást foglalkoztatok. Konkurrenczia ki van zárva. **Vidéki megrendelésnél** olyant küldök, mintha az illető kiválasztotta volna. **Árjegyzék** több száz divatos ábrával **bérmentve és ingyen.** Nem tetszés esetén a czipőt kicserélem vagy a pénzt visszaadom. 43342

AGULÁR DÁVID Budapest, Erzsébet-körut 6/F.

!! UJDONSÁG !!

CEKACO Nr. 142 EF és F.

LEGFINOMABB TOLL iroda használatra és levelezésre.

Rendkivül tartós és erős Finom és középfinom hegygyel. Kapható minden jobb irószer üzletben.

CARL KUHN & Co, WIEN ALAPITTATOTT 1843. 42993

A Richter-féle **LINIMENTUM CAPS. COMP. Horgony-Pain-Expeller** egy régi kipróbált háziszer, a mely már több mint 33 év óta megbizható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynél, csuznál és meghülésnél. **Intés.** Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „**Horgony**" védjegygyel és a „**Richter**" czégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszertárban kapható. Főraktár: Török József, gyógyszerésznél Budapesten. *Richter F. Ad. és társa,* csász. és kir. udvari szállitók. Rudolstadt.

Magyar királyi államvasutak.

35940/902. számhoz. 1140

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága szertáraiban az 1902. év első felében feleslegként összegyülő és nélkülözhetővé váló különböző ócska fémanyagokat értékesiteni óhajtván, ezek eladása czéljából nyilvános pályázatot hirdet.

A feleslegessé váló mennyiségek határozatlanok, ugyan az ajánlat benyujtására szolgáló ürlap azonban feltünteti azon mennyiségeket, melyek a folyó év első felében hozzávetőleg összegyülhetnek. A vevő tehát nem tarthat igényt arra, hogy valamennyi kiirt anyagnem, vagy hogy egyik vagy másik nemü anyagból határozott mennyiség adassék át, hanem köteles az időnként tényleges feleslegként rendelkezésére bocsájtandó mennyiségeket átvenni, illetve azokkal beirni, kötelezi továbbá magát az 1902. évi junius hó végéig összegyülő és folyó évi julius hó végéig vele közölt készletet 14 nap alatt okvetlenül átvenni.

Vevő czég köteles az általa megjelölt állomáson a felajánlott áron bármely szertárban összegyült anyagot elfogadni.

A pályázni kivánók kéretnek, hogy egy koronás magyar bélyeggel ellátott ajánalataikat a magyar királyi államvasutak igazgatóságának anyag- és leltár beszerzési szakosztályában (VI., Andrássy-ut 73. sz. II. em.) a következő czimzéssel „Ajánlat ócska fémanyagok megvételére 35940/902. számhoz" **1902 évi április hó 8-ának déli 12 óráig** benyujtani szives ...jenek.

Az ajánlatok kizárólag ezen czélra rendelt és az emlitett anyag és leltárbeszerzési szakosztálynál egy példányban ingyen kapható ürlapon és ennek rovatainak pontos kitöltése mellett állitandók ki.

Az ajánlattevők az ocska anyag eladására vonatkozó és 122291/96. sz. alatt fennálló feltételeket magukra nézve kötelezőknek elismerni s azt ivenkint 30 filléres magyar bélyeggel, saját és két tanu aláirásával ellátva a ajánlataikhoz csatolni tartoznak. Ezen feltételek nyomtatványtárunkban példányonként 30 fillérért megszerezhetők, vidékieknek pedig a nyomtatványtárhoz intézendő irásbeli megkeresésre és az érte járó 30 fillér és 20 filléres postabélyeg beküldése ellenében postán megküldetnek.

Bánatpénzképen a megvenni szándékolt anyag értékének 5%-a az ajánlat benyujtására kitüzött határnap előtt egy nappal déli 12 óráig készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban főpénztárunknál leteendő.

A bánatpénzt az ajánlattal beküldeni nem szabad. Egyéb habár lebonyolitott ügyletekről még letétünkben levő fel nem vett biztositékok ezen ajánlathoz bánatpénzül nem fogadtatnak el.

A bánatpénz letételét igazoló jegy nem csatolandó az ajánlathoz, hanem az ajánlattevő birtokában maradt.

Bánatpénz, vagy fentidézett aláirt feltételfüzet nélkül, ugyszintén elegtelen bánatpénzzel, nem az eloirt ürlapon tett, vagy elkésve beérkezett ajánlatok, valamint olyanok, melyek a feltételektől eltérnek és melyekben javitások vagy vakarások fordulnak elő, figyelembe vetetni nem fognak. Pótajánlatok egyáltalában nem bocsáttatnak tárgyalás alá.

Az ajánlatokban határozottan megnevezendő azon magy. kir. államvasuti állomás, a melyen az ajánlattevő az anyagokat átvenni kivánja, továbbá az ajánlati ár számokkal és betükkel is olvashatóan kiteendő. Az anyagoknak esetleges csomagolási költségeit a vevő czég tartozik viselni.

Ingyenes csomagolásnak kikötése nem fog figyelembe vétetni.

Az ajánlattevő ajánlatával a pályázat eredményének eldöntéséig kötelezettségben marad, azt tehát időközben vissza nem vonhatja.

Az ajánlatok tetszés szerinti tételekre és részmennyiségekre is szólhatnak, de a magy. kir. államvasutak igazgatósága is fentartja magának azt a jogot, hogy tetszés szerinti tételeket és részmennyiségeket engedhessen át, melyet ajánló — hacsak az ellenkezőt ki nem kötötte — elfogadni tartozik.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága fentartja továbbá magának azt a jogot, hogy az ajánlatok közül tekintet nélkül az ajánlott árakra, szabadon választhasson s hogy végre a czél elérésére másféle intézkedéseket is tehessen.

Budapest, 1902. márczius hóban.

Az igazgatóság.

Neumann-féle ruhák mégis a legjobbak tartósságuk, kitünő állásuk és olcsó szabott áraiknál fogva

	korona
Sacco-öltöny	28—60-ig
Felöltők	24—70-ig
Havelockok	16—50-ig
Raglanok	28—72-ig
Ulsterek	30—80-ig

Dusan felszerelt **fiuruha-osztály**

Képes árjegyzékkel ingyen és bérmentve szolgálok.

NEUMANN M. cs. és kir. udvari szállitó BUDAPEST, IV., MUZEUM-KÖRUT 1. SZ.

BUTOR és lakberendezési vállalat Budapest uj látványossága!

24 teremben felállitva minden egyes darab alaposan megtekinthető, mely körülmény a t. vevőre rendkivül előnyös, a mennyiben minden szoba teljesen fel van szerelve, **háló, ebédlő, férfi szobák, szalonok,** ugyszintén **csillárok,** Diemer Hugó és tsa czégtől; továbbá **papir kárpitok** legnagyobb választékban, **képek, szőnyegek. Előszoba és konyha berendezésekből** csakis kiváló jó minőségben a legegyszerübb és legfinomabb kivitelben jutányos áron.

PATYI és LAUTER BUDAPEST, 43251 belváros, Koronaherczeg-utcza 8. Haris-bazár I. em.

Magyar Könyvtár — RADÓ ANTAL — Kiadja: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)

A februári füzetek a következők:

Egy-egy szám ára 30 fillér. Minden füzet egyenként kapható. **Teljes jegyzék minden könyvkereskedésben kapható.** Az eddig megjelent számok részletfizetésre is kaphatók.

Conan Doyle. Dr. Holmes kalandjai. III. Ford. Lándor Tivadar. A szenzácios detektiv-történetek ujabb sorozata. **273.**

Ouida. A kis tolvaj és egyéb elbeszélések. Ford. Marosi Ilona. A kiváló angol irono néhány legujabb gyönyörü elbeszélése az olasz népéletből. **274.**

Peisner Ignácz. Képek a régi Pest-Budáról. A XVIII. század és a XIX. század elejéről Pest és Buda társadalmi, irodalmi és szinházi életének vonzoan megirt szines képe **275.**

Turgenyev. A kegyelemkenyér. Szinmü 2 felvonásban Ford Barabás Béla. A nagy orosz iró hires dramája, mely mint olvasmány talán még nagyobb hatásu, mint a szinpadon. **276.**

Megrendelhetők LAMPEL RÓBERT (WODIANER F. ÉS FIAI) CS. ÉS KIR. UDV. KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN, BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 21 SZÁM. és minden konyvkereskedesben.

Ezen 25 év óta fennálló és legismertebb rendelo intézetet legmelegebben ajánljuk.

Titkos betegségeket a legelhanyagoltabb és legidültebb **hugycsőfolyást,** a legsulyosabb **hugyhólyagbajokat, bujakóros sebek** s **syphilis utókövetkezményeit, önfertőztetést,** elgyengült **férfierőt electro-massage** vagy **psychrophor** által; **nőknél fehér folyást** befecskendezés nélkül; **ideg- és hátgerinczbajt;** a legmakacsabb **bőrbetegségeket** gyógyit gyorsan és biztos sikerrel

Dr. KAJDACSY v. cs. és k. ezredorvos és kórházi főorvos **rendelő intézetében** Budapest, IV., Kigyó-utcza 5. (Klotild-palota) I. em

Bemenet a lépcsőnél. — Rendelés 9—4-ig, esti 7—8 óráig. Levelekre dijtalanul, titoktartás mellett válaszoltatik; gyógyszerekről is gondoskodva lesz. — **Hölgyek és férfiak részére külön várótermek.** — Dijazás mérsékelt. 41710

4½ kiló finom, enyhe **pipere-szappant** szállitok csak **5 koronáért** (porto külön). Szétküldés csak utánvéttel. 43375 **KANN IGNÁCZ, Bécs, II.,** Lilienbrunngasse 17/a.

Hirdetések e lap részére felvétetnek a kiadóhivatalban Papnövelde-utcza 8. szam.

Magyar királyi államvasutak.

39215/902. szám.

Hirdetmény.

Délnémet-osztrák-magyar vasuti kötelék.

A fenti kötelékforgalomban 1898. évi február hó 1-től érvényes II. rész 9. füzethez a IV, — az 1898. évi deczember hó 1-től érvényes II. rész 10. dijszabási füzethez pedig a VI. pótlék fog folyó évi május hó 1-től kezdődő hatálylyal életbe lépni.

Ezek által a födijszabásban és az eddigi pótlékokban az osztályáru és a kivételes dijszabásoknak M/m. Frankfurt-Hauptbahnhof, Bockenheim, Hanau-Nord-Bahnhof és Hanau-West-bahnhof állomásokra foglalt dijtételei hatályon kivül helyeztetnek és azok helyébe felemelt dijtételek lépnek.

Budapest, 1902. márczius 10-én.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében is.

1145 (Utánnyomás nem dijaztatik.)

A nekünk bemutatott számtalan megbizható hiteles köszönőirat folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.

Rendelő intézet Budapesten, VI., Andrássy-ut 24 Opera mellett.

Titkos betegségeket, **hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés** utóbajait, az **elgyengült férfierőt, magömléseket, a bujakórnak utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást,** barmennyire is idült, valamint mindazon **női betegségeket,** melyeknek **a magtalanság** egyik főokozója és **bőrbetegségeket** gyógyit **uj gyógymód** szerint biztos sikerrel, **gyorsan és alaposan**

Dr. GARAI ANTAL orvos, sebész, szülész és szemesz tudor, volt csász. kir. oszt.-főorvos. **Rendel:** naponta 10 órától d. e. egész 4 óra délutánig, este 7 órától 8 óráig. Dijazott levelekre a legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerekről is gondoskodva lesz. — **Nőknek kulon váróterem.**

Ugyanott megjelent és a szerzőnél Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető **NÉPSZERŰ UTMUTATÓ** (már a 12-ik kiadásban megjelent) a nemi betegségek és azok gyógykezeléséhez czimü könyv, volt ára 2 frt 50 kr., 40814 **most csak 90 kr.** A könyv jól becsomagolva 1 frt beküldése mellett bermentve küldetik meg. **A könyv tartalma:** I. Az ivarszervek leirása. — II. A nemi élet ébredése. — III. Az önfertőzés és az éjjeli magömlések. — IV. A hugycsőtakár (triper) és hugycsőszükülések. — V. A bujakór (siphilis). — VI. Fehérfolyás. — VII. Elgyengült férfierő. — VIII. Női magtalanság. IX. Az ivarszervek megbetegedésének főtenyezője a prostituczió.

Az „ATHENAEUM" részvénytársulat kiadásában megjelent imakönyvek:

Legkedveltebb magyar Imakönyv

Hock János Imakönyve.

Kiállitása pazar szép! Nyelvezete remek!

Kis alaku kiadás 115 mm. magas, 80 mm. széles, **fekete keretrajzokkal:** Finom chagrinbőrkötés **8** kor. Finom párnázott chagrinbőrkötés csattal **10** korona. Legfinomabb borjubőrkötés csattal **14** korona. Bársony vagy peluchekötésben **18** korona. Bagaria bőrköt. zománczozott csattal és kerettel **18** korona. Legfinomabb borjubőrkötésben, hordozható bőrtokkal **24** kor. **Kis alaku diszkiadás** 115 mm. magas, 80 cm. széles, **szinnyomatu keretrajzokkal:** Finom simabőrkötés **15** korona. Finom mozaik bőrkötés **28** kor. Legfinomabb borjubőrkötésben, csattal **20** korona. Bagariabőrkötés, zománczozott, csattal és kereszttel **24** kor. Legfinomabb borjubőrkötésben, hordozható bőrtokban **28** kor. **Egyszerü kiadás** 110 mm. magas, 75 mm. széles, **keretrajzok nélkül.** Egyszerü csinos vászonkötés, vörös metszéssel **2** korona. Chagrinbőrkötés, pánt nyomással **5** korona. Finom chagrinbőrkötés, aranymetszéssel **6** korona. Párnázott chagrinbőrkötés csattal **7** korona. Lefinomabb borjubőrkötésben, csattal **12** korona. Legfinomabb bagariabőrkötésben csattal **15** korona. **Hosszukás (modern) alaku kiadás** vékonypiros kerettel: Finom borjubőr vagy ecrassébőrkötésben **14** korona. Ugyanaz selyemelőzékkel **16** K. Ugyanaz csattal vagy diszitésekkel **20** korona.

Hock János Vigasztalások Könyve. Remek kiállitásban.

Elmélkedések és hangulatok.

Hock János, a kiváló szónok és iró, a Vigasztalások Könyvével a szenvedőkhöz fordul s nem felekezeti, hanem tisztán emberi álláspontról a **modern élet** minden viszonyával számolva, olvasójának a lelki keserüség és szenvedés ellen nyujt fegyvert és erőt.

Ára pompás, gazdagon aranyozott saffiánbőrkötésben 10 kor., borjubőr-kötésben 15 kor.

HIT, REMÉNY ÉS SZERETET IMAKÖNYV müvelt keresztény katholikusok számára. Irta: **Sujánszky Antal** cz. püspök, pápai prelátus s az esztergomi főkáptalan nagyprépostja.

Csinos vászonkötésben	2 korona	40 fillér.	
Szaffiánbőrkötésben vörös metszéssel	4 »	80 »	
Szaffiánbőrkötés aranymetszéssel	6 »	— »	
Finom chagrinbőrkötés aranymetszéssel	6 »	— »	
Valódi borjubőrkötés aranymetszéssel	7 »	— »	
Valódi borjubőrk. aranymetsz. és csattal	8 »	— »	
Valódi borjubőrkötés bélelt puha táblával különböző diszitéssel	12—20 koronáig.		

Imakönyv a katholikus hivők számára, ORCZY THEKLA bárónő rajzaival. Irta: **Lévay Mihály.**

Orczy bárónő imakönyve a legdiszesebben kiállitott magyar katholikus imakönyv, melynek lapjait a nemes bárónő pazar kézzel hintette tele a legszebb és müvészileg nagyon számottevő rajzokkal. Oly finoman és szépen vannak megrajzolva minden egyes imádsághoz az inicziálék, a keretrajzokban annyi a leleményesség és változatosság, a szinezés oly üde, friss, mint valami drága elefántcsontra festett miniatur festmények. Mindenütt harmonikus egységbe olvad a szöveggel, s a szimbolikus képekbe mintegy bele van lehelve az egyes imák és szertartások lelke.

A legfinomabb bőrbe kötött imakönyv ára 30 kor. Hordozható borjubőrtokban 40 korona.

Megrendelhető az ATHENAEUM-nál Budapest, Kerepesi-ut 54. és minden hazai könyvkereskedésben.

Bővebb felvilágositást nyujt a **Hamburg-Amerikai vonal személyforgalmi osztálya: Hamburg, Dowenfleth 13—21.** valamint **a Hamburg-Amerikai vonal képviselete Bécs, I., Kärntnerstrasse 38.** 42791

Nyomatott Nagy Sándor könyvnyomdájában, Budapest, IV., Papnövelde-utcza 8., az „Egyetértés" hirlapkiadó, irodalmi és nyomdai részvénytársaság körforgó-gépein.